

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 3ης Φεβρουαρίου 2005

που τροποποιεί την κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2000/7 σχετικά με τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

(ΕΚΤ/2005/2)

(2005/331/ΕΚ)

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 105 παράγραφος 2 πρώτη περίπτωση,

το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και ιδίως το άρθρο 12.1 και το άρθρο 14.3, σε συνδυασμό με το άρθρο 3.1 πρώτη περίπτωση, το άρθρο 18.2 και το άρθρο 20 πρώτη παράγραφος,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η επίτευξη μιας ενιαίας νομισματικής πολιτικής συνεπάγεται τον καθορισμό των μέσων και διαδικασιών που πρέπει να χρησιμοποιούνται από το ευρωσύστημα, το οποίο αποτελείται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) των κρατών μελών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ (εφεξής «συμμετέχοντα κράτη μέλη») και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), προκειμένου η εν λόγω πολιτική να εφαρμόζεται ομοιόμορφα σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

(2) Η ΕΚΤ διαθέτει την εξουσία έκδοσης των κατευθυντήριων γραμμών που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του ευρωσυστήματος, οι δε ΕθνΚΤ υποχρεούνται να ενεργούν σύμφωνα με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές.

(3) Οι πρόσφατες αλλαγές στη χάραξη και εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του ευρωσυστήματος απαιτείται να ληφθούν δεόντως υπόψη διά της αντικατάστασης του παραρτήματος Ι της κατευθυντήριας γραμμής της ΕΚΤ σχετικά με τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του ευρωσυστήματος, όπως ισχύει σήμερα.

(4) Σύμφωνα με τα άρθρα 12.1 και 14.3 του καταστατικού, οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του κοινοτικού δικαίου,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ:

Άρθρο 1

Αρχές, μέσα, διαδικασίες και κριτήρια εφαρμογής της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του ευρωσυστήματος

Το παράρτημα Ι της κατευθυντήριας γραμμής ΕΚΤ/2000/7, της 31ης Αυγούστου 2000, σχετικά με τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος ⁽¹⁾ αντικαθίσταται από το παράρτημα της παρούσας κατευθυντήριας γραμμής.

Άρθρο 2

Επαλήθευση

Οι ΕθνΚΤ καλούνται να διαβιβάσουν στην ΕΚΤ, το αργότερο στις 15 Μαρτίου 2005, λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα κείμενα και τα μέσα διά των οποίων προτίθενται να συμμορφωθούν προς την παρούσα κατευθυντήρια γραμμή.

⁽¹⁾ ΕΕ L 310 της 11.12.2000, σ. 1· κατευθυντήρια γραμμή όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2003/16 (ΕΕ L 69 της 8.3.2004, σ. 1).

Άρθρο 3**Έναρξη ισχύος**

Η παρούσα κατευθυντήρια γραμμή αρχίζει να ισχύει δύο ημέρες μετά την έκδοσή της. Το άρθρο 1 εφαρμόζεται από τις 30 Μαΐου 2005.

Άρθρο 4**Αποδέκτες**

Η παρούσα κατευθυντήρια γραμμή απευθύνεται στις ΕθνΚΤ των συμμετεχόντων κρατών μελών.

Φρανκφούρτη, 3 Φεβρουαρίου 2005.

Για το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ

Jean-Claude TRICHET

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Φεβρουάριος 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
Εισαγωγή	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
1. Επισκόπηση του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής	8
1.1. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών	8
1.2. Σκοποί του Ευρωσυστήματος	8
1.3. Τα μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	8
1.3.1. Πράξεις ανοικτής αγοράς	8
1.3.2. Πάγιες διευκολύνσεις	9
1.3.3. Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά	9
1.4. Αντισυμβαλλόμενοι	9
1.5. Περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια	10
1.6. Τροποποιήσεις του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
2. Αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι	11
2.1. Γενικά κριτήρια καταλληλότητας	11
2.2. Επιλογή αντισυμβαλλομένων για τις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις	11
2.3. Κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους	12
2.4. Αναστολή ή αποκλεισμός για προληπτικούς λόγους	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
3. Πράξεις ανοικτής αγοράς	13
3.1. Αντιστρεπτές συναλλαγές	13
3.1.1. Γενικά	13
3.1.2. Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	13
3.1.3. Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	14
3.1.4. Αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	14
3.1.5. Διαρθρωτικές αντιστρεπτές συναλλαγές	15
3.2. Οριστικές συναλλαγές	15
3.3. Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ	16
3.4. Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	17
3.5. Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
4. Πάγιες διευκολύνσεις	19
4.1. Η διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	19
4.2. Η διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
5. Διαδικασίες	21
5.1. Δημοπρασίες	21
5.1.1. Γενικά	21
5.1.2. Ημερολογιακό πρόγραμμα δημοπρασιών	23
5.1.3. Ανακοίνωση των δημοπρασιών	23

5.1.4. Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων	24
5.1.5. Διαδικασίες κατανομής	25
5.1.6. Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της δημοπρασίας	28
5.2. Διαδικασίες για τις διμερείς πράξεις	29
5.3. Διαδικασίες διακανονισμού	30
5.3.1. Γενικά	30
5.3.2. Διακανονισμός των πράξεων ανοικτής αγοράς	30
5.3.3. Διαδικασίες τέλους ημέρας	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6. Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία	32
6.1. Γενικά	32
6.2. Περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας	33
6.3. Περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας	36
6.4. Μέτρα ελέγχου κινδύνων	38
6.4.1. Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας	39
6.4.2. Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας	42
6.5. Αρχές αποτίμησης για τα περιουσιακά στοιχεία	44
6.6. Διασυνοριακή χρήση των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων	44
6.6.1. Σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών	45
6.6.2. Ζεύξεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7. Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά	47
7.1. Γενικά	47
7.2. Ιδρύματα που υπάγονται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών	47
7.3. Καθορισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών	48
7.4. Τήρηση των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών	49
7.5. Υποβολή πληροφοριών, αναγνώριση και επαλήθευση της βάσης υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών	51
7.6. Μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών	51

Παράρτηματα

Παράρτημα 1 Παραδείγματα πράξεων και διαδικασιών νομισματικής πολιτικής	52
Παράρτημα 2 Γλωσσάριο	63
Παράρτημα 3 Επιλογή των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής	71
Παράρτημα 4 Πλαίσιο υποβολής νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	72
Παράρτημα 5 Δικτυακοί τόποι του Ευρωσυστήματος	81
Παράρτημα 6 Διαδικασίες και κυρώσεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους	82

Πλαίσια, διαγράμματα και πίνακες

Πλαίσια

1. Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ	16
2. Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	17
3. Φάσεις των δημοπρασιών	21
4. Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου	25

5.	Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για πράξεις σε ευρώ	26
6.	Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	27
7.	Επόμενα βήματα προς την καθιέρωση ενιαίου καταλόγου αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων	33
8.	Μέτρα ελέγχου κινδύνων	38
9.	Κατηγορίες ρευστότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας	39
10.	Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους σταθερού και μηδενικού τοκομεριδίου της πρώτης βαθμίδας	40
11.	Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου της πρώτης βαθμίδας	40
12.	Υπολογισμός συμπληρωματικών περιθωρίων	41
13.	Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας	42
14.	Βάση υπολογισμού και συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών	49
15.	Υπολογισμός των τόκων επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών	50

Διαγράμματα

1.	Σύνηθες χρονικό πλαίσιο για τις φάσεις των τακτικών δημοπρασιών	22
2.	Σύνηθες χρονικό πλαίσιο για τις φάσεις των έκτακτων δημοπρασιών	22
3.	Το σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών	45
4.	Ζεύξεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων	46

Πίνακες

1.	Πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	10
2.	Συνήθειες ημερομηνίες συναλλαγών για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	23
3.	Συνήθειες ημερομηνίες διακανονισμού των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος	31
4.	Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	36

Συντομογραφίες

AKAX	αμοιβαία κεφάλαια της αγοράς χρήματος
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΕθνΚΤ	εθνική κεντρική τράπεζα
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΟΧ	Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ISIN	Διεθνής Κωδικός Αναγνώρισης Τίτλων
ΚΑΤ	κεντρικό αποθετήριο τίτλων
NXI	νομισματικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα
ΟΣΕΚΑ	οργανισμός συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες
ΠΙ	πιστωτικό ίδρυμα
ΣΑΚΤ	σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών
ΣΔΣΧ	σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο
ΣΔΤ	σύστημα διακανονισμού τίτλων
TARGET	Διερωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο
ΤΚΕ	τίτλος κυμαινόμενου επιτοκίου

Εισαγωγή

Στο παρόν εγχειρίδιο παρουσιάζεται το λειτουργικό πλαίσιο το οποίο επελέγη από το Ευρωσύστημα ⁽¹⁾ για την ενιαία νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ. Σκοπός του παρόντος, το οποίο αποτελεί τμήμα του νομικού πλαισίου του Ευρωσυστήματος που διέπει τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής, είναι να χρησιμεύσει ως "Γενική Τεκμηρίωση" για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και να δώσει στους αντισυμβαλλομένους τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με το πλαίσιο άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Η Γενική Τεκμηρίωση αυτή καθαυτή ούτε δημιουργεί δικαιώματα υπέρ των αντισυμβαλλομένων ούτε τους επιβάλλει υποχρεώσεις. Η έννομη σχέση μεταξύ του Ευρωσυστήματος και των αντισυμβαλλομένων του διέπεται από τις σχετικές συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις.

Το εγχειρίδιο διαιρείται σε επτά κεφάλαια. Στο Κεφάλαιο 1 γίνεται επισκόπηση του λειτουργικού πλαισίου της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Στο Κεφάλαιο 2 καθορίζονται τα κριτήρια επιλογής των αντισυμβαλλομένων που λαμβάνουν μέρος στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Στο Κεφάλαιο 3 περιγράφονται οι πράξεις ανοικτής αγοράς, ενώ στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζονται οι πάγιες διευκολύνσεις που προσφέρονται στους αντισυμβαλλομένους. Στο Κεφάλαιο 5 καθορίζονται οι διαδικασίες που εφαρμόζονται κατά την εκτέλεση των πράξεων νομισματικής πολιτικής, ενώ στο Κεφάλαιο 6 καθορίζονται τα κριτήρια καταλληλότητας των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις πράξεις νομισματικής πολιτικής. Στο Κεφάλαιο 7 παρουσιάζεται το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος.

Τα παραρτήματα περιέχουν παραδείγματα πράξεων νομισματικής πολιτικής, γλωσσάριο, τα κριτήρια επιλογής των αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος, παρουσίαση του πλαισίου υποβολής νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, κατάλογο των δικτυακών τόπων του Ευρωσυστήματος, καθώς και περιγραφή των διαδικασιών και των κυρώσεων που προβλέπονται σε περίπτωση που οι αντισυμβαλλόμενοι δεν συμμορφώνονται προς τις υποχρεώσεις τους.

⁽¹⁾ Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συμφώνησε να χρησιμοποιεί τον όρο "Ευρωσύστημα" για να υποδηλώσει τους φορείς του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών που εκτελούν τα βασικά του καθήκοντα, δηλ. αφενός την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και αφετέρου τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών τα οποία έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΕΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1.1. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ⁽²⁾. Οι δραστηριότητες του ΕΣΚΤ ασκούνται σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ("Συνθήκη") και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ("Καταστατικό του ΕΣΚΤ"). Το ΕΣΚΤ διοικείται από τα όργανα λήμψεως αποφάσεων της ΕΚΤ. Σε αυτό το πλαίσιο, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ είναι αρμόδιο για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή είναι εξουσιοδοτημένη να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική σύμφωνα με τις αποφάσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές του Διοικητικού Συμβουλίου. Στο βαθμό που κρίνεται εφικτό και σκόπιμο και προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία, η ΕΚΤ προσφεύγει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες ⁽³⁾ για την εκτέλεση των πράξεων που εντάσσονται στα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος. Οι πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος εκτελούνται υπό ομοιόμορφους όρους σε όλα τα κράτη-μέλη ⁽⁴⁾.

1.2. Σκοποί του Ευρωσυστήματος

Ο πρωταρχικός σκοπός του Ευρωσυστήματος είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, όπως ορίζεται στο Άρθρο 105 της Συνθήκης. Με την επιφύλαξη αυτού του πρωταρχικού σκοπού, το Ευρωσύστημα οφείλει να στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Κατά την επιδίωξη των σκοπών του, το Ευρωσύστημα οφείλει να ενεργεί σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων.

1.3. Τα μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Για να επιτύχει τους σκοπούς του, το Ευρωσύστημα διαθέτει μια σειρά από μέσα νομισματικής πολιτικής. Διενεργεί πράξεις ανοικτής αγοράς, παρέχει πάγιες διευκολύνσεις και απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα να τηρούν υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά σε λογαριασμούς στο Ευρωσύστημα.

1.3.1. Πράξεις ανοικτής αγοράς

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς παίζουν σημαντικό ρόλο στη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος και αποσκοπούν στον επηρεασμό των επιτοκίων, τη διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και τη σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Το Ευρωσύστημα διαθέτει πέντε είδη μέσων για τη διενέργεια πράξεων ανοικτής αγοράς. Το σπουδαιότερο μέσο είναι οι αντιστρεπτέες συναλλαγές (πράξεις βάσει συμφωνιών επαναγοράς ή δάνεια έναντι ενεχύρου). Το Ευρωσύστημα δύναται ακόμη να χρησιμοποιεί οριστικές συναλλαγές, την έκδοση πιστοποιητικών χρέους, πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας. Οι πράξεις ανοικτής αγοράς διενεργούνται με πρωτοβουλία της ΕΚΤ, η οποία αποφασίζει επίσης με ποιο μέσο και υπό ποιους όρους και προϋποθέσεις θα εκτελεστούν. Εκτελούνται με τακτικές δημοπρασίες, με έκτακτες δημοπρασίες ή με διμερείς διαδικασίες ⁽⁵⁾. Με βάση το σκοπό τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις διαδικασίες τους, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες (βλέπε και Πίνακα 1):

- Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης είναι τακτικές αντιστρεπτέες συναλλαγές για την παροχή ρευστότητας, με συχνότητα μία φορά την εβδομάδα και διάρκεια συνήθως μιας εβδομάδας. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών. Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης αποτελούν βασικό άξονα για την επιδίωξη των σκοπών των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος και παρέχουν το μεγαλύτερο μέρος της αναχρηματοδότησης του χρηματοπιστωτικού τομέα.

⁽²⁾ Σημειώνεται ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών τα οποία δεν έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ("Συνθήκη") διατηρούν τις αρμοδιότητες τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με το οικείο εθνικό δίκαιο και ως εκ τούτου δεν συμμετέχουν στην άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

⁽³⁾ Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως "εθνικές κεντρικές τράπεζες" νοούνται οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών τα οποία έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη.

⁽⁴⁾ Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως "κράτος-μέλος" νοείται το κράτος-μέλος που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη.

⁽⁵⁾ Οι διάφορες διαδικασίες για τη διενέργεια πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος, δηλαδή οι τακτικές δημοπρασίες, οι έκτακτες δημοπρασίες και οι διμερείς διαδικασίες, παρουσιάζονται αναλυτικότερα στο Κεφάλαιο 5. Για τις τακτικές δημοπρασίες μεσολαβεί μέγιστο διάστημα 24 ωρών από την ανακοίνωση της δημοπρασίας μέχρι την πιστοποίηση του αποτελέσματος της κατανομής. Δικαίωμα συμμετοχής στις τακτικές δημοπρασίες έχουν όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας τα οποία ορίζονται στην Ενότητα 2.1. Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται εντός 90 λεπτών της ώρας. Το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέξει περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν στις έκτακτες δημοπρασίες. Ως "διμερείς διαδικασίες" νοούνται όλες οι περιπτώσεις κατά τις οποίες το Ευρωσύστημα διενεργεί συναλλαγή με έναν αντισυμβαλλόμενο ή με ορισμένους αντισυμβαλλομένους χωρίς να προσφεύγει σε δημοπρασία. Οι διμερείς διαδικασίες περιλαμβάνουν πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματοπιστηρίων ή διαμεσολαβητών της αγοράς.

- Οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης είναι αντιστρεπτές συναλλαγές για την παροχή ρευστότητας, με συχνότητα μία φορά το μήνα και διάρκεια συνήθως τριών μηνών. Σκοπός των πράξεων αυτών, που διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών, είναι να παρέχουν στους αντισυμβαλλομένους πρόσθετη, πιο μακροπρόθεσμη, αναχρηματοδότηση. Με τις πράξεις αυτές το Ευρωσύστημα δεν αποσκοπεί, κατά κανόνα, να αποστείλει μηνύματα στην αγορά και ως εκ τούτου δέχεται προσφορές τιμών ή επιτοκίων.
- Οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας διενεργούνται εκτάκτως με σκοπό τη διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και τον επηρεασμό των επιτοκίων, ιδίως για να εξομαλυνθούν οι επιπτώσεις στα επιτόκια από αφνίδιες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά. Διενεργούνται κυρίως ως αντιστρεπτές συναλλαγές, αλλά μπορούν επίσης να λάβουν τη μορφή οριστικών συναλλαγών, πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων και αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας. Τα μέσα και οι διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για τη διενέργεια των πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας προσαρμόζονται ανάλογα με το είδος της συναλλαγής και τον εκάστοτε επιδιωκόμενο στόχο. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται συνήθως από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες με έκτακτες δημοπρασίες ή με διμερείς διαδικασίες. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να διενεργούνται από την ίδια την ΕΚΤ.
- Επιπλέον, το Ευρωσύστημα μπορεί να διενεργεί *διαρθρωτικές πράξεις* μέσω της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους, μέσω αντιστρεπτέων συναλλαγών και μέσω οριστικών συναλλαγών. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται όποτε η ΕΚΤ επιθυμεί να προσαρμόσει τη διαρθρωτική θέση του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα (είτε σε τακτά χρονικά διαστήματα είτε εκτάκτως). Οι διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή αντιστρεπτέων συναλλαγών ή μέσω της έκδοσης χρεογράφων διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών. Οι διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή οριστικών συναλλαγών διενεργούνται μέσω διμερών διαδικασιών.

1.3.2. Πάγιες διευκολύνσεις

Σκοπός των πάγιων διευκολύνσεων είναι η παροχή και απορρόφηση ρευστότητας με διάρκεια μίας ημέρας (μέχρι την επόμενη εργάσιμη ημέρα), η σηματοδότηση της γενικής κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής και ο επηρεασμός των επιτοκίων της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας. Προβλέπονται δύο πάγιες διευκολύνσεις, τις οποίες οι αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι χρησιμοποιούν με δική τους πρωτοβουλία, εφόσον πληρούν ορισμένες λειτουργικές προϋποθέσεις πρόσβασης (βλέπε και Πίνακα 1):

- Οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τη *διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης* για να αποκτήσουν ρευστότητα διάρκειας μίας ημέρας από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Υπό κανονικές συνθήκες, η πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στη διευκόλυνση δεν υπόκειται σε ποσοτικούς ή άλλους περιορισμούς, εκτός από την υποχρέωση να παρέχουν ως ασφάλεια επαρκή περιουσιακά στοιχεία. Το επιτόκιο της πάγιας διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης συνήθως οριοθετεί προς τα άνω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας.
- Οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τη *διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων* για να πραγματοποιούν καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Υπό κανονικές συνθήκες, η πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στη διευκόλυνση δεν υπόκειται σε ποσοτικούς ή άλλους περιορισμούς. Το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων συνήθως οριοθετεί προς τα κάτω το επιτόκιο της αγοράς για τόποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας.

Οι πάγιες διευκολύνσεις παρέχονται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

1.3.3. Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά

Το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ και αποσκοπεί κυρίως στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος και στη δημιουργία (ή τη διεύρυνση) διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας. Τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά κάθε ιδρύματος καθορίζονται με βάση ορισμένα στοιχεία του ισολογισμού του. Προκειμένου να επιτύχει τη σταθεροποίηση των επιτοκίων, το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος παρέχει στα ιδρύματα τη δυνατότητα να τηρούν τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά τους σε μέσα επίπεδα. Η συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών διαπιστώνεται με βάση τα μέσα ημερησίου υπόλοιπα κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης. Επί των υποχρεωτικών αποθεματικών τα οποία τηρούν τα ιδρύματα καταβάλλεται τόκος, με το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.

1.4. Αντισυμβαλλόμενοι

Το πλαίσιο άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος διαμορφώνεται κατά τρόπο ώστε να μπορεί να συμμετέχει ευρύ φάσμα αντισυμβαλλομένων. Τα ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ μπορούν να προσφεύγουν στις πάγιες διευκολύνσεις και να συμμετέχουν στις πράξεις ανοικτής αγοράς που εκτελούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών. Το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέξει έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων που θα συμμετέχει στις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Για τις οριστικές συναλλαγές δεν υπάρχουν *a priori* περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων. Προκειμένου για πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, χρησιμοποιούνται φορείς που δραστηριοποιούνται στην αγορά συναλλάγματος. Η ομάδα των αντισυμβαλλομένων για τις πράξεις αυτές περιορίζεται στα ιδρύματα εκείνα της ζώνης του ευρώ που επιλέγονται από το Ευρωσύστημα για τις παρεμβάσεις του στην αγορά συναλλάγματος.

1.5. Περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια

Σύμφωνα με το Άρθρο 18.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, όλες οι πισοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος (δηλαδή οι πράξεις παροχής ρευστότητας) πρέπει να βασίζονται σε επαρκή ασφάλεια. Το Ευρωσύστημα δέχεται ευρύ φάσμα περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια στις πράξεις που διενεργεί. Για εσωτερικούς κυρίως σκοπούς του Ευρωσυστήματος, τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: την "πρώτη βαθμίδα" και τη "δεύτερη βαθμίδα". Ωστόσο, η διάκριση αυτή θα καταργηθεί σταδιακά μέσα στα επόμενα έτη, οπότε το σχετικό πλαίσιο του Ευρωσυστήματος θα προβλέπει έναν ενιαίο κατάλογο αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Η πρώτη βαθμίδα αποτελείται από εμπορεύσιμα χρεόγραφα που πληρούν κριτήρια καταλληλότητας ομοιόμορφα για όλη τη ζώνη του ευρώ τα οποία έχει καθορίσει η ΕΚΤ. Η δεύτερη βαθμίδα αποτελείται από πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία, εμπορεύσιμα και μη, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα και τα κριτήρια καταλληλότητας των οποίων καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, με την επιφύλαξη της έγκρισης της ΕΚΤ. Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των δύο βαθμίδων όσον αφορά την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων ή την καταλληλότητα τους για τα διάφορα είδη πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (με τη μόνη διαφορά ότι κατά κανόνα τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας δεν χρησιμοποιούνται από το Ευρωσύστημα σε οριστικές συναλλαγές). Τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιούνται και σε διασυννοιακή βάση, μέσω του συστήματος ανταποκριτών κεντρικών τραπεζών (ΣΑΚΤ) ή μέσω αποδεκτών ζεύξεων μεταξύ των συστημάτων διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) της ΕΕ, ως ασφάλεια για τις πάσης φύσεως πιστώσεις που χορηγεί το Ευρωσύστημα⁽⁶⁾. Όλα τα περιουσιακά στοιχεία που είναι κατάλληλα για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιούνται και ως ασφάλεια για τη χορήγηση ενδοημερήσιας πίστωσης.

1.6. Τροποποιήσεις του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να μεταβάλλει τα μέσα, τις προϋποθέσεις, τα κριτήρια και τις διαδικασίες για τη διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Πράξεις νομισματικής πολιτικής	Είδη συναλλαγών		Διάρκεια	Συχνότητα	Διαδικασία
	Παροχή ρευστότητας	Απορρόφηση ρευστότητας			
Πράξεις ανοικτής αγοράς					
Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	Αντιστρεπτέες συναλλαγές	—	Μία εβδομάδα	Κάθε εβδομάδα	Τακτικές δημοπρασίες
Πράξεις πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης	Αντιστρεπτέες συναλλαγές	—	Τρεις μήνες	Κάθε μήνα	Τακτικές δημοπρασίες
Πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	— Αντιστρεπτέες συναλλαγές — Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	— Αντιστρεπτέες συναλλαγές — Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας — Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	Κατά περίπτωση	Χωρίς περιοδικότητα	— Έκτακτες δημοπρασίες — Διμερείς διαδικασίες
	Οριστικές αγορές	Οριστικές πωλήσεις	—	Χωρίς περιοδικότητα	Διμερείς διαδικασίες
Διαρθρωτικές πράξεις	Αντιστρεπτέες συναλλαγές	Έκδοση πιστοποιητικών χρέους	Προκαθορισμένη ή κατά περίπτωση	Με ή χωρίς περιοδικότητα	Τακτικές δημοπρασίες
	Οριστικές αγορές	Οριστικές πωλήσεις	—	Χωρίς περιοδικότητα	Διμερείς διαδικασίες
Πάγιες διευκολύνσεις					
Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	Αντιστρεπτέες συναλλαγές	—	Μία ημέρα	Πρόσβαση κατά τη διακριτική ευχέρεια των αντισυμβαλλομένων	
Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	—	Καταθέσεις	Μία ημέρα	Πρόσβαση κατά τη διακριτική ευχέρεια των αντισυμβαλλομένων	

⁽⁶⁾ Βλέπε Ενότητες 6.6.1 και 6.6.2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2. ΑΠΟΔΕΚΤΟΙ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

2.1. Γενικά κριτήρια καταλληλότητας

Οι αντισυμβαλλόμενοι στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος πρέπει να πληρούν ορισμένα κριτήρια καταλληλότητας⁽⁷⁾. Τα κριτήρια αυτά ορίζονται κατά τρόπο ώστε να παρέχεται σε ευρύ φάσμα ιδρυμάτων πρόσβαση στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, να ενισχύεται η ίση μεταχείριση των ιδρυμάτων σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ και να εξασφαλίζεται ότι οι αντισυμβαλλόμενοι πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις από την άποψη της λειτουργίας τους και της προληπτικής εποπτείας:

- Μόνο τα ιδρύματα που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ είναι αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι. Τα ιδρύματα που απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος (βλέπε Ενότητα 7.2) δεν είναι αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι για τις πάγιες διευκολύνσεις και τις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος.
- Οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να είναι οικονομικά εύρωστοι. Πρέπει να υπόκεινται σε μία τουλάχιστον μορφή εποπτείας, εναρμονισμένης σε επίπεδο ΕΕ/ΕΟΧ, εκ μέρους εθνικών αρχών⁽⁸⁾. Μπορούν όμως να γίνουν δεκτά ως αντισυμβαλλόμενοι και οικονομικά εύρωστα ιδρύματα που υπόκεινται σε μη εναρμονισμένη αλλά συγκρίσιμου επιπέδου εθνική εποπτεία, π.χ. εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων, των οποίων το κεντρικό κατάστημα βρίσκεται εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).
- Οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να πληρούν όλα τα λειτουργικά κριτήρια τα προβλεπόμενα στις σχετικές συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Αυτά τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας είναι ομοιόμορφα για ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Τα ιδρύματα που πληρούν αυτά τα κριτήρια μπορούν:

- να έχουν πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος και
- να συμμετέχουν στις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες.

Τα ιδρύματα μπορούν να έχουν πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις και τις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες μόνο μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένα. Εάν ένα ίδρυμα έχει εγκατάσταση (κεντρικό κατάστημα ή υποκαταστήματα) σε περισσότερα του ενός κράτη-μέλη, κάθε εγκατάσταση έχει πρόσβαση σε αυτές τις πράξεις μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους όπου βρίσκεται, μολονότι το ίδρυμα μπορεί να υποβάλει προσφορές στις δημοπρασίες μέσω ενός μόνο καταστήματος (είτε του κεντρικού καταστήματος είτε κατονομαζόμενου υποκαταστήματος) σε κάθε κράτος-μέλος.

2.2. Επιλογή αντισυμβαλλομένων για τις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις

Για τις οριστικές συναλλαγές δεν τίθενται a priori περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που εκτελούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να είναι σε θέση να διενεργούν αποτελεσματικά πράξεις συναλλάγματος μεγάλου ύψους οποιοσδήποτε συνθήκες και αν επικρατούν στην αγορά. Το φάσμα των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων αντιστοιχεί στους αντισυμβαλλομένους που βρίσκονται στη ζώνη του ευρώ και οι οποίοι επιλέγονται για τις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος. Τα κριτήρια και οι διαδικασίες επιλογής των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος παρουσιάζονται στο Παράρτημα 3.

Για άλλες πράξεις που βασίζονται σε έκτακτες δημοπρασίες και σε διμερείς διαδικασίες (αντιστρεπτές συναλλαγές για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας), κάθε εθνική κεντρική τράπεζα επιλέγει μεταξύ των ιδρυμάτων που είναι εγκατεστημένα στο οικείο κράτος-μέλος μία ομάδα αντισυμβαλλομένων που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας. Πρωτεύον κριτήριο επιλογής αποτελεί η δραστηριότητα του ιδρύματος στην αγορά χρήματος. Άλλα κριτήρια που μπορεί να ληφθούν υπόψη είναι π.χ. η αποτελεσματικότητα της υπηρεσίας διαπραγμάτευσης και το ύψος των προσφορών που μπορούν να υποβάλουν τα ιδρύματα.

⁽⁷⁾ Για τις οριστικές συναλλαγές δεν τίθενται a priori περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

⁽⁸⁾ Η εναρμονισμένη εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων βασίζεται στην Οδηγία 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ΕΕ L 126 της 26.5.2000, σ. 1, όπως ισχύει.

Στις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες συναλλάσσονται αποκλειστικά με όσους αντισυμβαλλομένους έχουν προεπιλεγεί για συμμετοχή σε πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Εάν, για λειτουργικούς λόγους, μια εθνική κεντρική τράπεζα δεν μπορεί να εκτελέσει κάθε τέτοια πράξη με όλους επιλεγέντες αντισυμβαλλομένους, εφαρμόζει την εκ περιτροπής επιλογή αντισυμβαλλομένων (μεταξύ αυτών που έχουν προεπιλεγεί για αυτές τις κατηγορίες πράξεων), ώστε να παρέχονται σε όλους ίσες ευκαιρίες πρόσβασης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να διενεργούνται από την ίδια την ΕΚΤ. Εάν αποφασιστεί ότι η ΕΚΤ θα διενεργεί διμερείς πράξεις, η επιλογή των αντισυμβαλλομένων θα γίνεται από την ΕΚΤ με βάση την εκ περιτροπής συμμετοχή των ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ που γίνονται αποδεκτά ως αντισυμβαλλόμενοι στις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις, ώστε να παρέχονται σε όλους ίσες ευκαιρίες πρόσβασης.

2.3. Κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους

Στα ιδρύματα που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, οι οποίες απορρέουν από τους Κανονισμούς και τις Αποφάσεις της ΕΚΤ όσον αφορά την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών, η ΕΚΤ επιβάλλει κυρώσεις, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2532/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εξουσία της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις⁽⁹⁾, τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2157/1999 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 23ης Σεπτεμβρίου 1999 για τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να επιβάλλει κυρώσεις (ΕΚΤ/1999/4)⁽¹⁰⁾, τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 για την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα⁽¹¹⁾, όπως ισχύει, και τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 για την εφαρμογή ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9)⁽¹²⁾. Οι σχετικές κυρώσεις και οι διαδικαστικοί κανόνες επιβολής τους ορίζονται στους ανωτέρω Κανονισμούς. Επιπλέον, σε περίπτωση σοβαρών παραβάσεων της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει τη συμμετοχή των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανοικτής αγοράς.

Σύμφωνα με τις συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), το Ευρωσύστημα επιβάλλει χρηματικές ποινές στους αντισυμβαλλομένους ή αναστείλει τη συμμετοχή τους στις πράξεις ανοικτής αγοράς εάν δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις τις οποίες εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή η ΕΚΤ) όπως ορίζεται κατωτέρω.

Αυτό αφορά περιπτώσεις παραβάσεων των κανόνων των δημοπρασιών (εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να διακανονίσει το ποσό της ρευστότητας που του κατανεμήθηκε με πράξη παροχής ρευστότητας ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών για να διακανονίσει το ποσό που του κατανεμήθηκε με πράξη απορρόφησης ρευστότητας) ή των κανόνων των διμερών συναλλαγών (εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να παραδώσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ή να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών προκειμένου να διακανονίσει το συμφωνηθέν ποσό στις διμερείς συναλλαγές).

Το ίδιο ισχύει και για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης του αντισυμβαλλόμενου προς τους κανόνες για τη χρήση ασφαλειών (εάν ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία που δεν ήταν ή δεν είναι πλέον αποδεκτά ή δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν από το συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο π.χ. λόγω στενών δεσμών ή ταύτισης μεταξύ του εκδότη/εγγυητή και του αντισυμβαλλόμενου), καθώς και για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς τους κανόνες που διέπουν τις διαδικασίες τέλους ημέρας και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (εάν ένας αντισυμβαλλόμενος εμφανίζει στο τέλος της ημέρας αρνητικό υπόλοιπο στο λογαριασμό διακανονισμού του και δεν πληροί τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης).

Επιπλέον, η αναστολή της συμμετοχής του μη συμμορφούμενου αντισυμβαλλομένου μπορεί να επιβλεπθεί και σε υποκαταστήματα του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος που ευρίσκονται σε άλλα κράτη-μέλη. Όταν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η λήψη αυτού του μέτρου κρίνεται αναγκαία λόγω της σοβαρότητας της παράβασης, όπως αυτή αποδεικνύεται π.χ. από τη συχνότητα ή τη διάρκεια της παράβασης, ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί να αποκλειστεί από όλες τις μεταγενέστερες πράξεις νομισματικής πολιτικής επί ορισμένο χρονικό διάστημα.

Οι χρηματικές ποινές τις οποίες επιβάλλουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες σε περίπτωση παράβασης των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες, τις διμερείς συναλλαγές, τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία, τις διαδικασίες τέλους ημέρας ή τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης υπολογίζονται με βάση ένα προκαθορισμένο επιτόκιο ποινής (όπως ορίζεται στο Παράρτημα 6).

2.4. Αναστολή ή αποκλεισμός για προληπτικούς λόγους

Σύμφωνα με τις συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει ή να αποκλείσει την πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στα μέσα νομισματικής πολιτικής για προληπτικούς λόγους.

⁽⁹⁾ EE L 318 της 27.11.1998, σ. 4.

⁽¹⁰⁾ EE L 264 της 12.10.1999, σ. 21.

⁽¹¹⁾ EE L 318 της 27.11.1998, σ. 1.

⁽¹²⁾ EE L 250 της 2.10.2003, σ. 10.

Επιπλέον, το μέτρο της αναστολής ή του αποκλεισμού μπορεί να επιβληθεί σε ορισμένες περιπτώσεις οι οποίες συνιστούν υπερημερία του αντισυμβαλλομένου, κατά την έννοια των συμβατικών ή κανονιστικών διατάξεων που εφαρμόζονται οι εθνικές κεντρικές τράπεζες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3. ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς παίζουν σημαντικό ρόλο στη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος και επιδιώκουν σκοπούς όπως ο επηρεασμός των επιτοκίων, η διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και η σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Με βάση το σκοπό τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες: τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, τις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και τις διαρθρωτικές πράξεις. Όσον αφορά τα χρησιμοποιούμενα μέσα, το βασικό μέσο ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος είναι οι αντιστρεπτές συναλλαγές, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στις τέσσερις κατηγορίες πράξεων ανοικτής αγοράς, ενώ τα πιστοποιητικά χρέους μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διαρθρωτικές πράξεις με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα διαθέτει άλλα τρία μέσα για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας: τις οριστικές συναλλαγές, τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας. Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζονται λεπτομερώς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαφόρων μέσων ανοικτής αγοράς που χρησιμοποιεί το Ευρωσύστημα.

3.1. Αντιστρεπτές συναλλαγές

3.1.1. Γενικά

α) Είδος μέσου

Ος αντιστρεπτές συναλλαγές νοούνται συναλλαγές μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα αγοράζει ή πωλεί αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία με συμφωνία επαναγοράς ή χορηγεί δάνεια έναντι ενεχύρου επί αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Οι αντιστρεπτές συναλλαγές χρησιμοποιούνται για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης και τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα μπορεί να χρησιμοποιεί τις αντιστρεπτές συναλλαγές για διαρθρωτικές πράξεις, καθώς και για πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

β) Νομική φύση

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να διενεργούν αντιστρεπτές συναλλαγές είτε με τη μορφή συμφωνιών επαναγοράς (δηλαδή η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζεται στον πισωτή, ενώ οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν να αντιστρέψουν τη συναλλαγή με την αναμεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων στον οφειλέτη σε κάποια μελλοντική ημερομηνία) είτε με τη μορφή δανείων έναντι ενεχύρου (δηλαδή παρέχεται εκτελεστός τίτλος εμπράγματης ασφάλειας επί των περιουσιακών στοιχείων, αλλά, υπό την αίρεση της εκπλήρωσης της ενοχικής υποχρέωσης, η κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων παραμένει στον οφειλέτη). Ειδικότεροι όροι σχετικά με τις αντιστρεπτές συναλλαγές βάσει συμφωνιών επαναγοράς προβλέπονται στις συμβατικές διατάξεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ). Οι διατάξεις για τις αντιστρεπτές συναλλαγές που βασίζονται σε δάνεια έναντι ενεχύρου λαμβάνουν υπόψη τις διάφορες διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για τη σύσταση και την εν συνεχεία εκποίηση της σχετικής εμπράγματης ασφάλειας (π. χ. ενεχύρου) σύμφωνα με το δίκαιο κάθε χώρας.

γ) Υπολογισμός τόκου

Στις συμφωνίες επαναγοράς, η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής επαναγοράς αντιστοιχεί στον τόκο που οφείλεται επί του χρηματικού ποσού του δανείου για τη διάρκεια της πράξης, δηλαδή η τιμή επαναγοράς περιλαμβάνει τον τόκο που θα καταβλήθηκε. Στις αντιστρεπτές συναλλαγές με τη μορφή δανείου έναντι ενεχύρου, για τον υπολογισμό του τόκου εφαρμόζεται το καθορισμένο επιτόκιο επί του ποσού της πίστωσης και για τη διάρκεια ισχύος της συναλλαγής. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται στις αντιστρεπτές συναλλαγές ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος είναι ένα απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες επί έτους 360 ημερών ("actual/360").

3.1.2. Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης είναι οι σημαντικότερες πράξεις ανοικτής αγοράς που διενεργεί το Ευρωσύστημα και αποτελούν βασικό άξονα για την επίτευξη σκοπών όπως ο επηρεασμός των επιτοκίων, η διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και η σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Παρέχουν επίσης το μεγαλύτερο μέρος της αναχρηματοδότησης του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης συνοψίζονται ως εξής:

— είναι πράξεις παροχής ρευστότητας,

- διενεργούνται τακτικά κάθε εβδομάδα ⁽¹³⁾,
- συνήθως έχουν διάρκεια μίας εβδομάδας ⁽¹⁴⁾,
- διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,
- διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1),
- όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές στις δημοπρασίες για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης,
- τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) είναι αποδεκτά ως ασφάλεια για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης.

3.1.3. Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Το Ευρωσύστημα διενεργεί επίσης τακτικές πράξεις αναχρηματοδότησης, διάρκειας συνήθως τριών μηνών, με σκοπό την πρόσθετη, πιο μακροπρόθεσμη, αναχρηματοδότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα. Οι πράξεις αυτές αντιπροσωπεύουν μικρό ποσοστό του συνολικού όγκου της αναχρηματοδότησης. Με τις εν λόγω πράξεις, το Ευρωσύστημα, κατά κανόνα, δεν επιδιώκει να αποστείλει μηνύματα προς την αγορά και ως εκ τούτου συνήθως δέχεται προσφορές τιμών ή επιτοκίων. Κατά συνέπεια, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται συνήθως με τη μορφή δημοπρασιών ανταγωνιστικού επιτοκίου. Κατά καιρούς η ΕΚΤ ανακοινώνει το ποσό της ρευστότητας που θα κατανεμηθεί στις προσεχείς δημοπρασίες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης και μέσω δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης συνοψίζονται ως εξής:

- είναι πράξεις παροχής ρευστότητας,
- διενεργούνται τακτικά κάθε μήνα ⁽¹⁵⁾,
- συνήθως έχουν διάρκεια τριών μηνών ⁽¹⁶⁾,
- διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,
- διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1),
- όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές στις δημοπρασίες για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης,
- τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) είναι αποδεκτά ως ασφάλεια για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης.

3.1.4. Αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας

Το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας με τη μορφή αντιστρεπτών συναλλαγών ανοικτής αγοράς. Οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας αποσκοπούν στη διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και στον επηρεασμό των επιτοκίων, ιδίως προκειμένου να εξομαλύνουν τις επιδράσεις τις οποίες ασκούν στα επιτόκια οι αιφνίδιες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά. Επειδή ενδέχεται να παραστεί ανάγκη για άμεση λήψη μέτρων σε περίπτωση απροσδόκητων εξελίξεων της αγοράς, είναι επιθυμητό να υπάρχει υψηλός βαθμός ευελιξίας κατά την επιλογή των διαδικασιών και των λειτουργικών χαρακτηριστικών για τη διενέργεια των εν λόγω πράξεων.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των αντιστρεπτών πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας συνοψίζονται ως εξής:

- μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ή απορρόφησης ρευστότητας,
- δεν έχουν συγκεκριμένη περιοδικότητα,
- η διάρκεια τους ποικίλλει κατά περίπτωση,

⁽¹³⁾ Οι πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται σύμφωνα με το προαναγγελλόμενο ημερολογιακό πρόγραμμα δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος (βλέπε και Ενότητα 5.1.2), το οποίο δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int) και στους δικτυακούς τόπους του Ευρωσυστήματος (βλέπε Παράρτημα 5).

⁽¹⁴⁾ Η διάρκεια των πράξεων κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης ενδέχεται ενίοτε να ποικίλλει, μεταξύ άλλων και λόγω των επίσημων αργιών των κρατών-μελών.

⁽¹⁵⁾ Βλέπε υποσημείωση 13 ανωτέρω.

⁽¹⁶⁾ Βλέπε υποσημείωση 14 ανωτέρω.

- οι αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας που διενεργούνται με σκοπό την παροχή ρευστότητας εκτελούνται συνήθως με έκτακτες δημοπρασίες, χωρίς να αποκλείεται και η χρήση διμερών διαδικασιών (βλέπε Κεφάλαιο 5),
- οι αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας που αποβλέπουν στην απορρόφηση ρευστότητας διενεργούνται, κατά κανόνα, μέσω διμερών διαδικασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.2),
- συνήθως διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να διενεργούνται από την ΕΚΤ),
- το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέγει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2, έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετέχουν στις αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας,
- τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) είναι αποδεκτά ως ασφάλεια για τις αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

3.1.5. Διαρθρωτικές αντιστρεπτέες συναλλαγές

Το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή αντιστρεπτών συναλλαγών ανοικτής αγοράς και με σκοπό την προσαρμογή της διαρθρωτικής θέσης του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των εν λόγω πράξεων συνοψίζονται ως εξής:

- είναι πράξεις παροχής ρευστότητας,
- μπορούν να διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως,
- η διάρκεια τους δεν είναι καθορισμένη a priori,
- διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1),
- διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,
- όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές στις δημοπρασίες για τις διαρθρωτικές αντιστρεπτέες πράξεις,
- τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) είναι αποδεκτά ως ασφάλεια για τις διαρθρωτικές αντιστρεπτέες πράξεις.

3.2. Οριστικές συναλλαγές

α) Είδος μέσου

Ως οριστικές συναλλαγές ανοικτής αγοράς νοούνται πράξεις μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα αγοράζει ή πωλεί στην αγορά αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία χωρίς αναστροφή της αγοραπωλησίας. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται μόνο για διαρθρωτικούς σκοπούς και για σκοπούς εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

β) Νομική φύση

Η οριστική συναλλαγή συνεπάγεται την πλήρη μεταβίβαση της κυριότητας από τον πωλητή προς τον αγοραστή, χωρίς να επακολουθεί αναμεταβίβαση. Οι συναλλαγές διενεργούνται σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται στην αγορά σε σχέση με τους συγκεκριμένους αγοραζόμενους ή πωλούμενους τίτλους.

γ) Τιμολογηση

Για τον υπολογισμό των τιμών, το Ευρωσύστημα ενεργεί σύμφωνα με την επικρατέστερη πρακτική της αγοράς για τους συγκεκριμένους αγοραζόμενους ή πωλούμενους τίτλους.

δ) Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των οριστικών συναλλαγών του Ευρωσυστήματος συνοψίζονται ως εξής:

- μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ρευστότητας (οριστική αγορά τίτλων) ή πράξεων απορρόφησης ρευστότητας (οριστική πώληση τίτλων),

- δεν έχουν συγκεκριμένη περιοδικότητα,
- διενεργούνται μέσω διμερών διαδικασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.2),
- διενεργούνται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι οριστικές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να διενεργούνται από την ΕΚΤ),
- δεν τίθενται a priori περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων στις οριστικές συναλλαγές,
- οι οριστικές συναλλαγές κατά κανόνα αφορούν μόνο περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 6.1).

3.3. Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ

α) Είδος μέσου

Η ΕΚΤ δύναται να εκδίδει πιστοποιητικά χρέους με σκοπό την προσαρμογή της διαρθρωτικής θέσης του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα ώστε να δημιουργεί (ή να διευρύνει) έλλειμμα ρευστότητας στην αγορά.

β) Νομική φύση

Τα πιστοποιητικά χρέους συνιστούν ενοχική υποχρέωση της ΕΚΤ έναντι του κομιστή τους. Τα πιστοποιητικά εκδίδονται και τηρούνται σε άυλη μορφή σε αποθετήρια τίτλων στη ζώνη του ευρώ. Η ΕΚΤ δεν επιβάλλει περιορισμούς όσον αφορά τη δυνατότητα μεταβίβασης των πιστοποιητικών. Ειδικότεροι όροι σχετικά με τα πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ θα ανακοινώνονται κατά την έκδοση των εν λόγω πιστοποιητικών.

γ) Υπολογισμός τόκου

Τα πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ εκδίδονται υπό το άρτιο, δηλαδή διατίθενται σε τιμή χαμηλότερη της ονομαστικής τους αξίας και κατά τη λήξη τους εξοφλούνται στην ονομαστική αξία τους. Η διαφορά μεταξύ της τιμής διάθεσης και της τιμής εξόφλησης (ονομαστικής αξίας) ισούται προς τους δεδουλευμένους τόκους επί της τιμής διάθεσης, με το συμφωνημένο επιτόκιο, κατά τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού (μέχρι τη λήξη του). Το εφαρμοζόμενο επιτόκιο είναι ένα απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες επί έτους 360 ημερών ("actual/360"). Ο υπολογισμός της τιμής διάθεσης παρουσιάζεται στο Πλαίσιο 1.

ΠΛΑΙΣΙΟ 1	
Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ	
Η τιμή διάθεσης είναι:	$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36\,000}}$
όπου:	
N =	ονομαστική αξία του πιστοποιητικού χρέους
r ₁ =	επιτόκιο (ως ποσοστό %)
D =	διάρκεια του πιστοποιητικού χρέους (σε ημέρες)
P _T =	τιμή διάθεσης του πιστοποιητικού χρέους

δ) Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ συνοψίζονται ως εξής:

- τα πιστοποιητικά εκδίδονται με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας από την αγορά,
- τα πιστοποιητικά μπορούν να εκδίδονται είτε σε τακτά χρονικά διαστήματα είτε εκτάκτως,

- τα πιστοποιητικά έχουν διάρκεια μικρότερη των 12 μηνών,
- τα πιστοποιητικά εκδίδονται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1),
- τα πιστοποιητικά δημοπρατούνται και διακανονίζονται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,
- όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για να εγγραφούν προκειμένου να αγοράσουν πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ.

3.4. Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων

α) Είδος μέσου

Οι πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής αποτελούνται από δύο ταυτόχρονες συναλλαγές, μία άμεση (spot) και μία προθεσμιακή (forward), όπου ανταλλάσσονται ευρώ με ξένο νόμισμα. Χρησιμοποιούνται για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, κυρίως με σκοπό τη διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και τον επηρεασμό των επιτοκίων.

β) Νομική φύση

Οι πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής είναι πράξεις μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα αγοράζει (ή πωλεί) ευρώ έναντι ξένου νομίσματος με άμεση παράδοση και ταυτόχρονα τα επαναπωλεί (ή τα επαναγοράζει) με προθεσμιακή παράδοση σε κάποια καθορισμένη ημερομηνία επαναγοράς. Ειδικότεροι όροι σχετικά με τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων προβλέπονται στις συμβατικές διατάξεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ).

γ) Νομίσματα και συναλλαγματικές ισοτιμίες

Κατά κανόνα, το Ευρωσύστημα συναλλάσσεται μόνο σε νομίσματα που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ευρεία κλίμακα και ακολουθεί την καθιερωμένη πρακτική της αγοράς. Σε κάθε πράξη ανταλλαγής νομισμάτων, το Ευρωσύστημα και οι αντισυμβαλλόμενοι συμφωνούν ως προς τις διαφορικές μονάδες ανταλλαγής (swap points) που θα εφαρμοστούν στη συναλλαγή. Οι διαφορικές μονάδες ανταλλαγής είναι η διαφορά μεταξύ της συναλλαγματικής ισοτιμίας του προθεσμιακού σκέλους της συναλλαγής και της τρέχουσας συναλλαγματικής ισοτιμίας. Οι διαφορικές μονάδες ανταλλαγής του ευρώ έναντι του ξένου νομίσματος διατυπώνονται σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική της αγοράς. Οι όροι σχετικά με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων διευκρινίζονται στο Πλαίσιο 2.

ΠΛΑΙΣΙΟ 2

Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων

S = τρέχουσα (κατά την ημερομηνία συμφωνίας της πράξης ανταλλαγής νομισμάτων) συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του ευρώ (EUR) και ενός ξένου νομίσματος (ABC)

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = προθεσμιακή συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του ευρώ και του ξένου νομίσματος ABC κατά την ημερομηνία επαναγοράς (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = διαφορά μεταξύ προθεσμιακής και τρέχουσας ισοτιμίας ευρώ/ABC για την ημερομηνία επαναγοράς (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(\cdot)$ = ποσό νομίσματος στο άμεσο σκέλος της συναλλαγής. Το $N(\cdot)_M$ είναι το ποσό νομίσματος στο προθεσμιακό σκέλος της συναλλαγής:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{ή} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{ή} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

δ) Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων συνοψίζονται ως εξής:

- μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ή απορρόφησης ρευστότητας,
- δεν έχουν συγκεκριμένη περιοδικότητα,
- η διάρκεια τους ποικίλλει κατά περίπτωση,
- διενεργούνται με έκτακτες δημοπρασίες ή μέσω διμερών διαδικασιών (βλέπε Κεφάλαιο 5),
- διενεργούνται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων μπορούν να διενεργούνται από την ΕΚΤ),
- το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέγει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2 και στο Παράρτημα 3, έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετέχουν στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων.

3.5. Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας

α) Είδος μέσου

Το Ευρωσύστημα δύναται να καλεί τους αντισυμβαλλομένους να προβαίνουν σε έντοκες καταθέσεις καθορισμένης διάρκειας στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι. Η αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας προβλέπεται μόνο για λόγους εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας με την απορρόφηση ρευστότητας από την αγορά.

β) Νομική φύση

Οι καταθέσεις των αντισυμβαλλομένων έχουν καθορισμένη διάρκεια και καθορισμένο επιτόκιο. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν παρέχουν ασφάλεια έναντι των καταθέσεων.

γ) Υπολογισμός τόκου

Το επιτόκιο που ισχύει για τις καταθέσεις είναι ένα απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες επί έτους 360 ημερών ("actual/360"). Οι τόκοι καταβάλλονται κατά τη λήξη της κατάθεσης.

δ) Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας συνοψίζονται ως εξής:

- η αποδοχή καταθέσεων αποσκοπεί στην απορρόφηση ρευστότητας,
- η αποδοχή καταθέσεων δεν έχει συγκεκριμένη περιοδικότητα,
- η διάρκεια των καταθέσεων ποικίλλει κατά περίπτωση,
- η αποδοχή καταθέσεων πραγματοποιείται συνήθως με έκτακτες δημοπρασίες, χωρίς να αποκλείεται και η χρήση διμερών διαδικασιών (βλέπε Κεφάλαιο 5),
- η αποδοχή καταθέσεων γίνεται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας μέσω διμερών διαδικασιών μπορεί να διενεργείται από την ΕΚΤ)⁽¹⁷⁾,
- το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέγει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2, έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας.

⁽¹⁷⁾ Οι καταθέσεις καθορισμένης διάρκειας τηρούνται σε λογαριασμούς στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Αυτό θα ισχύει ακόμη και αν αποφασιστεί η διενέργεια πράξεων αυτού του είδους σε κεντρικό επίπεδο από την ΕΚΤ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4. ΠΑΓΙΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ

4.1. Η διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης

α) Είδος μέσου

Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης για να αποκτήσουν ρευστότητα διάρκειας μίας ημέρας από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες με προκαθορισμένο επιτόκιο, έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6). Σκοπός της διευκόλυνσης είναι να επιτρέψει στους αντισυμβαλλομένους να καλύπτουν τις προσωρινές ανάγκες τους σε ρευστότητα. Υπό κανονικές συνθήκες, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριοθετεί προς τα άνω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας. Οι όροι που διέπουν τη διευκόλυνση είναι πανομοιότυποι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.

β) Νομική φύση

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν ρευστότητα μέσω της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης είτε με τη μορφή συμφωνιών επαναγοράς διάρκειας μίας ημέρας (δηλαδή η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζεται στον πιστωτή, ενώ οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν να αντιστρέψουν τη συναλλαγή αναμεταβιβάζοντας το περιουσιακό στοιχείο στον οφειλέτη κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα) είτε ως δάνεια διάρκειας μίας ημέρας έναντι ενεχύρου (δηλαδή παρέχεται εκτελεστός τίτλος εμπράγματης ασφάλειας επί των περιουσιακών στοιχείων, αλλά, υπό την αίρεση ότι θα εκπληρωθεί η ενοχική υποχρέωση, η κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων παραμένει στον οφειλέτη). Ειδικότεροι όροι σχετικά με τις συμφωνίες επαναγοράς προβλέπονται στις συμβατικές διατάξεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Οι διατάξεις για την παροχή ρευστότητας με τη μορφή δανείων έναντι ενεχύρου λαμβάνουν υπόψη τις διάφορες διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για τη σύσταση και την εν συνεχεία εκποίηση της σχετικής εμπράγματης ασφάλειας (ενεχύρου), σύμφωνα με το δίκαιο κάθε χώρας.

γ) Προϋποθέσεις πρόσβασης

Τα ιδρύματα που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας των αντισυμβαλλομένων, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1, έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Η πρόσβαση αυτή παρέχεται μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα. Πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρέχεται μόνο τις ημέρες κατά τις οποίες λειτουργούν το αντίστοιχο εθνικό ΣΔΣΧ και το αντίστοιχο (ή τα αντίστοιχα) ΣΔΤ.

Στο τέλος κάθε εργάσιμης ημέρας, τα χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών διακανονισμού που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στις εθνικές κεντρικές τράπεζες θεωρούνται αυτοδικαίως αίτηση προσφυγής στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Οι διαδικασίες μέσω των οποίων παρέχεται πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης στο τέλος της ημέρας ορίζονται στην Ενότητα 5.3.3.

Στον αντισυμβαλλόμενο είναι επίσης δυνατόν να επιτραπεί η πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης μετά από αίτηση του προς την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος. Για να διεκπεραιωθεί αυθημερόν η αίτηση, πρέπει να περιέλθει στην εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά της ώρας μετά το κλείσιμο του TARGET⁽¹⁸⁾ (1⁹). Κατά κανόνα, το σύστημα TARGET κλείνει στις 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (Κεντρικής Ευρώπης). Η προθεσμία για την αίτηση πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρατείνεται επί 30 ακόμη λεπτά την τελευταία εργάσιμη για το Ευρωσύστημα ημέρα της περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Στην αίτηση πρέπει να αναφέρονται το ζητούμενο ποσό της χρηματοδότησης και τα περιουσιακά στοιχεία που θα δοθούν ως ασφάλεια για τη συναλλαγή, εφόσον αυτά δεν έχουν ήδη προκατατεθεί στην εθνική κεντρική τράπεζα.

Πέρα από την υποχρέωση παροχής επαρκούς ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων, τα κεφάλαια που μπορούν να χορηγηθούν μέσω της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης δεν υπόκεινται σε ποσοτικό περιορισμό.

⁽¹⁸⁾ Σε κάποια κράτη-μέλη, ορισμένες εργάσιμες ημέρες του Ευρωσυστήματος, η εθνική κεντρική τράπεζα (ή κάποια από τα υποκαταστήματα της) ενδέχεται να μη λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής λόγω εθνικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτή την περίπτωση, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα φέρει την ευθύνη να ενημερώσει εκ των προτέρων τους αντισυμβαλλομένους σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα ισχύουν εν όψει της αργίας όσον αφορά την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

⁽¹⁹⁾ Οι ημέρες αργίας του TARGET ανακαθίστανται μέσω του δικτυακού τόπου της ΕΚΤ (www.ecb.int), καθώς και μέσω των δικτυακών τόπων του Ευρωσυστήματος (βλ. Παράρτημα 5).

δ) Διάρκεια χρηματοδότησης και υπολογισμός τόκου

Η χρηματοδότηση που παρέχεται μέσω της διευκόλυνσης έχει διάρκεια μίας ημέρας. Προκειμένου για αντισυμβαλλομένους που είναι άμεσα συμμετέχοντες στο TARGET, η χρηματοδότηση εξοφλείται την επόμενη ημέρα κατά την οποία λειτουργούν το αντίστοιχο εθνικό ΣΔΣΧ και το αντίστοιχο (ή τα αντίστοιχα) ΣΔΤ και κατά το άνοιγμα των εν λόγω συστημάτων.

Το επιτόκιο ανακοινώνεται εκ των προτέρων από το Ευρωσύστημα και υπολογίζεται ως απλό επιτόκιο με βάση τον πραγματικό αριθμό ημερών επί έτους 360 ημερών ("actual/360"). Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να μεταβάλει το επιτόκιο, η μεταβολή αυτή όμως τίθεται σε ισχύ από την επόμενη εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος, το νωρίτερο ⁽²⁰⁾. Ο τόκος είναι πληρωτέος με την αποπληρωμή της χρηματοδότησης.

ε) Αναστολή της διευκόλυνσης

Η πρόσβαση στη διευκόλυνση παρέχεται μόνο εφόσον συνάδει με τους σκοπούς και τις γενικές επιδιώξεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να προσαρμόσει τους όρους που διέπουν τη διευκόλυνση ή και να την αναστείλει.

4.2. Η διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων

α) Είδος μέσου

Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων για να πραγματοποιούν καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Επί των καταθέσεων καταβάλλεται τόκος με προκαθορισμένο επιτόκιο. Υπό κανονικές συνθήκες, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριοθετεί προς τα κάτω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας. Οι όροι που διέπουν τη διευκόλυνση είναι πανομοιότυποι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ ⁽²¹⁾.

β) Νομική φύση

Επί των καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας που πραγματοποιούν οι αντισυμβαλλόμενοι καταβάλλεται τόκος με καθορισμένο επιτόκιο. Στον αντισυμβαλλόμενο δεν παρέχεται ασφάλεια έναντι των καταθέσεων.

γ) Προϋποθέσεις πρόσβασης ⁽²²⁾

Τα ιδρύματα που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας των αντισυμβαλλομένων, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1, μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων. Η πρόσβαση αυτή παρέχεται μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα. Πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων παρέχεται μόνο κατά τις ημέρες λειτουργίας των αντίστοιχων εθνικών ΣΔΣΧ.

Για τη χορήγηση πρόσβασης στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων απαιτείται αίτηση του αντισυμβαλλομένου προς την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος. Για να διεκπεραιωθεί αυθημερόν η αίτηση, πρέπει να περιέλθει στην εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά μετά το κλείσιμο του TARGET, το οποίο κατά κανόνα κλείνει στις 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (Κεντρικής Ευρώπης) ⁽²³⁾ ⁽²⁴⁾. Η προθεσμία για αίτηση πρόσβασης στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων παρατείνεται κατά 30 ακόμη λεπτά της ώρας την τελευταία εργάσιμη για το Ευρωσύστημα ημέρα της περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Στην αίτηση πρέπει να αναφέρεται το ποσό που θα κατατεθεί στο πλαίσιο της διευκόλυνσης.

Δεν υπάρχει περιορισμός όσον αφορά το ποσό που επιτρέπεται να καταθέσει ο αντισυμβαλλόμενος στο πλαίσιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων.

δ) Διάρκεια και υπολογισμός τόκου

Οι καταθέσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης έχουν διάρκεια μίας ημέρας. Προκειμένου για αντισυμβαλλομένους που είναι άμεσα συμμετέχοντες στο TARGET, οι καταθέσεις λήγουν την επόμενη ημέρα κατά την οποία λειτουργεί το αντίστοιχο εθνικό ΣΔΣΧ και κατά το άνοιγμα του εν λόγω συστήματος.

⁽²⁰⁾ Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως "εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος" νοείται οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η ΕΚΤ και μία τουλάχιστον εθνική κεντρική τράπεζα λειτουργούν για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

⁽²¹⁾ Μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ ενδέχεται να υπάρχουν λειτουργικές διαφορές, οφειλόμενες στα διαφορετικά λογιστικά συστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

⁽²²⁾ Λόγω διαφορών ως προς τα λογιστικά συστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών, η ΕΚΤ δύναται να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να εφαρμόζουν ελαφρώς διαφορετικές προϋποθέσεις πρόσβασης από αυτές που αναφέρονται εδώ. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα παρέχουν πληροφορίες για οποιοδήποτε σχετικές αποκλίσεις από τις προϋποθέσεις πρόσβασης που περιγράφονται στο παρόν εγχειρίδιο.

⁽²³⁾ Σε κάποια κράτη-μέλη, ορισμένες εργάσιμες ημέρες του Ευρωσυστήματος, η εθνική κεντρική τράπεζα (ή κάποια από τα υποκαταστήματα της) ενδέχεται να μη λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής λόγω εθνικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτή την περίπτωση, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα φέρει την ευθύνη να ενημερώσει εκ των προτέρων τους αντισυμβαλλομένους σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα ισχύουν εν όψει της αργίας όσον αφορά την πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων.

⁽²⁴⁾ Οι ημέρες αργίας του TARGET ανακοινώνονται μέσω του δικτυακού τόπου της ΕΚΤ (www.ecb.int), καθώς και μέσω των δικτυακών τόπων του Ευρωσυστήματος (βλ. Παράρτημα 5).

Το επιτόκιο ανακοινώνεται εκ των προτέρων από το Ευρωσύστημα και υπολογίζεται ως απλό επιτόκιο με βάση τον πραγματικό αριθμό ημερών επί έτους 360 ημερών ("actual/360"). Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να μεταβάλει το επιτόκιο, η μεταβολή αυτή όμως τίθεται σε ισχύ από την επόμενη εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος, το νωρίτερο. Ο τόκος είναι πληρωτέος με τη λήξη της κατάθεσης.

ε) Αναστολή της διευκόλυνσης

Η πρόσβαση στη διευκόλυνση παρέχεται μόνο εφόσον συνάδει με τους σκοπούς και τις γενικές επιδιώξεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να προσαρμόσει τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η διευκόλυνση ή και να την αναστείλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

5.1. Δημοπρασίες

5.1.1. Γενικά

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος εκτελούνται συνήθως μέσω δημοπρασίας. Οι δημοπρασίες του Ευρωσυστήματος πραγματοποιούνται σε έξι φάσεις, όπως περιγράφονται στο Πλαίσιο 3.

Το Ευρωσύστημα διακρίνει τις δημοπρασίες σε δύο είδη: τις τακτικές και τις έκτακτες. Οι διαδικασίες για τις τακτικές και τις έκτακτες δημοπρασίες είναι πανομοιότυπες, με εξαίρεση το χρονικό τους πλαίσιο και το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

ΠΛΑΙΣΙΟ 3	
Φάσεις των δημοπρασιών	
Φάση 1	Ανακοίνωση της δημοπρασίας
	α) Ανακοίνωση από την ΕΚΤ μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων
	β) Ανακοίνωση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω εθνικών ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων και (εάν κριθεί απαραίτητο) απευθείας προς τους επιμέρους αντισυμβαλλομένους
Φάση 2	Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων
Φάση 3	Συγκέντρωση των προσφορών από το Ευρωσύστημα
Φάση 4	Κατανομή και ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της δημοπρασίας
	α) Απόφαση της ΕΚΤ σχετικά με την κατανομή
	β) Ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής
Φάση 5	Πιστοποίηση των επιμέρους αποτελεσμάτων της κατανομής
Φάση 6	Διακανονισμός των συναλλαγών (βλέπε Ενότητα 5.3)

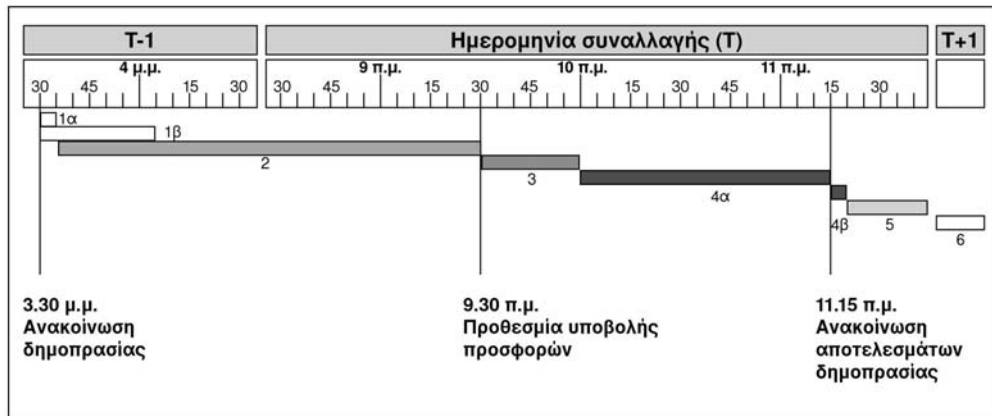
α) Τακτικές δημοπρασίες

Για τις τακτικές δημοπρασίες μεσολαβεί μέγιστο διάστημα 24 ωρών από την ανακοίνωση της δημοπρασίας μέχρι την πιστοποίηση του αποτελέσματος της κατανομής (από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών μέχρι την ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής μεσολαβούν περίπου δύο ώρες). Στο Διάγραμμα 1 παρουσιάζεται το σύνθετο χρονικό πλαίσιο για τις φάσεις των τακτικών δημοπρασιών. Η ΕΚΤ δύναται με απόφαση της να τροποποιεί αυτό το χρονικό πλαίσιο σε ειδικές περιπτώσεις, εφόσον κρίνεται σκόπιμο.

Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης και οι διαρθρωτικές πράξεις (με εξαίρεση τις οριστικές συναλλαγές) διενεργούνται πάντοτε με τη μορφή τακτικών δημοπρασιών. Δυνατότητα συμμετοχής στις τακτικές δημοπρασίες έχουν οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

Σύνηδες χρονικό πλαίσιο για τις φάσεις των τακτικών δημοπρασιών

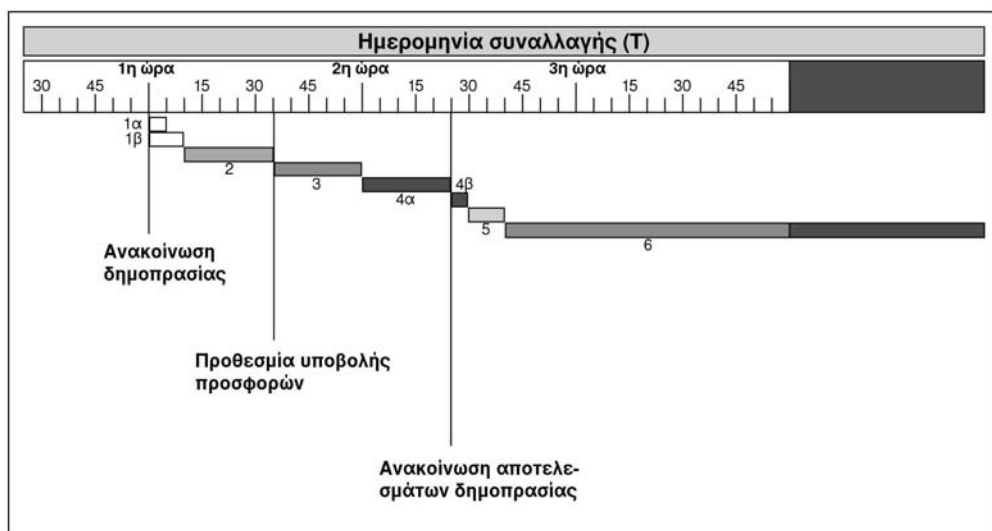
Σημείωση: Οι χρονικές ενδείξεις αφορούν ώρα EKT (Κεντρικής Ευρώπης) και οι αριθμοί 1α-6 αντιστοιχούν στις φάσεις όπως ορίζονται στο Πλαίσιο 3.

β) Έκτακτες δημοπρασίες

Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται συνήθως εντός 90 λεπτών από την ανακοίνωση της δημοπρασίας, ενώ η πιστοποίηση γίνεται αμέσως μετά την ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής. Το σύνηδες χρονικό πλαίσιο των φάσεων των έκτακτων δημοπρασιών παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 2. Η EKT δύναται με απόφαση της να τροποποιεί το χρονικό πλαίσιο σε ειδικές περιπτώσεις, εφόσον κρίνεται σκόπιμο. Οι έκτακτες δημοπρασίες χρησιμοποιούνται μόνο για τη διενέργεια πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέγει, σύμφωνα με τα κριτήρια και τις διαδικασίες που ορίζονται στην Ενότητα 2.2, έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετέχουν στις έκτακτες δημοπρασίες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

Σύνηδες χρονικό πλαίσιο για τις φάσεις των έκτακτων δημοπρασιών

Σημείωση: Οι αριθμοί 1α-6 αντιστοιχούν στις φάσεις όπως ορίζονται στο Πλαίσιο 3.

γ) Δημοπρασίες σταθερού και ανταγωνιστικού επιτοκίου

Το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί δημοπρασίες είτε σταθερού επιτοκίου (δημοπρασίες ποσού) είτε ανταγωνιστικού επιτοκίου (δημοπρασίες επιτοκίου). Στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου, η ΕΚΤ καθορίζει το επιτόκιο εκ των προτέρων και οι συμμετέχοντες αντισυμβαλλόμενοι αναφέρουν στις προσφορές τους το χρηματικό ποσό με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στη συναλλαγή με το καθορισμένο επιτόκιο ⁽²⁵⁾. Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι αναφέρουν στις προσφορές τους το χρηματικό ποσό με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στη συναλλαγή με την εθνική κεντρική τράπεζα, καθώς και το αντίστοιχο επιτόκιο ⁽²⁶⁾.

5.1.2. Ημερολογιακό πρόγραμμα δημοπρασιών

α) Πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης εκτελούνται σύμφωνα με το ενδεικτικό ημερολογιακό πρόγραμμα που δημοσιεύει το Ευρωσύστημα ⁽²⁷⁾. Το ημερολογιακό πρόγραμμα δημοσιεύεται τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την αρχή του έτους για το οποίο ισχύει. Οι συνήθεις ημερομηνίες συναλλαγών για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης παρουσιάζονται στον Πίνακα 2. Επιδίωξη της ΕΚΤ είναι να μπορούν να συμμετέχουν στις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης αντισυμβαλλόμενοι από όλα τα κράτη-μέλη. Γι' αυτό, κατά την κατάρτιση του ημερολογιακού προγράμματος των εν λόγω πράξεων, η ΕΚΤ προβαίνει στις κατάλληλες προσαρμογές, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι επίσημες αργίες στα επιμέρους κράτη-μέλη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Συνήθεις ημερομηνίες συναλλαγών για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Είδος πράξης	Συνήθης ημερομηνία συναλλαγής (T)
Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	Κάθε Τρίτη
Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	Η τελευταία Τετάρτη κάθε μηνός ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Το Δεκέμβριο, λόγω των εορτών των Χριστουγέννων, η ημερομηνία συναλλαγής τοποθετείται νωρίτερα, συνήθως κατά μία εβδομάδα, δηλαδή την προτελευταία Τετάρτη του μηνός.

β) Διαρθρωτικές πράξεις

Οι διαρθρωτικές πράξεις που εκτελούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών δεν ακολουθούν προκαθορισμένο ημερολογιακό πρόγραμμα. Συνήθως πάντως διενεργούνται και διακανονίζονται μόνο σε ημερομηνίες οι οποίες είναι εργάσιμες ημέρες για τις εθνικές κεντρικές τράπεζες ["εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ" ⁽²⁸⁾] όλων των κρατών-μελών.

γ) Πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας

Οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας δεν εκτελούνται σύμφωνα με προκαθορισμένο ημερολογιακό πρόγραμμα. Η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει τη διενέργεια τέτοιων πράξεων οποιαδήποτε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Δυνατότητα συμμετοχής έχουν μόνο οι εθνικές κεντρικές τράπεζες για τις οποίες η ημερομηνία συναλλαγής, η ημερομηνία διακανονισμού και η ημερομηνία αποπληρωμής είναι εργάσιμες ημέρες.

5.1.3. Ανακοίνωση των δημοπρασιών

Οι τακτικές δημοπρασίες του Ευρωσυστήματος ανακοινώνονται δημοσία μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ανακοινώνουν τις δημοπρασίες απευθείας στους αντισυμβαλλόμενους που δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά πληροφοριακά δίκτυα. Το κείμενο της ανακοίνωσης κανονικά περιέχει τα εξής στοιχεία:

- τον ενδεικτικό αριθμό της δημοπρασίας,
- την ημερομηνία της δημοπρασίας,
- το είδος της πράξης (παροχή ή απορρόφηση ρευστότητας και το είδος του μέσου νομισματικής πολιτικής που θα χρησιμοποιηθεί),

⁽²⁵⁾ Στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου που αφορούν πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, η ΕΚΤ καθορίζει τις διαφορικές μονάδες ανταλλαγής (swap points) και οι αντισυμβαλλόμενοι αναφέρουν στις προσφορές τους το ποσό του "σταθερού" νομίσματος (δηλαδή του νομίσματος η ποσότητα του οποίου διατηρείται σταθερή) το οποίο επιθυμούν να πωλήσουν (και να επαναγοράσουν) ή να αγοράσουν (και να επαναπωλήσουν) με αυτές τις διαφορικές μονάδες ανταλλαγής.

⁽²⁶⁾ Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου που αφορούν πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, οι αντισυμβαλλόμενοι αναφέρουν στις προσφορές τους το ποσό του "σταθερού" νομίσματος, καθώς και τις διαφορικές μονάδες ανταλλαγής με τις οποίες επιθυμούν να συμμετάσχουν στη συναλλαγή.

⁽²⁷⁾ Το ημερολογιακό πρόγραμμα των δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int), καθώς και στους δικτυακούς τόπους του Ευρωσυστήματος (βλέπε Παράρτημα 5).

⁽²⁸⁾ Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως "εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ" νοείται οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η εθνική κεντρική τράπεζα ενός συγκεκριμένου κράτους-μέλους λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Σε ορισμένα κράτη-μέλη, κάποια υποκαταστήματα της εθνικής κεντρικής τράπεζας ενδέχεται να μη λειτουργούν τις εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ, λόγω τοπικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα έχει την ευθύνη να ενημερώνει τους αντισυμβαλλομένους εκ των προτέρων σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα ισχύουν για τις συναλλαγές με τα εν λόγω υποκαταστήματα.

- τη διάρκεια της πράξης,
- τον τύπο της δημοπρασίας (σταθερού ή ανταγωνιστικού επιτοκίου),
- τη μέθοδο κατανομής (δημοπρασία “ολλανδικού” ή “αμερικανικού” τύπου, όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1.5),
- το ποσό που επιδιώκεται να κατανεμηθεί (συνήθως μόνο στην περίπτωση των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης),
- το σταθερό επιτόκιο/τη σταθερή τιμή/τις σταθερές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής νομισμάτων (στην περίπτωση των δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου),
- το ελάχιστο/μέγιστο αποδεκτό ύψος επιτοκίου/τιμής/διαφορικών μονάδων ανταλλαγής (εάν εφαρμόζεται),
- την ημερομηνία έναρξης και την ημερομηνία λήξεως της πράξης (εάν εφαρμόζεται) ή την ημερομηνία αξίας (valeur) και την ημερομηνία λήξεως του τίτλου (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),
- τα νομίσματα που αφορά η συναλλαγή και το νόμισμα του οποίου η ποσότητα παραμένει σταθερή (στην περίπτωση των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),
- την τρέχουσα (spot) συναλλαγματική ισοτιμία αναφοράς που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό των προσφορών (στην περίπτωση των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),
- το ανώτατο όριο προσφοράς (εάν υπάρχει),
- το ελάχιστο ποσό κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο (εάν υπάρχει),
- το ελάχιστο ποσοστό κατανομής (εάν υπάρχει),
- την προθεσμία υποβολής προσφορών,
- το νόμισμα στο οποίο εκφράζεται η ονομαστική αξία των πιστοποιητικών (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),
- τον κωδικό ISIN της έκδοσης (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους).

Για λόγους μεγαλύτερης διαφάνειας στις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, το Ευρωσύστημα ανακοινώνει συνήθως εκ των προτέρων τις έκτακτες δημοπρασίες στο κοινό. Ωστόσο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει ότι οι έκτακτες δημοπρασίες δεν θα ανακοινωθούν στο κοινό εκ των προτέρων. Οι έκτακτες δημοπρασίες ανακοινώνονται με τις ίδιες διαδικασίες όπως και οι τακτικές δημοπρασίες. Στις έκτακτες δημοπρασίες, ανεξαρτήτως αν ανακοινωθούν δημοσία ή όχι, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επικοινωνούν απευθείας με τους επιλεγμένους αντισυμβαλλομένους.

5.1.4. Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων

Οι προσφορές των αντισυμβαλλομένων πρέπει να υποβάλλονται σύμφωνα με το υπόδειγμα το οποίο έχουν καθορίσει οι εθνικές κεντρικές τράπεζες για την αντίστοιχη πράξη. Οι προσφορές πρέπει να υποβάλλονται στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου το ίδρυμα έχει εγκατάσταση (έδρα ή υποκατάστημα). Κάθε ίδρυμα υποβάλλει προσφορές μέσω μιας και μόνης υπηρεσιακής μονάδας (είτε κεντρικού καταστήματος είτε κατονομαζόμενου υποκαταστήματος) σε κάθε κράτος-μέλος.

Στις δημοπρασίες καθορισμένου επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι αναφέρουν στις προσφορές τους το ποσό με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στη συναλλαγή με την εθνική κεντρική τράπεζα ⁽²⁹⁾.

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να υποβάλουν έως και δέκα διαφορετικές προσφορές επιτοκίων/τιμών/διαφορικών μονάδων ανταλλαγής. Σε κάθε προσφορά πρέπει να αναφέρουν το ποσό με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στη συναλλαγή με την εθνική κεντρική τράπεζα, καθώς και το αντίστοιχο επιτόκιο ⁽³⁰⁾ ⁽³¹⁾. Οι προσφορές που αφορούν επιτόκια πρέπει να εκφράζονται σε πολλαπλάσια του 0,01 της εκατοστιαίας μονάδας. Στην περίπτωση των δημοπρασιών ανταγωνιστικού επιτοκίου για τη διενέργεια πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων, οι διαφορικές μονάδες ανταλλαγής διατυπώνονται σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική της αγοράς και οι προσφορές πρέπει να εκφράζονται σε πολλαπλάσια του 0,01 της διαφορικής μονάδας ανταλλαγής.

⁽²⁹⁾ Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου, ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να αναφέρει το ποσό του “σταθερού” νομίσματος με το οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει στη συναλλαγή με το Ευρωσύστημα.

⁽³⁰⁾ Όσον αφορά την έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει ότι οι προσφορές θα εκφράζονται ως τιμές και όχι ως επιτόκια. Σ’ αυτές τις περιπτώσεις, οι τιμές πρέπει να εκφράζονται ως ποσοστό της ονομαστικής αξίας των τίτλων.

⁽³¹⁾ Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου, ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να αναφέρει το ποσό του “σταθερού” νομίσματος με το οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει στη συναλλαγή με το Ευρωσύστημα, καθώς και τις αντίστοιχες διαφορικές μονάδες ανταλλαγής.

Για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, το ελάχιστο ποσό προσφοράς είναι 1 000 000 ευρώ. Οι προσφορές που υπερβαίνουν το ποσό αυτό πρέπει να εκφράζονται σε ακέραια πολλαπλάσια των 100 000 ευρώ. Τα ίδια ελάχιστα ποσά και πολλαπλάσια ισχύουν και για τις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και τις διαρθρωτικές πράξεις. Το ελάχιστο ποσό προσφοράς ισχύει για κάθε μεμονωμένη προσφορά επιτοκίου/τιμής/διαφορικών μονάδων ανταλλαγής.

Για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, κάθε εθνική κεντρική τράπεζα καθορίζει το ελάχιστο ποσό προσφοράς μεταξύ 10 000 και 1 000 000 ευρώ. Οι προσφορές που υπερβαίνουν το καθορισθέν ελάχιστο ποσό πρέπει να εκφράζονται σε ακέραια πολλαπλάσια των 10 000 ευρώ. Το ελάχιστο ποσό προσφοράς ισχύει για κάθε μεμονωμένη προσφορά επιτοκίου.

Η ΕΚΤ δύναται να επιβάλει ανώτατο όριο προσφοράς ώστε να αποτρέψει την υποβολή δυσανάλογα υψηλών προσφορών. Το τυχόν ανώτατο όριο περιέχεται πάντοτε στο κείμενο της ανακοίνωσης της δημοπρασίας.

Οι αντισυμβαλλόμενοι οφείλουν να είναι πάντοτε σε θέση να παραδώσουν επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων για να εξασφαλίσουν την αποπληρωμή της κατανεμόμενης σ' αυτούς ρευστότητας⁽³²⁾. Οι συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα επιτρέπουν την επιβολή ποινών εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα περιουσιακών στοιχείων ή μετρητών για το διακανονισμό του ποσού της ρευστότητας που του έχει κατανεμηθεί μέσω της δημοπρασίας.

Ανάκληση προσφορών επιτρέπεται μόνο όσο διαρκεί η προθεσμία υποβολής προσφορών. Προσφορές που υποβάλλονται μετά τη λήξη της προθεσμίας η οποία ορίζεται στην ανακοίνωση της δημοπρασίας είναι άκυρες. Το εμπρόθεσμο της υποβολής των προσφορών κρίνεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες απορρίπτουν όλες τις προσφορές ενός αντισυμβαλλομένου εάν το άθροισμα των προσφορών του υπερβαίνει το τυχόν ανώτατο όριο που έχει θέσει η ΕΚΤ. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες απορρίπτουν επίσης κάθε προσφορά που υπολείπεται του ελάχιστου ποσού προσφοράς ή του ελάχιστου επιτοκίου/της ελάχιστης τιμής/των ελάχιστων διαφορικών μονάδων ανταλλαγής ή που υπερβαίνει το μέγιστο επιτόκιο/τη μέγιστη τιμή/τις μέγιστες διαφορικές μονάδες ανταλλαγής. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να απορρίψουν προσφορές που είναι ελλιπείς ή δεν είναι διατυπωμένες σύμφωνα με το υπόδειγμα. Εάν μια συγκεκριμένη προσφορά απορριφθεί, η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα γνωστοποιεί στον αντισυμβαλλόμενο την απορριπτική της απόφαση πριν από την κατανομή του ποσού της δημοπρασίας.

5.1.5. Διαδικασίες κατανομής

α) Δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου

Στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου, η κατανομή του ποσού γίνεται ως εξής: Αθροίζονται οι προσφορές τις οποίες έχουν υποβάλει οι αντισυμβαλλόμενοι. Εάν το άθροισμα των προσφορών υπερβαίνει το συνολικό ποσό ρευστότητας που πρόκειται να κατανεμηθεί, οι προσφορές ικανοποιούνται αναλογικά, με βάση το λόγο του ποσού που θα κατανεμηθεί προς το άθροισμα των προσφορών (βλέπε Πλαίσιο 4). Το ποσό που κατανέμεται σε κάθε αντισυμβαλλόμενο στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ. Ωστόσο, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει την εφαρμογή ελάχιστου ποσού/ποσοστού σε κάθε αποδεκτή προσφορά στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου.

ΠΛΑΙΣΙΟ 4

Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου

Το ποσοστό της κατανομής είναι:

$$all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. *i* είναι:

$$all_i = all\% \times (a_i)$$

όπου:

A = ποσό που κατανέμεται συνολικά

n = συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων

a_i = ποσό προσφοράς του αντισυμβαλλομένου υπ' αριθ. *i*

all% = ποσοστό κατανομής

all_i = συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. *i*

⁽³²⁾ Ή να διακανονίσουν σε μετρητά στην περίπτωση πράξεων απορρόφησης ρευστότητας.

β) Δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για πράξεις

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για πράξεις σε ευρώ με σκοπό την παροχή ρευστότητας, η κατανομή του ποσού γίνεται ως εξής: Οι προσφορές κατατάσσονται κατά φθίνουσα σειρά των προσφερόμενων επιτοκίων. Οι προσφορές με το υψηλότερο επιτόκιο ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και ακολούθως οι προσφορές με τα διαδοχικώς χαμηλότερα επιτόκια μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό ρευστότητας που πρόκειται να χορηγηθεί. Εάν, στο χαμηλότερο επιτόκιο το οποίο έχει γίνει αποδεκτό (δηλαδή στο οριακό επιτόκιο), το άθροισμα των προσφορών υπερβεί το εναπομένον προς κατανομή ποσό, οι προσφορές ικανοποιούνται αναλογικά, με βάση το λόγο του εναπομένοντος προς κατανομή ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στο οριακό επιτόκιο (βλέπε Πλαίσιο 5). Το ποσό που κατανέμεται σε κάθε αντισυμβαλλόμενο στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

ΠΛΑΙΣΙΟ 5

Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για πράξεις σε ευρώ

(το παράδειγμα αφορά προσφορές που διατυπώνονται ως επιτόκια)

Το ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο είναι:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. i στο οριακό επιτόκιο είναι:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. i είναι:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

όπου:

A = ποσό που κατανέμεται συνολικά

r_s = προσφερόμενο επιτόκιο υπ' αριθ. s

n = συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων

$a(r_s)_i$ = προσφερόμενο ποσό στο επιτόκιο υπ' αριθ. s (r_s) από τον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. i

$a(r_s)$ = συνολικό προσφερόμενο ποσό στο επιτόκιο υπ' αριθ. s (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

r_m = οριακό επιτόκιο:

$r_1 \geq r_s \geq r_m$ για δημοπρασία παροχής ρευστότητας,

$r_m \geq r_s \geq r_1$ για δημοπρασία απορρόφησης ρευστότητας

r_{m-1} = επιτόκιο πριν από το οριακό επιτόκιο (τελευταίο επιτόκιο στο οποίο όλες οι προσφορές ικανοποιούνται πλήρως):

$r_{m-1} > r_m$ για δημοπρασία παροχής ρευστότητας,

$r_m > r_{m-1}$ για δημοπρασία απορρόφησης ρευστότητας

$all\%(r_m)$ = ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο

$all\%(r_s)_i$ = ποσό κατανομής στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. i στο επιτόκιο υπ' αριθ. s

all_i = συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. i

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για πράξεις σε ευρώ με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας (οι οποίες είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για την έκδοση πιστοποιητικών χρέους και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας), η κατανομή του ποσού γίνεται ως εξής: Οι προσφορές κατατάσσονται κατ' αύξουσα σειρά των προσφερόμενων επιτοκίων (ή φθίνουσα σειρά των προσφερόμενων τιμών). Οι προσφορές με το χαμηλότερο επιτόκιο (την υψηλότερη τιμή) ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και ακολούθως οι προσφορές με τα διαδοχικώς υψηλότερα επιτόκια (χαμηλότερες τιμές) μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό που πρόκειται να απορροφηθεί. Εάν, στο υψηλότερο επιτόκιο (στη χαμηλότερη τιμή) το οποίο έχει γίνει αποδεκτό (δηλαδή στο οριακό επιτόκιο/στην οριακή τιμή), το άθροισμα των προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς απορρόφηση ποσό, οι προσφορές ικανοποιούνται αναλογικά, με βάση το λόγο του εναπομένου προς κατανομή ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στο οριακό επιτόκιο/στην οριακή τιμή (βλέπε Πλαίσιο 5). Προκειμένου για έκδοση πιστοποιητικών χρέους, το ποσό που κατανέμεται σε κάθε αντισυμβαλλόμενο στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο πολλαπλάσιο της ονομαστικής αξίας των πιστοποιητικών χρέους. Στις λοιπές πράξεις απορρόφησης ρευστότητας, το ποσό που κατανέμεται σε κάθε αντισυμβαλλόμενο στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

Η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει την εφαρμογή ελάχιστου ποσού κατανομής σε κάθε αποδεκτή προσφορά στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου.

γ) Δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων με σκοπό την παροχή ρευστότητας, η κατανομή του ποσού γίνεται ως εξής: Οι προσφορές κατατάσσονται κατ' αύξουσα σειρά των προσφερόμενων διαφορικών μονάδων ανταλλαγής⁽³³⁾. Οι προσφορές με τις χαμηλότερες διαφορικές μονάδες ανταλλαγής ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και ακολούθως οι προσφορές με τις διαδοχικώς υψηλότερες διαφορικές μονάδες ανταλλαγής μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό προς κατανομή ποσό του νομίσματος του οποίου η ποσότητα διατηρείται σταθερή. Εάν, στις υψηλότερες διαφορικές μονάδες ανταλλαγής οι οποίες έχουν γίνει αποδεκτές (δηλαδή στις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής), το άθροισμα των προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, οι προσφορές ικανοποιούνται αναλογικά, με βάση το λόγο του εναπομένου ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής (βλέπε Πλαίσιο 6). Το ποσό που κατανέμεται σε κάθε αντισυμβαλλόμενο στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

ΠΛΑΙΣΙΟ 6

Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων

Το ποσοστό κατανομής στις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής είναι:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. i στις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής είναι:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. i είναι:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

όπου:

- A = ποσό που κατανέμεται συνολικά
- Δ_s = διαφορικές μονάδες ανταλλαγής υπ' αριθ. s που προσφέρονται από τους αντισυμβαλλομένους
- n = συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων
- $a(\Delta)_i$ = προσφερόμενο ποσό στις διαφορικές μονάδες ανταλλαγής υπ' αριθ. s (Δ_s) από τον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. i

⁽³³⁾ Στην κατάταξη αυτή λαμβάνεται υπόψη το πρόσημο των διαφορικών μονάδων ανταλλαγής, το οποίο εξαρτάται από το πρόσημο της διαφοράς επιτοκίων μεταξύ του ξένου νομίσματος και του ευρώ. Εάν, για τη διάρκεια της πράξης, το επιτόκιο του ξένου νομίσματος είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο επιτόκιο του ευρώ, το πρόσημο των διαφορικών μονάδων ανταλλαγής είναι θετικό (δηλαδή η ισοτιμία ανταλλαγής του ευρώ περιλαμβάνει ποσοστό υπερτίμησης — premium). Και αντίστροφα, όταν το επιτόκιο του ξένου νομίσματος είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο επιτόκιο του ευρώ, το πρόσημο των διαφορικών μονάδων ανταλλαγής είναι αρνητικό (δηλαδή η ισοτιμία ανταλλαγής του ευρώ περιλαμβάνει ποσοστό υποτίμησης — discount).

$a(\Delta_s)$ = συνολικό προσφερόμενο ποσό στις διαφορικές μονάδες ανταλλαγής υπ' αριθ. s (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής:

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ για πράξεις παροχής ρευστότητας,

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ για πράξεις απορρόφησης ρευστότητας

Δ_{m-1} = διαφορικές μονάδες ανταλλαγής πριν από τις οριακές (τελευταίες διαφορικές μονάδες ανταλλαγής στις οποίες όλες οι προσφορές ικανοποιούνται πλήρως):

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ για πράξεις παροχής ρευστότητας,

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ για πράξεις απορρόφησης ρευστότητας

$\text{all}(\Delta_m)$ = ποσοστό κατανομής στις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής

$\text{all}(\Delta_s)_i$ = ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. i στις διαφορικές μονάδες ανταλλαγής υπ' αριθ. s

all_i = συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο υπ' αριθ. i

Στις δημοπρασίες επιτοκίου για πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας, η κατανομή του ποσού γίνεται ως εξής: Οι προσφορές κατατάσσονται κατά φθίνουσα σειρά των προσφερόμενων διαφορικών μονάδων ανταλλαγής. Οι προσφορές με τις υψηλότερες διαφορικές μονάδες ανταλλαγής ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και ακολούθως οι προσφορές με τις διαδοχικώς χαμηλότερες διαφορικές μονάδες ανταλλαγής μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό προς κατανομή ποσό του νομίσματος η ποσότητα του οποίου διατηρείται σταθερή. Εάν, στις χαμηλότερες διαφορικές μονάδες ανταλλαγής οι οποίες έχουν γίνει αποδεκτές (δηλαδή στις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής), το άθροισμα των προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, οι προσφορές ικανοποιούνται αναλογικά, με βάση το λόγο του εναπομένοντος ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής (βλέπε Πλαίσιο 6). Το ποσό που κατανέμεται σε κάθε αντισυμβαλλόμενο στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

δ) Τύπος δημοπρασίας

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, το Ευρωσύστημα μπορεί να εφαρμόσει μέθοδο κατανομής είτε με ενιαίο επιτόκιο είτε με πολλαπλό επιτόκιο. Στη δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου ("δημοπρασία ολλανδικού τύπου"), το επιτόκιο κατανομής (ή η τιμή/οι διαφορικές μονάδες ανταλλαγής) που εφαρμόζεται σε όλες τις επιτυχείς προσφορές ισούται με το οριακό επιτόκιο (ή την οριακή τιμή/τις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής), δηλαδή αυτό στο οποίο εξαντλείται το συνολικό προς κατανομή ποσό. Στη δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου ("δημοπρασία αμερικανικού τύπου") το επιτόκιο κατανομής (ή η τιμή/οι διαφορικές μονάδες ανταλλαγής) ισούται με το επιτόκιο (ή την τιμή/τις διαφορικές μονάδες ανταλλαγής) κάθε μεμονωμένης προσφοράς.

5.1.6. Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της δημοπρασίας

Τα αποτελέσματα των τακτικών και των έκτακτων δημοπρασιών ανακοινώνονται δημοσία μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ανακοινώνουν το αποτέλεσμα της κατανομής απευθείας σε αντισυμβαλλομένους που δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά πληροφοριακά δίκτυα. Το κείμενο της ανακοίνωσης κανονικά περιέχει τα εξής στοιχεία:

- τον ενδεικτικό αριθμό της δημοπρασίας,
- την ημερομηνία της δημοπρασίας,
- το είδος της πράξης,
- τη διάρκεια της πράξης,
- το συνολικό ποσό των προσφορών που υπέβαλαν οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος,
- τον αριθμό των αντισυμβαλλομένων που υπέβαλαν προσφορές,

- τα νομίματα που αφορά η πράξη (στην περίπτωση των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),
- το ποσό που κατανεμήθηκε συνολικά,
- το ποσοστό κατανομής (στην περίπτωση των δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου),
- την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία (στην περίπτωση των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),
- το οριακό επιτόκιο/την οριακή τιμή/τις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής και το ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο/στην οριακή τιμή/στις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής (στην περίπτωση των δημοπρασιών ανταγωνιστικού επιτοκίου),
- το ελάχιστο και μέγιστο επιτόκιο προσφοράς και το μέσο σταθμικό επιτόκιο της κατανομής (στην περίπτωση των δημοπρασιών πολλαπλού επιτοκίου),
- την ημερομηνία έναρξης και λήξεως της πράξης (εάν εφαρμόζεται) ή την ημερομηνία αξίας (valeur) και την ημερομηνία λήξεως του τίτλου (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),
- το ελάχιστο ποσό κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο (εάν υπάρχει),
- το ελάχιστο ποσοστό κατανομής (εάν υπάρχει),
- το νόμισμα στο οποίο εκφράζεται η ονομαστική αξία των πιστοποιητικών χρέους (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),
- τον κωδικό ISIN της έκδοσης (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους).

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα πιστοποιούν το κατανεμόμενο ποσό απευθείας σε κάθε αντισυμβαλλόμενο που υπέβαλε επιτυχή προσφορά.

5.2. Διαδικασίες για τις διμερείς πράξεις

α) Γενικά

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να διενεργούν πράξεις μέσω διμερών διαδικασιών⁽³⁴⁾. Οι διαδικασίες αυτές μπορούν να χρησιμοποιούνται σε πράξεις ανοικτής αγοράς για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και σε οριστικές συναλλαγές για διαρθρωτικούς σκοπούς. Ορίζονται με ευρεία έννοια ως κάθε είδους διαδικασίες μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα συναλλάσσεται με έναν αντισυμβαλλόμενο ή με περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων χωρίς δημοπρασία. Οι διμερείς διαδικασίες διακρίνονται σε δύο είδη: σε εκείνες όπου το Ευρωσύστημα έρχεται απευθείας σε επαφή με τους αντισυμβαλλομένους και σε εκείνες που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου και διαμεσολαβητών της αγοράς.

β) Απευθείας επαφή με τους αντισυμβαλλόμενους

Σ' αυτή τη διαδικασία, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έρχονται απευθείας σε επαφή με έναν εγχώριο αντισυμβαλλόμενο ή με περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων, οι οποίοι επιλέγονται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην Ενότητα 2.2. Σύμφωνα με τις ακριβείς οδηγίες της ΕΚΤ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποφασίζουν αν θα συνάψουν συναλλαγή με τους αντισυμβαλλομένους. Οι συναλλαγές διακανονίζονται μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Εάν και εφόσον το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφασίσει ότι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις μπορούν να εκτελούνται και από την ίδια την ΕΚΤ (ή από μία ή λίγες εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες θα ενεργούν ως εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ), οι διαδικασίες γι' αυτές τις πράξεις θα προσαρμοστούν αναλόγως. Σ' αυτή την περίπτωση, η ΕΚΤ (ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ως εκτελεστικά όργανα αυτής) θα έρχονται σε απευθείας επαφή με έναν αντισυμβαλλόμενο ή με περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων στη ζώνη του ευρώ, οι οποίοι θα επιλέγονται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην Ενότητα 2.2. Η ΕΚΤ (ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ως εκτελεστικά όργανα αυτής) θα αποφασίζουν αν θα συνάψουν συναλλαγή με τους αντισυμβαλλομένους. Και πάλι όμως οι συναλλαγές θα διακανονίζονται με αποκεντρωμένο τρόπο μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

⁽³⁴⁾ Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να εκτελούνται και από την ίδια την ΕΚΤ.

Οι διμερείς διαδικασίες μέσω απευθείας επαφής με τους αντισυμβαλλομένους μπορούν να εφαρμοστούν για αντιστρεπτές συναλλαγές, οριστικές συναλλαγές, πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων και αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας.

γ) Πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου και διαμεσολαβητών της αγοράς

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να διενεργούν οριστικές συναλλαγές μέσω χρηματιστηρίου και διαμεσολαβητών της αγοράς. Γι' αυτές τις συναλλαγές δεν τίθενται α ρποπ περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων και οι διαδικασίες προσαρμόζονται στην καθιερωμένη πρακτική της αγοράς για τους τίτλους που θα χρησιμοποιηθούν. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, θα μπορούν να διενεργούνται και από την ίδια την ΕΚΤ (ή από μία ή λίγες εθνικές κεντρικές τράπεζες ως εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ) οριστικές συναλλαγές για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μέσω χρηματιστηρίου και διαμεσολαβητών της αγοράς.

δ) Ανακοίνωση των διμερών πράξεων

Οι διμερείς πράξεις συνήθως δεν ανακοινώνονται δημοσία εκ των προτέρων. Επιπλέον, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει ότι τα αποτελέσματα των διμερών πράξεων δεν θα ανακοινωθούν δημοσία.

ε) Ημέρες διενέργειας

Η ΕΚΤ δύναται με απόφαση της να ορίσει ως ημερομηνία διενέργειας διμερών πράξεων για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας οποιαδήποτε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Σ' αυτές τις πράξεις συμμετέχουν μόνο οι εθνικές κεντρικές τράπεζες για τις οποίες η ημερομηνία συναλλαγής, η ημερομηνία διακανονισμού και η ημερομηνία εξόφλησης είναι εργάσιμες ημέρες.

Οι διμερείς πράξεις που αφορούν οριστικές συναλλαγές για διαρθρωτικούς σκοπούς κανονικά διενεργούνται και διακανονίζονται μόνο σε ημερομηνίες που είναι εργάσιμες ημέρες για τις εθνικές κεντρικές τράπεζες όλων των κρατών-μελών.

5.3. Διαδικασίες διακανονισμού

5.3.1. Γενικά

Οι χρηματικές δοσοληψίες που συνδέονται με τη χρήση των πάγιων διευκολύνσεων του Ευρωσυστήματος ή με τη συμμετοχή στις πράξεις ανοικτής αγοράς διακανονίζονται μέσω των λογαριασμών τους οποίους τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή μέσω λογαριασμών σε τράπεζες διακανονισμού που συμμετέχουν στο σύστημα TARGET). Οι χρηματικές δοσοληψίες διακανονίζονται μόνο εφόσον έχει ήδη γίνει (ή γίνεται ταυτόχρονα) η οριστική μεταβίβαση των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων. Αυτό σημαίνει ότι τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει είτε να έχουν προκατατεθεί σε λογαριασμό ασφαλούς φύλαξης (παρακαταθήκης) στις εθνικές κεντρικές τράπεζες είτε να διακανονιστούν με τις εν λόγω εθνικές κεντρικές τράπεζες με μηχανισμούς αυθημερόν παράδοσης έναντι πληρωμής (delivery versus payment). Η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται μέσω των λογαριασμών διακανονισμού τίτλων τους οποίους τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι σε συστήματα διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) που ανταποκρίνονται στα ελάχιστα πρότυπα της ΕΚΤ⁽³⁵⁾. Όσοι αντισυμβαλλόμενοι δεν διαθέτουν λογαριασμό ασφαλούς φύλαξης σε εθνική κεντρική τράπεζα ή λογαριασμό διακανονισμού τίτλων σε κάποιο ΣΔΤ ανταποκρινόμενο στα ελάχιστα πρότυπα της ΕΚΤ μπορούν να διακανονίζουν τις συναλλαγές τους μέσω του λογαριασμού διακανονισμού τίτλων ή του λογαριασμού ασφαλούς φύλαξης ενός πιστωτικού ιδρύματος-ανταποκριτού.

Ειδικότεροι όροι σχετικά με τις διαδικασίες διακανονισμού προβλέπονται στις συμβατικές διατάξεις που εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή η ΕΚΤ) για τα συγκεκριμένα μέσα νομισματικής πολιτικής. Οι διαδικασίες διακανονισμού ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρά μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών λόγω διαφορών ως προς το εθνικό δικαίο ή ως προς την πρακτική των συναλλαγών στις αντίστοιχες χώρες.

5.3.2. Διακανονισμός των πράξεων ανοικτής αγοράς

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες (δηλ. οι πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης και οι διαρθρωτικές πράξεις) διακανονίζονται συνήθως την πρώτη επόμενη της ημερομηνίας συναλλαγής ημέρα κατά την οποία λειτουργούν όλα τα αντίστοιχα εθνικά ΣΔΣΧ και ΣΔΤ. Το Ευρωσύστημα επιδιώκει κατ'

⁽³⁵⁾ Περιγραφή των προτύπων για τη χρήση των αποδεκτών ΣΔΤ στη ζώνη του ευρώ και ενημερωμένο κατάλογο των αποδεκτών ζεύξεων μεταξύ αυτών των συστημάτων βλέπε στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int).

αρχήν να διακανονίζονται οι συναλλαγές που σχετίζονται με τις πράξεις ανοικτής αγοράς του ταυτόχρονα σε όλα τα κράτη-μέλη με όλους τους αντισυμβαλλομένους που έχουν προσφέρει επαρκή περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια. Ωστόσο, εξαιτίας λειτουργικών περιορισμών και λόγω των τεχνικών χαρακτηριστικών των ΣΔΤ, ενδέχεται οι πράξεις ανοικτής αγοράς να μη διακανονίζονται την ίδια ακριβώς ώρα σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Ο χρόνος διακανονισμού των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης και πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης συμπίπτει συνήθως με το χρόνο εξόφλησης της προηγούμενης ομοειδούς πράξης.

Για τις πράξεις ανοικτής αγοράς που βασίζονται σε έκτακτες δημοπρασίες και σε διμερείς διαδικασίες, το Ευρωσύστημα επιδιώκει κατ' αρχήν να πραγματοποιείται αυθημερόν διακανονισμός. Ωστόσο, το Ευρωσύστημα έχει την ευχέρεια περιστασιακά, για λειτουργικούς λόγους, να ορίζει άλλες ημερομηνίες διακανονισμού γι' αυτές τις πράξεις, ιδίως για τις οριστικές συναλλαγές (με σκοπό την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, καθώς και για διαρθρωτικούς σκοπούς) και για τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων (βλέπε Πίνακα 3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Συνήθειες ημερομηνίες διακανονισμού των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος ⁽¹⁾

Μέσο νομισματικής πολιτικής	Ημερομηνία διακανονισμού των πράξεων που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες	Ημερομηνία διακανονισμού των πράξεων που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες ή σε διμερείς διαδικασίες
Αντιστρεπτές συναλλαγές	T+1 ⁽²⁾	T
Οριστικές συναλλαγές	—	Σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική της αγοράς για τους τίτλους
Έκδοση πιστοποιητικών χρέους	T+1	—
Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	—	T, T+1 ή T+2
Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας	—	T

⁽¹⁾ T = ημερομηνία συναλλαγής. Ως ημερομηνία διακανονισμού νοείται εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος.

⁽²⁾ Εάν η ημερομηνία διακανονισμού για τις πράξεις κύριας ή πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης συμπίπτει με επίσημη αργία, η ΕΚΤ δύναται με απόφαση της να εφαρμόσει διαφορετική ημερομηνία διακανονισμού, ακόμη και αυθημερόν διακανονισμό. Οι ημερομηνίες διακανονισμού για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης καθορίζονται εκ των προτέρων στο ημερολογιακό πρόγραμμα των δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος (βλέπε Ενότητα 5.1.2).

5.3.3. Διαδικασίες τέλους ημέρας

Οι διαδικασίες τέλους ημέρας καθορίζονται στους κανονισμούς λειτουργίας των εθνικών ΣΔΣΧ και του συστήματος TARGET. Κατά γενικό κανόνα, το σύστημα TARGET κλείνει στις 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (Κεντρικής Ευρώπης). Μετά την ώρα κλεισίματος δεν γίνονται δεκτές άλλες εντολές πληρωμής για επεξεργασία στα εθνικά ΣΔΣΧ, παρότι συνεχίζεται η επεξεργασία των εντολών πληρωμής που είχαν παραληφθεί πριν από την ώρα κλεισίματος. Οι αιτήσεις των αντισυμβαλλομένων για πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης ή στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων πρέπει να υποβάλλονται στην οικεία εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά της ώρας μετά το κλείσιμο του συστήματος TARGET ⁽³⁶⁾.

Τυχόν αρνητικά (χρεωτικά) υπόλοιπα που παραμένουν στους λογαριασμούς διακανονισμού (στα εθνικά ΣΔΣΧ) των αποδεκτών αντισυμβαλλομένων μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών ελέγχου στο τέλος της ημέρας θεωρούνται αυτοδικαίως αίτηση προσφυγής στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (βλέπε Ενότητα 4.1).

⁽³⁶⁾ Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά 30 ακόμη λεπτά της ώρας την τελευταία εργάσιμη για το Ευρωσύστημα ημέρα κάθε περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6. ΑΠΟΔΕΚΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

6.1. Γενικά

Το Άρθρο 18.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ επιτρέπει στην ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συναλλάσσονται στις χρηματοπιστωτικές αγορές αγοράζοντας και πωλώντας περιουσιακά στοιχεία, είτε με οριστικές συναλλαγές είτε με συμφωνίες επαναγοράς, και ορίζει ότι όλες οι πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος πρέπει να καλύπτονται από επαρκή ασφάλεια. Ως εκ τούτου, όλες οι πράξεις παροχής ρευστότητας του Ευρωσυστήματος βασίζονται σε υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία τα οποία παραδίδουν οι αντισυμβαλλόμενοι είτε με τη μορφή μεταβίβασης της κυριότητας των στοιχείων αυτών (στην περίπτωση των οριστικών συναλλαγών και των συμφωνιών επαναγοράς) είτε με την μορφή ενεχύρου επί αυτών (στην περίπτωση των δανείων έναντι ενεχύρου)⁽³⁷⁾.

Προκειμένου να προστατευθεί το Ευρωσύστημα από ζημιές κατά τη διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του, να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των αντισυμβαλλομένων και να ενισχυθεί η αποτελεσματική λειτουργία, πρέπει τα υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία να πληρούν ορισμένα κριτήρια ώστε να είναι αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Κατά την έναρξη του Τρίτου Σταδίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, έπρεπε να ληφθούν υπόψη οι υπάρχουσες διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ ως προς τη δομή των χρηματοπιστωτικών τους συστημάτων. Για εσωτερικούς κυρίως σκοπούς του Ευρωσυστήματος, έγινε λοιπόν διάκριση των περιουσιακών στοιχείων που είναι κατάλληλα για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος σε δύο κατηγορίες. Οι δύο αυτές κατηγορίες καλούνται “πρώτη βαθμίδα” και “δεύτερη βαθμίδα”:

- Η πρώτη βαθμίδα αποτελείται από εμπορεύσιμα χρεόγραφα που πληρούν ομοιόμορφα για όλη τη ζώνη του ευρώ κριτήρια καταλληλότητας, τα οποία ορίζει η ΕΚΤ.
- Η δεύτερη βαθμίδα αποτελείται από πρόσητα περιουσιακά στοιχεία, εμπορεύσιμα και μη, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα και για τα οποία τα κριτήρια καταλληλότητας καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, υπό τον όρο ότι πληρούνται τα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας που ορίζει η ΕΚΤ. Τα συγκεκριμένα κριτήρια καταλληλότητας της δεύτερης βαθμίδας που εφαρμόζονται από τις αντίστοιχες εθνικές κεντρικές τράπεζες υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ.

Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των δύο βαθμίδων όσον αφορά την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων ή την καταλληλότητα τους για τα διάφορα είδη πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (με τη μόνη διαφορά ότι τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας συνήθως δεν χρησιμοποιούνται από το Ευρωσύστημα στις οριστικές συναλλαγές). Τα περιουσιακά στοιχεία που γίνονται αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν και ως ασφάλεια για την παροχή ενδοημερήσιας πίστωσης.

Τα περιουσιακά στοιχεία και των δύο βαθμίδων υπόκεινται στα μέτρα ελέγχου κινδύνων τα οποία ορίζονται στην Ενότητα 6.4. Οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιούν τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία σε διασυννοική βάση, δηλαδή να χρηματοδοτούνται από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι προσφέροντας ως ασφάλεια περιουσιακά στοιχεία ευρισκόμενα σε άλλο κράτος-μέλος (βλέπε Ενότητα 6.6).

Το Ευρωσύστημα έχει ήδη ξεκινήσει εργασίες με στόχο την καθιέρωση ενιαίου καταλόγου των περιουσιακών στοιχείων που γίνονται αποδεκτά ως ασφάλεια για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος (εφεξής “ενιαίος κατάλογος”). Ο ενιαίος κατάλογος θα ισχύσει σταδιακά και τελικά θα αντικαταστήσει το σημερινό σύστημα δύο βαθμίδων. Οι περισσότερες κατηγορίες αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων της σημερινής δεύτερης βαθμίδας θα περιλαμβάνονται στον ενιαίο κατάλογο. Τα ολιγάριθμα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας που δεν πληρούν τα κριτήρια για να ενταχθούν στον ενιαίο κατάλογο θα διαγραφούν σταδιακά.

Το πρώτο βήμα προς την καθιέρωση του ενιαίου καταλόγου περιλάμβανε τα εξής:

- a) ένταξη μιας νέας κατηγορίας περιουσιακών στοιχείων στην πρώτη βαθμίδα, τα οποία προηγουμένως δεν ήταν αποδεκτά, δηλαδή των χρεογράφων σε ευρώ που έχουν εκδοθεί από φορείς εγκατεστημένους στις χώρες της Ομάδας των 10 εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ),

⁽³⁷⁾ Οι πράξεις ανοικτής αγοράς με τη μορφή οριστικών και αντιστρεπτέων συναλλαγών με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας βασίζονται επίσης σε υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία. Για τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις αντιστρεπτές πράξεις ανοικτής αγοράς για απορρόφηση ρευστότητας, ισχύουν τα ίδια κριτήρια καταλληλότητας όπως και για αυτά που χρησιμοποιούνται στις αντιστρεπτές πράξεις ανοικτής αγοράς για παροχή ρευστότητας. Στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας όμως δεν εφαρμόζονται περικοπές αποτίμησης.

- β) εξειδίκευση των κριτηρίων που πρέπει να πληρούν οι μη ρυθμιζόμενες αγορές προκειμένου να είναι αποδεκτές για τους σκοπούς του Ευρωσυστήματος και
- γ) διαγραφή των μετοχών από τους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας των χωρών οι οποίες τις θεωρούν σήμερα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία.

Οι παραπάνω αλλαγές τέθηκαν σε άμεση εφαρμογή και περιγράφονται στις ενότητες 6.2 και 6.3. Ωστόσο, επειδή οι αλλαγές αυτές αναμένεται ότι θα επιφέρουν κάποιες τροποποιήσεις στον κατάλογο των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων, έχουν προβλεφθεί κανόνες για τη σταδιακή διαγραφή περιουσιακών στοιχείων από αυτό τον κατάλογο. Τα χρεόγραφα που είναι εισηγμένα ή αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε μη ρυθμιζόμενες αγορές, οι οποίες έχουν αξιολογηθεί ως μη αποδεκτές, θα εξακολουθήσουν να είναι αποδεκτά έως το Μάιο του 2007.

Σε μεταγενέστερο στάδιο θα υπάρξουν και άλλες μεταβολές με στόχο την καθιέρωση του ενιαίου καταλόγου (βλέπε Πλαίσιο 7).

ΠΛΑΙΣΙΟ 7

Επόμενα βήματα προς την καθιέρωση ενιαίου καταλόγου αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων

Ως δεύτερο βήμα προς την καθιέρωση ενιαίου καταλόγου αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ ενέκρινε κατ' αρχήν να συμπεριληφθούν στον ενιαίο κατάλογο τραπεζικά δάνεια από όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ, καθώς και μη εμπορεύσιμα χρεόγραφα ιδιωτών καλυπτόμενα με ενυπόθηκα δάνεια, εκ των οποίων σήμερα αναγνωρίζονται ως αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μόνο υποσχετικές που καλύπτονται από ενυπόθηκα δάνεια και εκδίδονται στην Ιρλανδία. Ως προς τα τραπεζικά δάνεια, οι πρακτικές λεπτομέρειες και ο ακριβής χρόνος για τη θέση σε ισχύ της απόφασης θα οριστικοποιηθούν σύντομα και θα ανακοινωθούν εν ευθέτω χρόνω, μόλις επιλυθούν όλα τα ζητήματα εφαρμογής.

Λαμβάνεται μέριμνα ώστε να υπάρχει συνέπεια ανάμεσα στις παλαιότερες και τις μελλοντικές αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ σχετικά με το πλαίσιο που διέπει τη σύσταση ασφαλειών.

6.2. Περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας

Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο με τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Ο κατάλογος αυτός διατίθεται στο κοινό ⁽³⁸⁾.

Τα πιστοποιητικά χρέους που εκδίδει η ΕΚΤ ταξινομούνται ως περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Τα πιστοποιητικά χρέους που έχουν εκδοθεί από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες πριν υιοθετηθεί το ευρώ στα αντίστοιχα κράτη-μέλη επίσης υπάγονται στα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας.

Στα λοιπά περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας εφαρμόζονται τα ακόλουθα κριτήρια καταλληλότητας (βλέπε και Πίνακα 4):

- Πρέπει να είναι χρεόγραφα με: α) προκαθορισμένο και άνευ αιρέσεων ποσό κεφαλαίου και β) τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική εισοδηματική ροή. Επιπλέον, το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε i) μηδενικό τοκομερίδιο είτε ii) τοκομερίδιο σταθερού επιτοκίου είτε iii) τοκομερίδιο κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Το τοκομερίδιο μπορεί να συνδέεται με μεταβολή της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη. Αποδεκτά είναι εξάλλου και τα τιμαριθμο-πονημένα ομόλογα. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της εξασφαλιζόμενης υποχρέωσης ⁽³⁹⁾.

⁽³⁸⁾ Ο κατάλογος αυτός δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int) και ενημερώνεται καθημερινά.

⁽³⁹⁾ Τα χρεόγραφα που παρέχουν δικαιώματα επί του κεφαλαίου ή/και επί των τόκων εξαρτώμενα από τα δικαιώματα κοιμιστών άλλων χρεογράφων του ίδιου εκδότη (ή, στο πλαίσιο τμηματικής έκδοσης, εξαρτώμενα από άλλες σειρές της ίδιας έκδοσης) δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη βαθμίδα.

- Πρέπει να είναι υψηλής ποιότητας. Κατά την αξιολόγηση της ποιότητας των χρεογράφων, η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τη διαβάθμιση του εκδότη ή της έκδοσης από αρμόδιους οργανισμούς αξιολόγησης, τις εγγυήσεις που παρέχονται από οικονομικώς εύρωστους εγγυητές ⁽⁴⁰⁾, καθώς και ορισμένα θεσμικά κριτήρια που διασφαλίζουν ιδιαίτερα αυξημένη προστασία των κομιστών των χρεογράφων ⁽⁴¹⁾.
- Πρέπει να είναι μεταβιβάσιμα μέσω λογιστικών εγγραφών.
- Πρέπει να έχουν κατατεθεί/καταχωρηθεί (εκδοθεί) στον ΕΟΧ σε κεντρική τράπεζα ή σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων ανταποκρινόμενο στα ελάχιστα πρότυπα που έχει θεσπίσει η ΕΚΤ. Πρέπει να διακρατούνται (διακανονίζονται) στη ζώνη του ευρώ μέσω λογαριασμού στο Ευρωσύστημα ή σε ΣΔΤ που πληροί τα πρότυπα της ΕΚΤ (έτσι ώστε η σύσταση και η εκποίηση του ενεχύρου να υπάγονται στο δικαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ). Εάν το κεντρικό αποθετήριο τίτλων όπου εκδίδεται το περιουσιακό στοιχείο και το ΣΔΤ όπου διακρατείται δεν ταυτίζονται, τότε μεταξύ των δύο φορέων πρέπει να υπάρχει ζεύξη εγκεκριμένη από την ΕΚΤ ⁽⁴²⁾.
- Η ονομαστική τους αξία πρέπει να είναι διατυπωμένη σε ευρώ ⁽⁴³⁾.
- Πρέπει είτε να έχουν εκδοθεί είτε να είναι εγγυημένα από πρόσωπα εγκατεστημένα στον ΕΟΧ ⁽⁴⁴⁾. Τα χρεόγραφα μπορεί επίσης να έχουν εκδοθεί από φορείς εγκατεστημένους σε εκτός του ΕΟΧ χώρες της Ομάδας των 10 ⁽⁴⁵⁾. Στην περίπτωση αυτή τα χρεόγραφα μπορούν να θεωρηθούν αποδεκτά μόνο εάν το Ευρωσύστημα εξακριβώσει ότι τα δικαιώματα του προστατεύονται επαρκώς, κατά την κρίση του, από το δικαιο της αντίστοιχης χώρας της Ομάδας των 10 εκτός του ΕΟΧ. Προς το σκοπό αυτό και πριν κριθούν αποδεκτά τα περιουσιακά στοιχεία, πρέπει να προσκομίζεται νομική γνωμοδότηση, κατά τύπο και ουσία αποδεκτή από το Ευρωσύστημα.

⁽⁴⁰⁾ Οι εγγυητές πρέπει να είναι εγκατεστημένοι στον ΕΟΧ. Η εγγύηση θεωρείται αποδεκτή εάν ο εγγυητής έχει ανεπιφύλακτα και ανέκκλητα εγγυηθεί για λογαριασμό του εκδότη όσον αφορά την υποχρέωση καταβολής του κεφαλαίου, των τόκων και τυχόν άλλων ποσών που οφείλονται σε σχέση μετά χρεόγραφο προς τους κομιστές αυτών μέχρις ολοσχερούς εξοφλήσεως. Η εγγύηση πρέπει να είναι πληρωτέα σε πρώτη ζήτηση (ανεξάρτητα από την πρωτογενή ενοχική υποχρέωση). Οι εγγυήσεις που παρέχονται από δημόσιους οργανισμούς οι οποίοι δικαιούνται να επιβάλλουν φόρους και τέλη θα πρέπει να είναι είτε πληρωτέες σε πρώτη ζήτηση ή άλλως να εξασφαλίζουν άμεση και εμπρόθεσμη πληρωμή σε περίπτωση υπερημερίας. Οι υποχρεώσεις τις οποίες αναλαμβάνει δια της εγγυήσεως ο εγγυητής πρέπει να έχουν σειρά προτεραιότητας τουλάχιστον ίση και ανάλογη (pari passu) προς όλες τις λοιπές ανεξασφαλιστές υποχρεώσεις του. Η εγγύηση πρέπει να διέπεται από το δικαιο κράτους-μέλους της ΕΕ και να είναι νομικώς ισχυρή, δεσμευτική και εκτελεστή κατά του εγγυητή. Όσον αφορά τη νομική ισχύ, τη δεσμευτικότητα και το εκτελεστό της εγγυήσεως θα πρέπει να υποβάλλεται νομική επιβεβαίωση, κατά τύπο και ουσία αποδεκτή από το Ευρωσύστημα, προκειμένου να κριθεί αποδεκτό το περιουσιακό στοιχείο που καλύπτεται από την εγγύηση. Αν ο εγγυητής είναι εγκατεστημένος σε χώρα όπου ισχύει άλλο δικαιο από αυτό που διέπει την εγγύηση, η νομική επιβεβαίωση αφορά και το ότι η εγγύηση είναι ισχυρά και εκτελεστή κατά το δικαιο της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο εκδότης. Η νομική επιβεβαίωση πρέπει να υποβάλλεται προς εξέταση στην εθνική κεντρική τράπεζα η οποία ανακοινώνει ότι θα συμπεριλάβει στον κατάλογο των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο που καλύπτεται από την εγγύηση. Η τράπεζα αυτή είναι κατά κανόνα η εθνική κεντρική τράπεζα της χώρας όπου το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο είναι εισηγμένο ή αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης ή ανακοινώνεται επίσημη τιμή γι' αυτό. Σε περίπτωση που περισσότερες από μία εθνικές κεντρικές τράπεζες περιλαμβάνουν στον κατάλογο τους ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο, τυχόν ερωτήματα πρέπει να απευθύνονται στην ΕΚΤ, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: Eligible-Assets.hotline@ecb.int. Δεν χρειάζεται νομική επιβεβαίωση προκειμένου για εγγυήσεις που αφορούν χρεόγραφο με εξατομικευμένη ανά τίτλο διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας ή για εγγυήσεις που δίδονται από δημόσιους οργανισμούς οι οποίοι δικαιούνται να επιβάλλουν φόρους. Ο όρος ότι η εγγύηση πρέπει να είναι εκτελεστή υπόκειται σε τυχόν νόμους περί αφερεγγυότητας και πτωχεύσεως, στις γενικές αρχές της επικείμενης και σε άλλους νόμους και αρχές που τυχάνουν εφαρμογής επί του εγγυητή και γενικώς επηρεάζουν τα δικαιώματα των πιστωτών έναντι του εγγυητή.

⁽⁴¹⁾ Τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για το συντονισμό των νόμων, κανονισμών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), ΕΕ L 375 της 31.12.1985, σ. 3, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 88/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1988, ΕΕ L 100 της 19.4.1988, σ. 31, την Οδηγία 2001/107/ΕΚ της 21ης Ιανουαρίου 2002 ΕΕ L 41 της 13.2.2002, σ. 20, και την Οδηγία 2001/108/ΕΚ της 21ης Ιανουαρίου 2002, ΕΕ L 41 της 13.2.2002, σ. 35, γίνονται δεκτά στην πρώτη βαθμίδα.

⁽⁴²⁾ Περιγραφή των προτύπων για τη χρήση των αποδεκτών ΣΔΤ στη ζώνη του ευρώ καθώς και ενημερωμένους καταλόγους των αποδεκτών ζευξέων μεταξύ αυτών των συστημάτων δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int).

⁽⁴³⁾ Ή σε εθνικές υποδιαίρεσεις του ευρώ.

⁽⁴⁴⁾ Ο όρος να είναι εγκατεστημένος ο εκδότης στον ΕΟΧ ή σε εκτός ΕΟΧ χώρες της Ομάδας των 10 δεν ισχύει προκειμένου για διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα.

⁽⁴⁵⁾ Οι εκτός του ΕΟΧ χώρες της Ομάδας των 10 είναι σήμερα οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Ιαπωνία και η Ελβετία.

- Πρέπει να είναι εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ρυθμιζόμενη αγορά, όπως αυτή ορίζεται στην Οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 2004 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων⁽⁴⁶⁾, ή να είναι εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ορισμένες μη ρυθμιζόμενες αγορές που καθορίζει η ΕΚΤ⁽⁴⁷⁾. Οι μη ρυθμιζόμενες αγορές αξιολογούνται από το Ευρωσύστημα με βάση τρεις αρχές — την ασφάλεια, τη διαφάνεια και την προσβασιμότητα⁽⁴⁸⁾. Επιπλέον, η ΕΚΤ δύναται να λάβει υπόψη τη ρευστότητα της αγοράς προκειμένου να αποφανθεί για την καταλληλότητα των επιμέρους χρεογράφων.

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, ο αντισυμβαλλόμενος δεν επιτρέπεται να προσκομίσει ως ασφάλεια χρεόγραφα που έχει εκδώσει ή εγγυάται ο ίδιος ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο με το οποίο διατηρεί στενούς δεσμούς⁽⁴⁹⁾,⁽⁵⁰⁾,⁽⁵¹⁾.

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν με απόφαση τους να μη δέχονται ως ασφάλεια τους εξής τίτλους:

- χρεόγραφα που λήγουν πριν από την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια⁽⁵²⁾ και
- χρεόγραφα που αποφέρουν εισοδηματική ροή (π.χ. πληρωμή τοκομεριδίου) κατά τη διάρκεια ισχύος της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.

Όλα τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούνται σε διασυνοριακή βάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία είτε μέσω ζεύξεων με τα εγχώρια ΣΔΤ τους είτε μέσω άλλων αποδεκτών μηχανισμών, προκειμένου να λαμβάνουν πιστώσεις από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι (βλέπε Ενότητα 6.6).

Τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας γίνονται αποδεκτά για όλες τις πράξεις νομισματικής πολιτικής που απαιτούν παροχή ασφάλειας, δηλ. για πράξεις ανοικτής αγοράς μέσω αντιστρεπτών ή οριστικών συναλλαγών και για πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

⁽⁴⁶⁾ ΕΕ L 145 της 30.4.2004, σ. 1.

⁽⁴⁷⁾ Τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως ισχύει, γίνονται δεκτά στην πρώτη βαθμίδα μόνο εφόσον είναι εισηγμένα ή αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ρυθμιζόμενη αγορά, όπως ορίζεται στην Οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 2004 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων η οποία τροποποίησε τις Οδηγίες 86/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και την Οδηγία 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και κατήργησε την Οδηγία 93/221 ΕΟΚ του Συμβουλίου, ΕΕ L 145 της 30.4.2004, σ. 1.

⁽⁴⁸⁾ Η "ασφάλεια", η "διαφάνεια" και η "προσβασιμότητα" ορίζονται από το Ευρωσύστημα αποκλειστικά σε σχέση με τους σκοπούς της διαχείρισης ενεχύρου. Η διαδικασία επιλογής δεν αποσκοπεί στην αξιολόγηση της εγγενούς ποιότητας των διαφόρων αγορών. Το περιεχόμενο αυτών των αρχών είναι το εξής: Ως ασφάλεια νοείται η βεβαιότητα ως προς τις συναλλαγές, ειδικότερα ως προς την ισχύ και την εκτελεσιμότητά τους. Ως διαφάνεια νοείται η ακώλυτη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους διαδικαστικούς κανόνες και τη λειτουργία της αγοράς, τα οικονομικά χαρακτηριστικά των περιουσιακών στοιχείων, το μηχανισμό διαμόρφωσης των τιμών, τις συναφείς τιμές και ποσοτήτες (τιμές, επιτόκια, όγκοι συναλλαγών, υπόλοιπα κυκλοφορούντα στην αγορά κ.λπ.). Ως προσβασιμότητα νοείται η ικανότητα του Ευρωσυστήματος να συμμετέχει στην αγορά και να έχει πρόσβαση σ' αυτήν. Μια αγορά θεωρείται προσβάσιμη για τους σκοπούς της διαχείρισης ασφαλειών εάν οι διαδικαστικοί κανόνες και η λειτουργία της επιτρέπουν στο Ευρωσύστημα να αποκτήσει πληροφορίες και να διενεργεί συναλλαγές όταν χρειάζεται για τους εν λόγω σκοπούς. Το Ευρωσύστημα σκοπεύει να επανεξετάζει τον κατάλογο των μη ρυθμιζόμενων αγορών και να δημοσιεύει τον κατάλογο των αποδεκτών αγορών στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int) τουλάχιστον μία φορά το χρόνο.

⁽⁴⁹⁾ Εάν ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία τα οποία, λόγω ταύτισης με τον εκδότη/εγγυητή ή λόγω της ύπαρξης στενών δεσμών, δεν επιτρέπεται εξ αρχής ή δεν επιτρέπεται πλέον να χρησιμοποιήσει για εξασφάλιση ανεξόφλητης πίστωσης, υποχρεούται να ενημερώσει αμέσως την οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται με μηδενική αξία κατά την επόμενη ημερομηνία αποτίμησης και, εάν χρειαστεί, ενεργοποιείται ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (βλέπε και Παράρτημα 6). Επιπλέον, ο αντισυμβαλλόμενος υποχρεούται να αποσύρει το περιουσιακό στοιχείο το συντομότερο δυνατόν.

⁽⁵⁰⁾ Στενοί δεσμοί: κατάσταση κατά την οποία ο αντισυμβαλλόμενος συνδέεται με εκδότη χρεογράφων με μία από τις εξής σχέσεις:

- ο αντισυμβαλλόμενος κατέχει 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του εκδότη, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στις οποίες ο αντισυμβαλλόμενος κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου κατέχουν 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του εκδότη, ή ο αντισυμβαλλόμενος και μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στις οποίες ο αντισυμβαλλόμενος κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου κατέχουν μαζί 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του εκδότη,
- ο εκδότης κατέχει 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του αντισυμβαλλομένου, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στις οποίες ο εκδότης κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου κατέχουν 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του αντισυμβαλλομένου, ή ο εκδότης και μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στις οποίες ο εκδότης κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου κατέχουν μαζί 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του αντισυμβαλλομένου,
- τρίτος κατέχει και την πλειοψηφία του κεφαλαίου του αντισυμβαλλομένου και την πλειοψηφία του κεφαλαίου του εκδότη, είτε άμεσα είτε έμμεσα, μέσω μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων στις οποίες ο εν λόγω τρίτος κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου.

⁽⁵¹⁾ Η διάταξη αυτή δεν ισχύει προκειμένου για: i) στενούς δεσμούς μεταξύ του αντισυμβαλλομένου και των δημόσιων αρχών των χωρών του ΕΟΧ (περιλαμβάνεται και η περίπτωση που η δημόσια αρχή εγγυάται υπέρ του εκδότη), ii) συναλλαγματικές όπου την ενοχική ευθύνη φέρει, εκτός του αντισυμβαλλομένου, ένα τουλάχιστον άλλο πρόσωπο (όχι πιστωτικό ίδρυμα), iii) χρεόγραφα που πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως ισχύει, ή iv) περιπτώσεις κατά τις οποίες τα χρεόγραφα καλύπτονται από συγκεκριμένες νομικές διασφαλίσεις συγκρίσιμες με εκείνες της περίπτωσης iii).

⁽⁵²⁾ Εάν τυχόν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιτρέψουν τη χρήση τίτλων με διάρκεια μικρότερη των πράξεων νομισματικής πολιτικής για τις οποίες χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια, τότε οι αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να αντικαθιστούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία κατά τη λήξη τους ή και πριν από τη λήξη τους.

6.3. Περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας

Εκτός από τα χρεόγραφα που πληρούν τα κριτήρια καταλληλότητας της πρώτης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να θεωρήσουν αποδεκτά και άλλα περιουσιακά στοιχεία, αυτά της δεύτερης βαθμίδας, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σπουδαιότητα για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα. Τα κριτήρια καταλληλότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με τα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας που αναφέρονται παρακάτω. Τα ειδικότερα εθνικά κριτήρια καταλληλότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες καταρτίζουν και τηρούν εθνικούς καταλόγους αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας. Οι κατάλογοι αυτοί διατίθενται στο κοινό ⁽⁵³⁾.

Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας (βλέπε και Πίνακα 4):

- Μπορεί να είναι χρεόγραφα (εμπορεύσιμα ή μη) που έχουν α) καθορισμένο και άνευ αιρέσεων ποσό κεφαλαίου και β) τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική εισοδηματική ροή. Επιπλέον, το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε i) μηδενικό τοκομερίδιο είτε ii) τοκομερίδιο σταθερού επιτοκίου είτε iii) τοκομερίδιο κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Το τοκομερίδιο μπορεί να συνδέεται με μεταβολή της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη. Αποδεκτά είναι εξάλλου και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της εξασφαλιζόμενης υποχρέωσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Κριτήρια	Πρώτη βαθμίδα	Δεύτερη βαθμίδα
Είδος περιουσιακού στοιχείου	— Πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ — Λοιπά εμπορεύσιμα χρεόγραφα ⁽¹⁾ ⁽²⁾	— Εμπορεύσιμα χρεόγραφα ⁽¹⁾ — Μη εμπορεύσιμα χρεόγραφα ⁽¹⁾
Διαδικασίες διακανονισμού	Οι τίτλοι πρέπει να είναι κεντρικά κατατεθειμένοι με λογιστική μορφή σε εθνική κεντρική τράπεζα ή σε ΣΔΤ που πληροί τα ελάχιστα πρότυπα της ΕΚΤ	Η εθνική κεντρική τράπεζα που έχει συμπεριλάβει τα περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να έχει ευχερή πρόσβαση σ'αυτά
Κατηγορία εκδότη	— Κεντρικές τράπεζες — Δημόσιος τομέας — Ιδιωτικός τομέας ⁽³⁾ — Διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα	— Δημόσιος τομέας ⁽⁴⁾ — Ιδιωτικός τομέας ⁽⁴⁾
Ποιότητα	Το περιουσιακό στοιχείο πρέπει, κατά την κρίση της ΕΚΤ, να είναι υψηλής ποιότητας (περιλαμβάνεται και η περίπτωση εγγυήσεων από φορέα εντός του ΕΟΧ που κρίνεται από την ΕΚΤ οικονομικά εύρωστος)	Το περιουσιακό στοιχείο πρέπει να κρίνεται από την εθνική κεντρική τράπεζα που το έχει συμπεριλάβει στη δεύτερη βαθμίδα ως υψηλής ποιότητας (περιλαμβάνεται και η περίπτωση εγγυήσεων από φορέα εντός της ζώνης του ευρώ που κρίνεται από την εν λόγω εθνική κεντρική τράπεζα οικονομικά εύρωστος)
Έδρα του εκδότη	ΕΟΧ και εκτός του ΕΟΧ χώρες της Ομάδας των 10 ⁽⁵⁾	Ζώνη του ευρώ
Έδρα του εγγυητή	ΕΟΧ	Ζώνη του ευρώ
Τόπος έκδοσης/διακανονισμού	— Τόπος έκδοσης: ΕΟΧ — Τόπος διακανονισμού: ζώνη του ευρώ ⁽⁶⁾	Ζώνη του ευρώ ⁽⁶⁾

⁽⁵³⁾ Οι κατάλογοι αυτοί δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int) και ενημερώνονται καθημερινά. Για τα μη εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία και τα χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα και ειδικά χαρακτηριστικά, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να αποφασίσουν ότι κατά τη δημοσίευση των εθνικών καταλόγων των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας δεν θα δοθούν πληροφορίες για μεμονωμένες εκδόσεις ή μεμονωμένους εκδότες/χρεώστες και εγγυητές, θα πρέπει όμως να παρέχουν εναλλακτικές πληροφορίες ώστε οι αντισυμβαλλόμενοι σε όλη τη ζώνη του ευρώ να μπορούν εύκολα να εξακριβώσουν την καταλληλότητα κάθε συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου.

Κριτήρια	Πρώτη βαθμίδα	Δεύτερη βαθμίδα
Νόμισμα	Ευρώ ⁽⁷⁾	Ευρώ ⁽⁷⁾
Διασυννοριακή χρήση	Ναι	Ναι

- ⁽¹⁾ Πρέπει να έχουν α) καθορισμένο και άνευ αιρέσεων ποσό κεφαλαίου και β) τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική εισοδηματική ροή. Επιπλέον, το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε i) μηδενικό τοκομερίδιο είτε ii) τοκομερίδιο σταθερού επιτοκίου είτε iii) τοκομερίδιο κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Το τοκομερίδιο μπορεί να συνδέεται με μεταβολή της πιστοληπτικής διαβάθμισης του εκδότη. Αποδεκτά είναι εξάλλου και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της εξασφαλιζόμενης υποχρέωσης.
- ⁽²⁾ Τα χρεόγραφα που παρέχουν δικαιώματα επί του κεφαλαίου ή/και επί των τόκων εξαρτώμενα από τα δικαιώματα κομιστών άλλων χρεογράφων του ίδιου εκδότη (ή, στο πλαίσιο τμηματικών εκδόσεων, εξαρτώμενα από άλλες σειρές της ίδιας έκδοσης) δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη βαθμίδα.
- ⁽³⁾ Τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως ισχύει, εντάσσονται στην πρώτη βαθμίδα. Τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν πληρούν απαρέγκλιτα τα εν λόγω κριτήρια μπορούν να γίνουν αποδεκτά στην πρώτη βαθμίδα μόνο εάν είναι εισηγμένα ή αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ρυθμιζόμενη αγορά όπως αυτή ορίζεται στην Οδηγία 2004/39/ΕΚ.
- ⁽⁴⁾ Τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως ισχύει, κατά κανόνα δεν μπορούν να συμπεριληφθούν στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας. Ωστόσο η ΕΚΤ δύναται να επιτρέπει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να τα συμπεριλάβουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς.
- ⁽⁵⁾ Η προϋπόθεση ο εκδότης να είναι εγκατεστημένος στον ΕΟΧ ή σε εκτός ΕΟΧ χώρα της Ομάδας των 10 δεν ισχύει προκειμένου για διεθνή ή υπερεθνικά ιδρύματα.
- ⁽⁶⁾ Ούτως ώστε η σύσταση και η εκποίηση του ενεχύρου να διέπονται από το δίκαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ.
- ⁽⁷⁾ Η σε εθνικές υποδιαιρέσεις του ευρώ.

- Πρέπει να παριστούν ενοχικές υποχρεώσεις έναντι (ή υπό την εγγύηση) ⁽⁵⁴⁾ φορέων που θεωρούνται οικονομικά εύρωστοι από την εθνική κεντρική τράπεζα η οποία περιέλαβε τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας. Η εθνική κεντρική τράπεζα που τα συμπεριέλαβε στους καταλόγους των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να έχει εύκολη πρόσβαση σ' αυτά.
- Πρέπει να βρίσκονται στη ζώνη του ευρώ (ώστε η σύσταση και η εκποίηση του ενεχύρου να υπόκειται στο δίκαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ).
- Η ονομαστική τους αξία πρέπει να είναι διατυπωμένη σε ευρώ ⁽⁵⁵⁾.
- Πρέπει είτε να έχουν εκδοθεί είτε να είναι εγγυημένα από πρόσωπα εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ.

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας, ο αντισυμβαλλόμενος δεν επιτρέπεται να προσκομίσει ως ασφάλεια ενοχικές υποχρεώσεις έναντι του ίδιου ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου με το οποίο διατηρεί στενούς δεσμούς ⁽⁵⁶⁾ ⁽⁵⁷⁾ ⁽⁵⁸⁾.

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν με απόφαση τους να μη δέχονται ως ασφάλεια τα εξής περιουσιακά στοιχεία:

- χρεόγραφα που λήγουν πριν από την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια ⁽⁵⁹⁾ ή
- χρεόγραφα που αποφέρουν εισοδηματική ροή (π.χ. πληρωμή τοκομεριδίου) κατά τη διάρκεια ισχύος της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.

⁽⁵⁴⁾ Οι εγγυητές πρέπει να είναι εγκατεστημένοι στη ζώνη του ευρώ. Για τις λοιπές προϋποθέσεις, βλέπε υποσημείωση 4 ανωτέρω.

⁽⁵⁵⁾ Η στις εθνικές υποδιαιρέσεις του ευρώ.

⁽⁵⁶⁾ Βλέπε υποσημείωση 49 ανωτέρω.

⁽⁵⁷⁾ Βλέπε υποσημείωση 50 ανωτέρω.

⁽⁵⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση 51 ανωτέρω.

⁽⁵⁹⁾ Βλέπε υποσημείωση 52 ανωτέρω.

Όλα τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούνται σε διασυνοριακή βάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία, είτε μέσω ζεύξεων με τα εγχώρια ΣΔΤ τους είτε μέσω άλλων αποδεκτών μηχανισμών, προκειμένου να λαμβάνουν πιστώσεις από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι (βλέπε Ενότητα 6.6).

Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας είναι αποδεκτά για τις πράξεις ανοικτής αγοράς μέσω αντιστρεπτών συναλλαγών καθώς και για την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Κατά κανόνα δεν χρησιμοποιούνται στις οριστικές συναλλαγές του Ευρωσυστήματος.

6.4. Μέτρα ελέγχου κινδύνων

Στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος εφαρμόζονται μέτρα ελέγχου κινδύνων, ώστε να προστατεύεται το Ευρωσύστημα από τον κίνδυνο οικονομικής ζημίας σε περίπτωση που θα παραστεί ανάγκη να εκποιηθούν τα περιουσιακά στοιχεία λόγω του ότι ο αντισυμβαλλόμενος δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του. Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων που έχει στη διάθεση του το Ευρωσύστημα περιγράφονται στο Πλαίσιο 8.

ΠΛΑΙΣΙΟ 8

Μέτρα ελέγχου κινδύνων

Το Ευρωσύστημα επί του παρόντος εφαρμόζει τα εξής μέτρα ελέγχου κινδύνων:

— Περικοπές αποτίμησης

Το Ευρωσύστημα, κατά την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια, εφαρμόζει "περικοπές αποτίμησης", δηλαδή η αξία κάθε περιουσιακού στοιχείου υπολογίζεται ως η αγοραία αξία του μείον ένα ορισμένο ποσοστό (περικοπή).

— Περιθώρια διαφορών αποτίμησης (αποτίμηση σε τρέχουσες τιμές της αγοράς)

Το Ευρωσύστημα απαιτεί να διατηρείται διαχρονικά η προσαρμοσμένη (μετά την περικοπή αποτίμησης) αγοραία τιμή των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις αντιστρεπτές συναλλαγές του για παροχή ρευστότητας. Αυτό συνεπάγεται ότι, εάν η αξία των περιουσιακών στοιχείων, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, η εθνική κεντρική τράπεζα θα απαιτήσει από τον αντισυμβαλλόμενο να παραδώσει πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά (δηλαδή θα ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης). Αντίστοιχα, εάν η αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά τη νέα αποτίμηση τους, υπερβεί ένα ορισμένο επίπεδο, ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί να ζητήσει να του επιστραφούν τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά. (Οι υπολογισμοί που συνδέονται με τη λειτουργία του μηχανισμού κάλυψης διαφορών αποτίμησης παρουσιάζονται στο Πλαίσιο 12.)

Τα εξής μέτρα ελέγχου κινδύνων δεν εφαρμόζονται επί του παρόντος από το Ευρωσύστημα:

— Αρχικά περιθώρια

Το Ευρωσύστημα δύναται να εφαρμόσει αρχικά περιθώρια στις αντιστρεπτές συναλλαγές παροχής ρευστότητας. Σ' αυτή την περίπτωση, οι αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να παραδίδουν ως ασφάλεια περιουσιακά στοιχεία αξίας τουλάχιστον ίσης προς τη ρευστότητα που τους παρέχεται από το Ευρωσύστημα συν την αξία του αρχικού περιθωρίου.

— Όρια που αφορούν τους εκδότες/οφειλέτες ή εγγυητές

Το Ευρωσύστημα δύναται να εφαρμόζει όρια στα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς τους εκδότες/οφειλέτες ή εγγυητές.

— Πρόσθετες εγγυήσεις

Το Ευρωσύστημα δύναται να απαιτήσει πρόσθετες εγγυήσεις από οικονομικά εύρωστους φορείς προκειμένου να δεχθεί ορισμένα περιουσιακά στοιχεία.

— Αποκλεισμός

Το Ευρωσύστημα δύναται να αποκλείει τη χρήση ορισμένων τίτλων στις πράξεις νομισματικής πολιτικής.

6.4.1. Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας

Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει συγκεκριμένα μέτρα ελέγχου κινδύνων ανάλογα με το είδος των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρει ο αντισυμβαλλόμενος ως ασφάλεια. Τα κατάλληλα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας προσδιορίζονται από την ΕΚΤ. Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας είναι σε γενικές γραμμές εναρμονισμένα μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ⁽⁶⁰⁾. Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας περιλαμβάνει τα εξής κύρια στοιχεία:

- Τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες κατά φθίνοντα βαθμό ρευστότητας, με βάση την ταξινόμηση του εκδότη και το είδος του περιουσιακού στοιχείου. Η κατάταξη των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων στις τέσσερις κατηγορίες ρευστότητας περιγράφεται στο Πλαίσιο 9.

ΠΛΑΙΣΙΟ 9			
Κατηγορίες ρευστότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας ⁽¹⁾			
Κατηγορία I	Κατηγορία II	Κατηγορία III	Κατηγορία IV
Χρεόγραφα κεντρικής κυβέρνησης	Χρεόγραφα τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων	Παραδοσιακά χρεόγραφα τύπου Pfandbrief	Τίτλοι καλυπτόμενοι από περιουσιακά στοιχεία ⁽²⁾
Χρεόγραφα εκδοθέντα από κεντρικές τράπεζες ⁽³⁾	Χρεόγραφα τύπου Jumbo Pfandbrief ⁽⁴⁾	Χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων	
	Χρεόγραφα ειδικών φορέων-εκδοτών χρεογράφων ⁽⁵⁾	Χρεόγραφα εκδοθέντα από εταιρίες και άλλους εκδότες ⁽⁵⁾	
	Χρεόγραφα υπερεθνικών οργανισμών		

⁽¹⁾ Γενικώς, η ταξινόμηση του εκδότη καθορίζει την κατηγορία ρευστότητας. Ωστόσο, όλοι οι τίτλοι που καλύπτονται με περιουσιακά στοιχεία υπάγονται στην κατηγορία IV, ανεξάρτητα από την ταξινόμηση του εκδότη. Τα χρεόγραφα τύπου Jumbo Pfandbrief υπάγονται στην κατηγορία II και όχι στην κατηγορία III όπως τα άλλα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα.

⁽²⁾ Οι τίτλοι που καλύπτονται από περιουσιακά στοιχεία υπάγονται στη κατηγορία ρευστότητας IV ανεξάρτητα από την ταξινόμηση του εκδότη.

⁽³⁾ Τα πιστοποιητικά χρέους που εκδίδονται από την ΕΚΤ και τα χρεόγραφα που εκδίδονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες πριν από την υιοθέτηση του ευρώ στα αντίστοιχα κράτη-μέλη υπάγονται στην κατηγορία ρευστότητας I.

⁽⁴⁾ Ως χρεόγραφα Jumbo Pfandbrief χαρακτηρίζονται αποκλειστικά και μόνο τίτλοι με ποσό έκδοσης τουλάχιστον 500 εκατ. ευρώ για τους οποίους τουλάχιστον δύο διαπραγματευτές αγοράς παρέχουν σε τακτική βάση τιμές προσφοράς και ζήτησης.

⁽⁵⁾ Στην κατηγορία ρευστότητας II υπάγονται τίτλοι που εκδίδονται αποκλειστικά και μόνο από εκδότες οι οποίοι έχουν ταξινομηθεί από την ΕΚΤ ως "ειδικοί φορείς-εκδότες χρεογράφων". Οι τίτλοι που εκδίδονται από άλλους φορείς-εκδότες χρεογράφων υπάγονται στην κατηγορία ρευστότητας III.

⁽⁶⁰⁾ Λόγω διαφορών μεταξύ των κρατών-μελών ως προς τις διαδικασίες παράδοσης των περιουσιακών στοιχείων από τους αντισυμβαλλομένους προς τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (με τη μορφή σύστασης ενεχύρου επί χαρτοφυλακίου ασφαλειών υπέρ της εθνικής κεντρικής τράπεζας ή με τη μορφή μεταβίβασης επιμέρους τίτλων, καθορισμένων για κάθε συναλλαγή, με βάση συμφωνίες επαναγοράς), ενδέχεται να υπάρχουν ήσσονος σημασίας διαφορές ως προς το χρόνο αποτίμησης και ως προς άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά του πλαισίου ελέγχου κινδύνων.

- Τα επιμέρους χρεόγραφα υπόκεινται σε ειδικές “περικοπές αποτίμησης”. Για την εφαρμογή των περικοπών, αφαιρείται ένα ορισμένο ποσοστό από την τρέχουσα τιμή του περιουσιακού στοιχείου στην αγορά. Οι περικοπές ποικίλουν ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια και τη διάρθρωση των τοκομεριδίων των χρεογράφων, όπως εξηγείται στα Πλαίσια 10 και 11.

ΠΛΑΙΣΙΟ 10									
Περικοπές αποτίμησης (%) που εφαρμόζονται στους τίτλους σταθερού και μηδενικού τοκομεριδίου της πρώτης βαθμίδας									
Κατηγορίες ρευστότητας									
Εναπομένουσα διάρκεια (έτη)	Κατηγορία I		Κατηγορία II		Κατηγορία III		Κατηγορία IV		
	σταθερό τοκ/δίο	μηδενικό τοκ/δίο	σταθερό τοκ/δίο	μηδενικό τοκ/δίο	σταθερό τοκ/δίο	μηδενικό τοκ/δίο	σταθερό τοκ/δίο	μηδενικό τοκ/δίο	
0–1	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	2	2	
1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3	3	3,5	3,5	
3–5	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6	
5–7	3	3,5	4,5	5	5,5	6	6,5	7	
7–10	4	4,5	5,5	6,5	6,5	8	8	10	
> 10	5,5	8,5	7,5	12	9	15	12	18	

- Οι περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται σε όλους τους τίτλους σταθερού ή μηδενικού τοκομεριδίου περιγράφονται στο Πλαίσιο 10 ⁽⁶¹⁾.
- Οι περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται σε όλους τους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου της πρώτης βαθμίδας είναι οι ίδιες για όλες τις κατηγορίες ρευστότητας και περιγράφονται στο Πλαίσιο 11.

ΠΛΑΙΣΙΟ 11	
Περικοπές αποτίμησης (%) που εφαρμόζονται στους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου της πρώτης βαθμίδας	
Εναπομένουσα διάρκεια (έτη)	Περικοπή (%) σε τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου τοκομεριδίου
0–1	2
1–3	7
3–5	10
5–7	12
7–10	17
> 10	25

- Η περικοπή αποτίμησης που εφαρμόζεται στους τίτλους με τοκομερίδιο κυμαινόμενου επιτοκίου ⁽⁶²⁾ είναι η ίδια όπως και στους τίτλους σταθερού τοκομεριδίου στο κλιμάκιο διάρκειας μεταξύ 0 και 1 έτους της αντίστοιχης κατηγορίας ρευστότητας στην οποία υπάγεται ο τίτλος.

⁽⁶¹⁾ Οι περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους σταθερού τοκομεριδίου εφαρμόζονται επίσης και στους τίτλους των οποίων το τοκομερίδιο συνδέεται με μεταβολές της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη, καθώς και στα τιμάρθιμοποιημένα ομόλογα.

⁽⁶²⁾ Τα τοκομερίδια θεωρούνται κυμαινόμενου επιτοκίου αν συνδέονται με ένα επιτόκιο αναφοράς και η περίοδος επανακαθορισμού του τοκομεριδίου δεν είναι μεγαλύτερη του ενός έτους. Τα τοκομερίδια με περίοδο επανακαθορισμού μεγαλύτερη του ενός έτους θεωρούνται ως σταθερού επιτοκίου και η διάρκεια που λαμβάνεται υπόψη για να εφαρμοστεί η περικοπή αποτίμησης είναι η εναπομένουσα διάρκεια του χρεογράφου.

- Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων που εφαρμόζονται στα χρεόγραφα με περισσότερα του ενός είδη τοκομεριδίων εξαρτώνται μόνο από τα είδη τοκομεριδίων που ισχύουν κατά την εναπομένουσα διάρκεια του τίτλου. Η περικοπή αποτίμησης που εφαρμόζεται σε αυτούς τους τίτλους ορίζεται ίση προς την υψηλότερη περικοπή από εκείνες που ισχύουν για χρεόγραφα με την ίδια εναπομένουσα διάρκεια, αφού ληφθούν υπόψη όλα τα είδη τοκομεριδίων των οποίων η πληρωμή θα πραγματοποιηθεί κατά το εναπομένον διάστημα μέχρι τη λήξη του τίτλου.
- Στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας δεν εφαρμόζονται περικοπές αποτίμησης.
- Ανάλογα με το εφαρμοστέο δίκαιο και την πρακτική κάθε χώρας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες προβλέπουν τη συγκέντρωση των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρονται ως ασφάλεια (σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών) ή/και απαιτούν την εξειδικευμένη αντιστοίχιση αυτών σε κάθε επιμέρους συναλλαγή (σύστημα εξειδίκευσης των ασφαλειών). Στα συστήματα συγκέντρωσης των ασφαλειών, ο αντισυμβαλλόμενος σχηματίζει ένα χαρτοφυλάκιο επαρκών περιουσιακών στοιχείων το οποίο προκαταθέτει στην κεντρική τράπεζα για να καλύπτει τις πιστώσεις που αυτή του παρέχει και ως εκ τούτου τα επιμέρους περιουσιακά στοιχεία δεν συνδέονται με συγκεκριμένες πιστοδοτικές πράξεις. Αντίθετα, στα συστήματα εξειδίκευσης των ασφαλειών, κάθε πιστοδοτική πράξη συνδέεται με συγκεκριμένα ταυτοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία.
- Τα περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε καθημερινή αποτίμηση. Καθημερινά οι εθνικές κεντρικές τράπεζες υπολογίζουν την απαιτούμενη αξία ασφαλειών, λαμβάνοντας υπόψη τις μεταβολές των ανεξόφλητων υπολοίπων των πιστώσεων, τις αρχές αποτίμησης που περιγράφονται στην Ενότητα 6.5 και τις απαιτούμενες περικοπές αποτίμησης.
- Εάν, μετά την αποτίμηση, τα περιουσιακά στοιχεία υπολείπονται της αξίας των απαιτούμενων ασφαλειών, όπως υπολογίζεται εκείνη την ημέρα, γίνονται συμμετρικές καταβολές συμπληρωματικού περιθωρίου. Για να περιοριστεί η συχνότητα των καταβολών συμπληρωματικού περιθωρίου, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόζουν σημείο ενεργοποίησης. Στην περίπτωση αυτή, το σημείο ενεργοποίησης αντιστοιχεί στο 0,5 % του ποσού της παρεχόμενης ρευστότητας. Ανάλογα με το εφαρμοστέο δίκαιο, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δύναται να ορίσουν ότι οι καταβολές συμπληρωματικού περιθωρίου πραγματοποιούνται είτε με την παράδοση πρόσθετων περιουσιακών στοιχείων είτε με την καταβολή μετρητών. Αυτό σημαίνει ότι, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων μειωθεί τόσο ώστε να υπολείπεται του κατώτερου σημείου ενεργοποίησης, οι αντισυμβαλλόμενοι οφείλουν να παραδώσουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Και αντιστρόφως, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά τη νέα αποτίμηση τους, υπερβαίνει το ανώτερο σημείο ενεργοποίησης, η εθνική κεντρική τράπεζα δύναται να επιστρέψει τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά) στον αντισυμβαλλόμενο (βλέπε Πλαίσιο 12).

ΠΛΑΙΣΙΟ 12

Υπολογισμός συμπληρωματικών περιθωρίων

Η συνολική αξία των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων J (με $j = 1$ έως J και αξία $C_{j,t}$ κατά το χρόνο t) που πρέπει να προσκομίσει ο αντισυμβαλλόμενος για ένα σύνολο I πράξεων νομισματικής πολιτικής για την παροχή ρευστότητας (με $i = 1$ έως I ; και ποσό ρευστότητας $L_{i,t}$ κατά το χρόνο t) προσδιορίζεται από τον εξής τύπο:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

όπου:

h_j είναι η περικοπή αποτίμησης που εφαρμόζεται στο αποδεκτό περιουσιακό στοιχείο j .

Αν τ είναι το χρονικό διάστημα μεταξύ δύο διαδοχικών αποτιμήσεων, η βάση υπολογισμού του συμπληρωματικού περιθωρίου τη χρονική στιγμή $t+\tau$ ισούται με:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Κατά τον προσδιορισμό της βάσης υπολογισμού του συμπληρωματικού περιθωρίου, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν, ανάλογα με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά του συστήματος διαχείρισης των ασφαλειών που εφαρμόζουν, να λάβουν υπόψη και τους δεδουλευμένους τόκους επί της ρευστότητας που έχει παρασχεθεί με πράξεις που δεν έχουν ακόμη λήξει.

Ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης ενεργοποιείται μόνο εφόσον το ποσό που αποτελεί τη σχετική βάση υπολογισμού υπερβεί ένα ορισμένο σημείο ενεργοποίησης.

Έστω σημείο ενεργοποίησης $k = 0,5$ %. Στο σύστημα εξειδίκευσης ($I=1$), ο μηχανισμός ενεργοποιείται όταν:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (ο αντισυμβαλλόμενος καταβάλλει συμπληρωματικό περιθώριο στην εθνική κεντρική τράπεζα) ή

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (η εθνική κεντρική τράπεζα καταβάλλει τη διαφορά στον αντισυμβαλλόμενο).

Εάν εφαρμόζεται σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών, ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να τροφοδοτήσει με πρόσθετους τίτλους το υπάρχον χαρτοφυλάκιο ασφαλειών όταν:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Αντίστροφα, το ύψος της ενδομερήσιας πίστωσης (*IDC*) που παρέχεται στον αντισυμβαλλόμενο, στο σύστημα συγκέντρωσης, μπορεί να εκφραστεί με τον εξής τύπο:

$$IDC = - M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \text{ (εφόσον έχει θετικό πρόσημο)}$$

Τόσο στο σύστημα συγκέντρωσης όσο και στο σύστημα εξειδίκευσης, ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης πρέπει να αποκαθιστά τη σχέση που παριστά η εξίσωση (1) ανωτέρω.

- Στα συστήματα συγκέντρωσης των ασφαλειών, οι αντισυμβαλλόμενοι δύνανται να αντικαθιστούν τα περιουσιακά στοιχεία σε καθημερινή βάση.
- Στα συστήματα εξειδίκευσης των ασφαλειών, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να επιτρέψουν την αντικατάσταση των περιουσιακών στοιχείων.
- Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να αποφασίζει τη διαγραφή επιμέρους χρεογράφων από τον κατάλογο των αποδεκτών τίτλων της πρώτης βαθμίδας ⁽⁶³⁾.

6.4.2. Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας

Τα κατάλληλα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας ορίζονται από την εθνική κεντρική τράπεζα η οποία έχει συμπεριλάβει τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας. Η εφαρμογή μέτρων ελέγχου κινδύνων από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ. Κατά τη θέσπιση των ενδεδειγμένων μέτρων ελέγχου κινδύνων, το Ευρωσύστημα επιδιώκει να εξασφαλίζει ίση μεταχείριση για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας σε όλη τη ζώνη του ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, οι περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας αντανακλούν τους ειδικούς κινδύνους που συνδέονται με αυτούς τους τίτλους και είναι τουλάχιστον εξίσου αυστηρές με εκείνες που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας υπάγονται σε τρεις κατηγορίες περικοπών αποτίμησης, ανάλογα με τα εγγενή οικονομικά χαρακτηριστικά και τη ρευστότητα τους. Οι κατηγορίες ρευστότητας και οι περικοπές αποτίμησης για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας περιγράφονται στο Πλαίσιο 13.

ΠΛΑΙΣΙΟ 13

Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας

1. Περικοπές αποτίμησης (%) που εφαρμόζονται στα εμπορεύσιμα χρεόγραφα χαμηλής ρευστότητας: ⁽¹⁾:

Εναπομένουσα διάρκεια (έτη)	Σταθερό τοκομερίδιο	Μηδενικό τοκομερίδιο
0-1	2	2
1-3	3,5	3,5
3-5	5,5	6
5-7	6,5	7
7-10	8	10
>10	12	18

Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους της δεύτερης βαθμίδας με αντιστρόφως κυμαινόμενο επιτόκιο:

Σε όλους τους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου της δεύτερης βαθμίδας εφαρμόζονται ακριβώς ίδιες περικοπές αποτίμησης όπως και για τους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου της πρώτης βαθμίδας.

⁽⁶³⁾ Εάν ένα χρεόγραφο, κατά το χρόνο της διαγραφής του από τον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, χρησιμοποιείται σε πιστοδοτική πράξη του Ευρωσυστήματος, θα πρέπει να αποσυρθεί το συντομότερο δυνατόν.

2. Περικοπές αποτίμησης (%) που εφαρμόζονται σε χρεόγραφα περιορισμένης ρευστότητας με ειδικά χαρακτηριστικά:

Εναπομένουσα διάρκεια (έτη)	Σταθερό τοκομερίδιο	Μηδενικό τοκομερίδιο
0-1	4	4
1-3	8	8
3-5	15	16
5-7	17	18
7-10	22	23
>10	24	25

3. Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα μη εμπορεύσιμα μέσα:

Συναλλαγματικές: 4 % για τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 6 μήνες,

Δάνεια τραπεζών: 12 % για δάνεια με εναπομένουσα διάρκεια έως 6 μήνες και 22 % για δάνεια με εναπομένουσα διάρκεια από 6 μήνες έως 2 έτη.

Υποσχετικές έναντι ενυπόθηκων δανείων: 22 %.

(¹) Υπενθυμίζεται ότι, μολονότι τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν πληρούν απαρέγκλιτα τα κριτήρια του Άρθρου 22 παράγραφος 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως ισχύει, κανονικά δεν περιλαμβάνονται στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας, η ΕΚΤ δύναται να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να τα συμπεριλάβουν στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς. Για τους τίτλους αυτούς εφαρμόζεται πρόσθετη περικοπή 10 %, πέραν της κανονικής περικοπής που προβλέπεται για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας.

Η ένταξη περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας σε μία από τις παρακάτω κατηγορίες, με βάση τη ρευστότητα τους, προτείνεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ:

1. Εμπορεύσιμα χρεόγραφα με χαμηλή ρευστότητα:

Η πλειονότητα των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας εμπίπτει σ' αυτή την κατηγορία. Παρά τις ενδεχόμενες διαφορές ως προς το βαθμό ρευστότητας, κοινά χαρακτηριστικά αυτών των περιουσιακών στοιχείων είναι ότι η δευτερογενής τους αγορά έχει μικρό μέγεθος, είναι δυνατόν να μην ανακοινώνονται τιμές σε καθημερινή βάση και η τιμή τους μπορεί να επηρεαστεί από πράξεις που δεν υπερβαίνουν τη συνήθη αξία.

2. Χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα και με ειδικά χαρακτηριστικά:

Οι τίτλοι αυτοί, αν και χαρακτηρίζονται από κάποια σχετική εμπορευσιμότητα, απαιτούν επίπλεον του συνήθους χρόνο για να ρευστοποιηθούν στην αγορά. Αυτό ισχύει για τα περιουσιακά στοιχεία που είναι γενικά μη εμπορεύσιμα, αλλά διαθέτουν ειδικά χαρακτηριστικά που τους προσδίδουν κάποιο βαθμό εμπορευσιμότητας, όπως δυνατότητα πώλησης μέσω δημοπρασίας (εφόσον παραστεί ανάγκη ρευστοποίησης τους) και αποτίμηση σε καοημερινή ραση.

3. Μη εμπορεύσιμα χρεόγραφα:

Οι τίτλοι αυτοί είναι στην πράξη μη εμπορεύσιμοι και συνεπώς έχουν μικρή ή μηδενική ρευστότητα.

Για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας με κυμαινόμενο τοκομερίδιο, καθώς και για τα χρεόγραφα με περισσότερα του ενός είδη τοκομεριδίων, ισχύουν οι ίδιοι κανόνες όπως και για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας, εκτός αν ορίζεται άλλως από την ΕΚΤ (⁶⁴).

Για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εφαρμόζουν το ίδιο σημείο ενεργοποίησης του μηχανισμού κάλυψης διαφορών αποτίμησης όπως και το τυχόν προβλεπόμενο για τους τίτλους της πρώτης βαθμίδας. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόσουν όρια στην αποδοχή περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας, να απαιτήσουν πρόσθετες εγγυήσεις και να αποφασίσουν τη διαγραφή επιμέρους περιουσιακών στοιχείων από τους τηρούμενους από αυτές καταλόγους περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας.

(⁶⁴) Για ορισμένα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας με χαρακτηριστικά επανακαθορισμού επιτοκίου, όπου ο επανακαθορισμός γίνεται με αδιαμφισβήτητο και σαφή τρόπο σύμφωνα με την πρακτική της αγοράς και με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΚΤ, η διάρκεια που λαμβάνεται υπόψη για να εφαρμοστεί η περικοπή είναι η διάρκεια όπως προκύπτει μετά τον επανακαθορισμό.

6.5. Αρχές αποτίμησης για τα περιουσιακά στοιχεία

Κατά τον υπολογισμό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις αντιστρεπτές συναλλαγές, το Ευρωσύστημα εφαρμόζει τις εξής αρχές:

- Για κάθε εμπορεύσιμο περιουσιακό στοιχείο, αποδεκτό στους καταλόγους της πρώτης ή της δεύτερης βαθμίδας, το Ευρωσύστημα καθορίζει μία και μοναδική αγορά αναφοράς ως πηγή τιμών. Αυτό συνεπάγεται και ότι, προκειμένου για περιουσιακά στοιχεία που είναι εισηγμένα ή αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε περισσότερες αγορές, μόνο μία από αυτές χρησιμοποιείται ως πηγή τιμών για τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.
- Για κάθε αγορά αναφοράς, το Ευρωσύστημα καθορίζει την πλέον αντιπροσωπευτική τιμή βάσει της οποίας θα υπολογίζονται οι τρέχουσες τιμές της αγοράς. Αν δίδονται περισσότερες τιμές, χρησιμοποιείται η χαμηλότερη από αυτές (συνήθως η τιμή ζήτησης).
- Η αξία των εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων υπολογίζεται με βάση την πλέον αντιπροσωπευτική τιμή της τελευταίας εργάσιμης ημέρας πριν από την ημερομηνία αποτίμησης.
- Εάν για την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από την ημερομηνία αποτίμησης δεν υπάρχει αντιπροσωπευτική τιμή, χρησιμοποιείται η τελευταία τιμή διαπραγμάτευσης. Εάν δεν υπάρχει ούτε τιμή διαπραγμάτευσης, η εθνική κεντρική τράπεζα ορίζει μία τιμή λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία διαθέσιμη τιμή για τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία στην αγορά αναφοράς.
- Προκειμένου για χρεόγραφα, στην τρέχουσα τιμή της αγοράς συνυπολογίζονται οι δεδουλευμένοι τόκοι.
- Ανάλογα με το νομικό σύστημα και την πρακτική των συναλλαγών σε κάθε χώρα, ο χειρισμός των εισοδηματικών ροών (π.χ. των πληρωμών τοκομεριδίων) που αποφέρει ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο κατά τη διάρκεια ισχύος μιας αντιστρεπτέας συναλλαγής ενδέχεται να διαφέρει μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Εάν η εισοδηματική ροή μεταβιβάζεται στον αντισυμβαλλόμενο, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεριμνούν ώστε οι συναφείς συναλλαγές να καλύπτονται και πάλι πλήρως από επαρκή περιουσιακά στοιχεία προτού πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιδιώκουν να διασφαλίζουν ότι ο χειρισμός των εν λόγω εισοδηματικών ροών έχει ισοδύναμες οικονομικές συνέπειες με τη μεταβίβαση του εισοδήματος στον αντισυμβαλλόμενο κατά την ημερομηνία πληρωμής ⁽⁶⁵⁾.
- Για τα μη εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας, η εθνική κεντρική τράπεζα που τα έχει συμπεριλάβει στο σχετικό κατάλογο της καθορίζει ειδικές αρχές αποτίμησης.

6.6. Διασυνοριακή χρήση των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων

Οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιούν αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία σε διασυνοριακή βάση, δηλαδή να χρηματοδοτούνται από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι χρησιμοποιώντας περιουσιακά στοιχεία ευρισκόμενα σε άλλο κράτος-μέλος. Τα υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ για το διακανονισμό των πάσης φύσεως πράξεων με τις οποίες το Ευρωσύστημα παρέχει ρευστότητα έναντι ασφαλείας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων.

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (και η ΕΚΤ) έχουν αναπτύξει ένα μηχανισμό ο οποίος εξασφαλίζει ότι όλα τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία που έχουν εκδοθεί/ κατατεθεί στη ζώνη του ευρώ μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση. Πρόκειται για το Σύστημα Ανταποκριτριών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ), στο πλαίσιο του οποίου οι εθνικές κεντρικές τράπεζες λειτουργούν ως θεματοφύλακες ("ανταποκρίτριες") ή μία για λογαριασμό της άλλης (και για λογαριασμό της ΕΚΤ) για τα περιουσιακά στοιχεία που γίνονται δεκτά στο αποθετήριο ή σύστημα διακανονισμού τίτλων της αντίστοιχης χώρας. Για τα μη εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία ή τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας με περιορισμένη ρευστότητα και ειδικά χαρακτηριστικά, στην περίπτωση των οποίων δεν είναι δυνατή η μεταβίβαση μέσω ΣΔΤ, μπορούν να χρησιμοποιηθούν λύσεις κατά περίπτωση ⁽⁶⁶⁾. Το ΣΑΚΤ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξασφάλιση των πάσης φύσεως πιστοδοτικών πράξεων του Ευρωσυστήματος. Παράλληλα με το ΣΑΚΤ, για τη διασυνοριακή μεταβίβαση τίτλων είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και αποδεκτές ζεύξεις μεταξύ ΣΔΤ ⁽⁶⁷⁾.

⁽⁶⁵⁾ Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να αποφασίσουν να μην αποδέχονται ως ασφάλεια σε αντιστρεπτές συναλλαγές χρεόγραφα που συνεπάγονται εισοδηματική ροή (π.χ. πληρωμή τοκομεριδίου) κατά το εναπομένον διάστημα μέχρι τη λήξη της εξασφαλιζόμενης πράξης νομισματικής πολιτικής (βλέπε Ενότητες 6.2 και 6.3).

⁽⁶⁶⁾ Λεπτομέρειες βλέπε στο ενημερωτικό φυλλάδιο "Το Σύστημα Ανταποκριτριών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ)", που δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int).

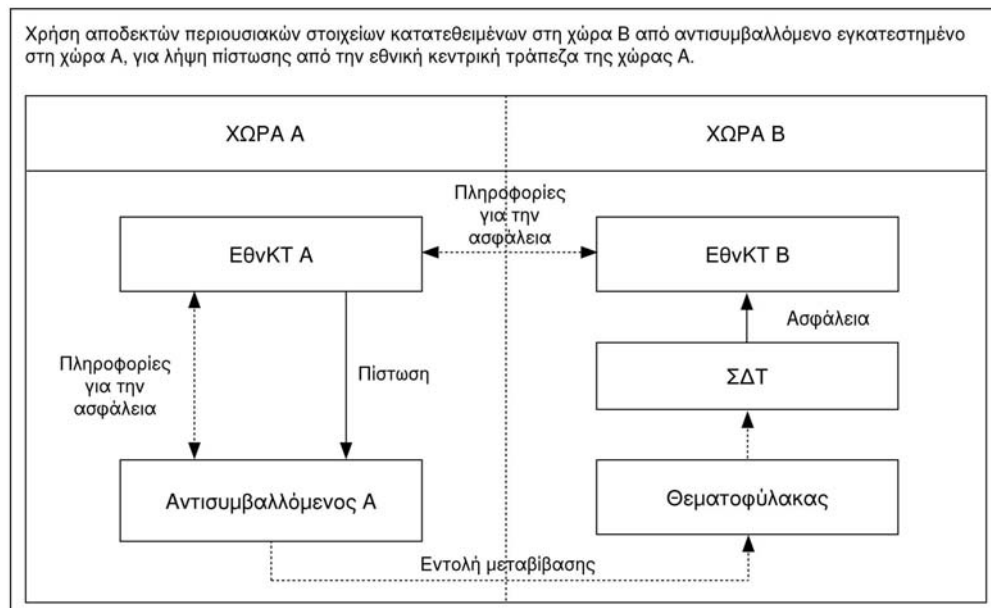
⁽⁶⁷⁾ Τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέσω ενός λογαριασμού τηρούμενου από μια εθνική κεντρική τράπεζα σε ένα ΣΔΤ που εδρεύει σε άλλη χώρα, αν το Ευρωσύστημα έχει εγκρίνει τη χρήση τέτοιου λογαριασμού. Από τον Αύγουστο του 2000 επετράπη στην Κεντρική Τράπεζα και Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών της Ιρλανδίας να ανοίξει τέτοιου είδους λογαριασμό στο σύστημα Euroclear, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για όλα τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία που είναι κατατεθειμένα στο Euroclear, δηλαδή και για αυτά που έχουν μεταφερθεί σ' αυτό μέσω αποδεκτών ζεύξεων.

6.6.1. Σύστημα ανταποκριτών κεντρικών τραπεζών

Το σύστημα ανταποκριτών κεντρικών τραπεζών περιγράφεται σχηματικά στο Διάγραμμα 3 παρακάτω.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

Το σύστημα ανταποκριτών κεντρικών τραπεζών

Όλες οι εθνικές κεντρικές τράπεζες τηρούν λογαριασμούς διαχείρισης τίτλων ή μία στην άλλη με σκοπό τη διασυνοριακή χρήση αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Η ακριβής διαδικασία του ΣΑΚΤ εξαρτάται από το αν τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία αντιστοιχίζονται προς κάθε μεμονωμένη πράξη ή τηρούνται σε ένα χαρτοφυλάκιο αποδεκτών ασφαλειών ⁽⁶⁸⁾.

- Στο σύστημα εξειδίκευσης των ασφαλειών, ο αντισυμβαλλόμενος, μόλις η προσφορά του σε δημοπρασία παροχής ρευστότητας γίνει αποδεκτή από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένος, δίδει εντολή (μέσω του θεματοφύλακα του, αν χρειάζεται) στο ΣΔΤ της χώρας όπου είναι κατατεθειμένοι οι τίτλοι να τους μεταβιβάσει στην κεντρική τράπεζα της ίδιας χώρας για λογαριασμό της κεντρικής τράπεζας της δικής του χώρας. Μόλις η τελευταία ενημερωθεί από την ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα για τη λήψη των τίτλων, παρέχει τη χρηματοδότηση στον αντισυμβαλλόμενο. Οι κεντρικές τράπεζες δεν παρέχουν χρηματοδότηση αν δεν βεβαιωθούν πρώτα ότι η ανταποκρίτρια τράπεζα έχει λάβει τους τίτλους του αντισυμβαλλομένου. Όταν χρειάζεται να τηρηθούν κάποιες προθεσμίες για το διακανονισμό, μπορεί να προβλέπεται η δυνατότητα των αντισυμβαλλομένων να προκαταθέτουν περιουσιακά στοιχεία σε ανταποκρίτρες κεντρικές τράπεζες υπέρ της εθνικής κεντρικής τράπεζας της χώρας τους χρησιμοποιώντας τις διαδικασίες του ΣΑΚΤ.
- Στο σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών, ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί ανά πάσα στιγμή να παραδώσει στην ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα τίτλους για λογαριασμό της εθνικής κεντρικής τράπεζας της χώρας του. Μόλις η τελευταία ενημερωθεί από την ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα για τη λήψη των τίτλων, θα τους προσθίσει στο χαρτοφυλάκιο ασφαλειών του αντισυμβαλλομένου.

Το ΣΑΚΤ είναι διαθέσιμο στους αντισυμβαλλομένους από τις 9 π.μ. έως τις 4 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (Κεντρικής Ευρώπης) κάθε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Όποιος αντισυμβαλλόμενος επιθυμεί να χρησιμοποιήσει το ΣΑΚΤ πρέπει να ενημερώσει την εθνική κεντρική τράπεζα από την οποία επιθυμεί να χρηματοδοτηθεί — δηλαδή την κεντρική τράπεζα της χώρας του — πριν από τις 4 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (Κεντρικής Ευρώπης). Εκτός αυτού, ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να μεριμνήσει ώστε τα περιουσιακά στοιχεία που θα χρησιμοποιηθούν για την εξασφάλιση πράξεων νομοματικής πολιτικής να

⁽⁶⁸⁾ Περισσότερες επεξηγήσεις βλέπε στο ενημερωτικό φυλλάδιο "Το Σύστημα Ανταποκριτών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ)".

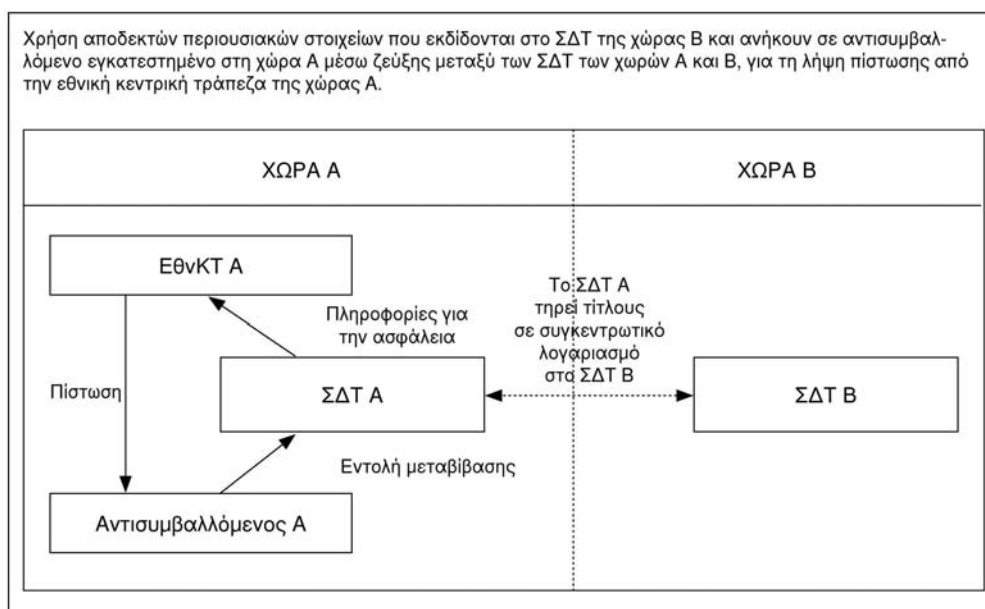
μεταφερθούν στο λογαριασμό της ανταποκρίτριας κεντρικής τράπεζας το αργότερο έως τις 4.45 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (Κεντρικής Ευρώπης). Εντολές ή μεταφορές τίτλων μετά την ώρα αυτή μπορούν να ληφθούν υπόψη μόνο για παροχή ρευστότητας κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Όταν οι αντισυμβαλλόμενοι προβλέπουν ότι θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν το ΣΑΚΤ προς το τέλος της ημέρας, είναι σκόπιμο να παραδίδουν εκ των προτέρων (δηλαδή να προκαταθέτουν) τα περιουσιακά στοιχεία, εφόσον είναι δυνατόν. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ή όταν λόγοι νομισματικής πολιτικής το επιβάλλουν, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει παράταση του ωραρίου λειτουργίας του ΣΑΚΤ μέχρι το κλείσιμο του συστήματος TARGET.

6.6.2. Ζεύξεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων

Εκτός από το Σύστημα Ανταποκριτών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ), για τη διασυνοριακή μεταβίβαση τίτλων μπορούν να χρησιμοποιηθούν και αποδεκτές ζεύξεις μεταξύ των ΣΔΤ της ΕΕ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

Ζεύξεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων

Η ζεύξη μεταξύ δύο ΣΔΤ επιτρέπει στους συμμετέχοντες σε ένα ΣΔΤ να τηρούν τίτλους σε άλλο ΣΔΤ χωρίς να συμμετέχουν σε αυτό. Προκειμένου να χρησιμοποιηθούν αυτές οι ζεύξεις για τη μεταβίβαση τίτλων που παρέχονται ως ασφάλεια για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος, πρέπει πρώτα να αξιολογηθούν και να εγκριθούν με βάση τα πρότυπα που ισχύουν για τη χρήση των ΣΔΤ της ΕΕ⁽⁶⁹⁾ ⁽⁷⁰⁾.

Από τη σκοπιά του Ευρωσυστήματος, το ΣΑΚΤ και οι διασυνοριακές ζεύξεις μεταξύ των ΣΔΤ της ΕΕ έχουν τον ίδιο ρόλο, δηλαδή επιτρέπουν στους αντισυμβαλλομένους να χρησιμοποιούν σε διασυνοριακή βάση περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια. Δηλαδή και οι δύο μηχανισμοί επιτρέπουν στους αντισυμβαλλομένους να χρησιμοποιούν περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια για να χρηματοδοτούνται από την κεντρική τράπεζα της χώρας τους, ακόμη και αν αυτά έχουν εκδοθεί σε ένα ΣΔΤ άλλης χώρας. Το ΣΑΚΤ και οι διασυνοριακές ζεύξεις μεταξύ ΣΔΤ επιτελούν αυτή τη λειτουργία με διαφορετικό τρόπο. Στο ΣΑΚΤ η διασυνοριακή σχέση είναι μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών, οι οποίες ενεργούν ως θεματοφύλακες η μία για λογαριασμό της άλλης. Με τη χρήση των ζεύξεων, η διασυνοριακή σχέση είναι μεταξύ των ΣΔΤ, τα οποία ανοίγουν συγκεντρωτικούς (omnibus) λογαριασμούς το ένα επί ονόματι του άλλου. Τα περιουσιακά στοιχεία που κατατίθενται σε μια ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλεια αποκλειστικά και μόνο για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος, ενώ τα περιουσιακά στοιχεία που τηρούνται μέσω ζεύξεων μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος όσο και για οποιαδήποτε άλλο σκοπό επιλέξει ο αντισυμβαλλόμενος. Όταν χρησιμοποιούν διασυνοριακές ζεύξεις μεταξύ των ΣΔΤ, οι αντισυμβαλλόμενοι τηρούν τους τίτλους στο λογαριασμό τους στο ΣΔΤ της χώρας τους και δεν χρειάζονται θεματοφύλακα.

⁽⁶⁹⁾ Ο ενημερωμένος κατάλογος των αποδεκτών ζεύξεων δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int).

⁽⁷⁰⁾ Βλέπε "Πρότυπα για τη χρήση των συστημάτων διακανονισμού τίτλων της ΕΕ στις πιστοδοτικές πράξεις του ΕΣΚΤ", Ιανουάριος 1998 (διάθεσιμο μόνο στα αγγλικά: "Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations"), στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ⁽⁷¹⁾

7.1. Γενικά

Η ΕΚΤ απαιτεί από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα να τηρούν υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά σε λογαριασμούς στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο πλαίσιο του συστήματος υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος. Το νομικό πλαίσιο που διέπει αυτό το σύστημα προβλέπεται στο Άρθρο 19 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ⁽⁷²⁾ και στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9) ⁽⁷³⁾. Η εφαρμογή του Κανονισμού ΕΚΤ/2003/9 διασφαλίζει ότι οι όροι του συστήματος υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρω-συστήματος είναι ομοιόμορφοι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.

Το ύψος των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών που πρέπει να τηρεί κάθε πιστωτικό ίδρυμα καθορίζεται σύμφωνα με τη βάση υπολογισμού των αποθεματικών του. Το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος παρέχει στους αντισυμβαλλομένους τη δυνατότητα να εκπληρώνουν τη σχετική υποχρέωση με βάση τα μέσα ημερήσια υπόλοιπα των λογαριασμών αποθεματικών τους κατά τη διάρκεια κάθε περιόδου τήρησης. Επί των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών που τηρούν τα πιστωτικά ιδρύματα καταβάλλονται τόκοι, με το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.

Το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος επιτελεί κατά βάση τις εξής νομισματικές λειτουργίες:

— Σταθεροποίηση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος

Η δυνατότητα τήρησης των ελάχιστων αποθεματικών σε μέσα επίπεδα, η οποία προβλέπεται από το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, έχει στόχο να συμβάλλει στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος, παρέχοντας στα ιδρύματα κίνητρο να εξομαλύνουν τις επιδράσεις των προσωρινών διακυμάνσεων της ρευστότητας.

— Δημιουργία ή διεύρυνση διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας

Το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος συμβάλλει στη δημιουργία ή στη διεύρυνση διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας. Αυτό διευκολύνει το Ευρωσύστημα να λειτουργεί αποτελεσματικά ως προμηθευτής ρευστότητας.

Κατά την εφαρμογή των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών, η ΕΚΤ δεσμεύεται να ενεργεί με γνώμονα τους σκοπούς του Ευρωσυστήματος, όπως αυτοί ορίζονται στο Άρθρο 105 παράγραφος 1 της Συνθήκης και το Άρθρο 2 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, πράγμα που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την αρχή ότι δεν πρέπει να προκαλείται σημαντική ανεπιθύμητη μετατόπιση λειτουργιών ή αποδιαμεσολάβηση.

7.2. Ιδρύματα που υπάγονται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών

Σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ απαιτεί από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη-μέλη να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά. Αυτό σημαίνει ότι στο σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος υπόκεινται και τα εντός της ζώνης του ευρώ υποκαταστήματα οργανισμών που δεν έχουν καταστατική έδρα στη ζώνη του ευρώ, ενώ τα εκτός της ζώνης του ευρώ υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων εγκατεστημένων στη ζώνη του ευρώ δεν υπόκεινται στο σύστημα αυτό.

Τα ιδρύματα απαλλάσσονται αυτοδικαίως από την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών από την αρχή της περιόδου τήρησης κατά την οποία ανακαλείται ή αναστέλλεται η άδεια λειτουργίας τους ή εκδίδεται απόφαση από δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή συμμετέχοντος κράτους-μέλους βάσει της οποίας τίθενται υπό εκκαθάριση. Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου και τον Κανονισμό ΕΚΤ/2003/9, η ΕΚΤ δύναται επίσης να απαλλάξει ορισμένες κατηγορίες άλλων ιδρυμάτων από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, σε μη μεροληπτική βάση, εφόσον κρίνεται ότι η εφαρμογή τους στα συγκεκριμένα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα εξυπηρετούσε τους σκοπούς του συστήματος αυτού. Προκειμένου να αποφασίσει περί της εν λόγω απαλλαγής, η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω κριτήρια:

— το ίδρυμα επιτελεί λειτουργίες με ειδικό σκοπό,

— το ίδρυμα δεν ασκεί ενεργά τραπεζικές λειτουργίες ανταγωνιζόμενο άλλα πιστωτικά ιδρύματα,

⁽⁷¹⁾ Το περιεχόμενο του παρόντος κεφαλαίου είναι απλώς ενημερωτικό.

⁽⁷²⁾ ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 1.

⁽⁷³⁾ ΕΕ L 250 της 2.10.2003, σ. 10.

- όλες οι καταθέσεις που συγκεντρώνεται το ίδρυμα διατίθενται για σκοπούς συνδεδεμένους με την ενίσχυση της περιφερειακής ή/και διεθνούς ανάπτυξης.

Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο των ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος. Η ΕΚΤ επίσης δημοσιεύει κατάλογο των ιδρυμάτων που απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος αυτού για άλλους λόγους και όχι επειδή τελούν υπό αναδιοργάνωση⁽⁷⁴⁾. Με βάση τους καταλόγους αυτούς, οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να διαπιστώνουν αν τα στοιχεία του παθητικού τους αντιπροσωπεύουν υποχρεώσεις έναντι άλλου ιδρύματος το οποίο υπόκειται και αυτό στο σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών. Οι κατάλογοι διατίθενται στο κοινό κάθε μήνα, την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος και μετά το πέρας των εργασιών, και ισχύουν για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών για την περίοδο τήρησης που αρχίζει το μεθεπόμενο μήνα. Π.χ. ο κατάλογος που δημοσιεύεται στο τέλος Φεβρουαρίου ισχύει για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών κατά την περίοδο τήρησης που αρχίζει τον Απρίλιο.

7.3. Καθορισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

α) Βάση υπολογισμού και συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

Η βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών ενός ιδρύματος ορίζεται σύμφωνα με ορισμένα στοιχεία της λογιστικής του κατάστασης. Τα συναφή μεγέθη της λογιστικής κατάστασης γνωστοποιούνται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με το γενικό πλαίσιο που διέπει την υποβολή νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων στην ΕΚΤ (βλέπε Ενότητα 7.5)⁽⁷⁵⁾. Για τα ιδρύματα που υπόκεινται σε πλήρεις στατιστικές υποχρεώσεις, τα στοιχεία της λογιστικής τους κατάστασης που ανάγονται στο τέλος ενός συγκεκριμένου ημερολογιακού μηνός χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της βάσης των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών για την περίοδο τήρησης που αρχίζει από το μεθεπόμενο μήνα. Π.χ. τα στοιχεία για το τέλος Φεβρουαρίου χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών των αντισυμβαλλομένων κατά την περίοδο τήρησης που αρχίζει τον Απρίλιο.

Το πλαίσιο υποβολής νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων στην ΕΚΤ προβλέπει ότι τα μικρά ιδρύματα μπορούν να απαλλαγούν από ένα μέρος των στατιστικών τους υποχρεώσεων και να υποβάλλουν μόνο ένα περιορισμένο σύνολο στοιχείων της λογιστικής τους κατάστασης σε τριμηνιαία βάση (στοιχεία τέλους τριμήνου) και με μακρότερη προθεσμία από ό,τι τα μεγαλύτερα ιδρύματα. Στην περίπτωση των μικρών ιδρυμάτων, τα στοιχεία της λογιστικής κατάστασης που υποβάλλονται για ένα συγκεκριμένο τρίμηνο χρησιμοποιούνται για να καθορισθεί, με χρονική υστέρηση δύο μηνών, η βάση των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών για τις τρεις επόμενες περιόδους τήρησης. Π.χ. η λογιστική κατάσταση του τέλους του πρώτου τριμήνου (του Μαρτίου) ισχύει για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών κατά τις περιόδους τήρησης που αρχίζουν τον Ιούνιο, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου, η ΕΚΤ δικαιούται να συμπεριλάβει στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών των ιδρυμάτων και υποχρεώσεις που απορρέουν από την αποδοχή κεφαλαίων, καθώς και από στοιχεία εκτός ισολογισμού. Στο σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, η βάση των ελάχιστων αποθεματικών περιλαμβάνει ουσιαστικά μόνο δύο κατηγορίες στοιχείων του παθητικού, δηλαδή τις “καταθέσεις” και τα “εκδοθέντα χρεόγραφα” (βλέπε Πλαίσιο 14).

Οι υποχρεώσεις έναντι άλλων ιδρυμάτων τα οποία υπόκεινται και αυτά στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος (και περιέχονται στο σχετικό κατάλογο) και οι υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών δεν περιλαμβάνονται στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών. Εάν “εκδοθέντα χρεόγραφα” ευρίσκονται εις χείρας άλλων ιδρυμάτων που υπόκεινται και αυτά στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, το πιστωτικό ίδρυμα-εκδότης δικαιούται έκπτωση του αντίστοιχου ποσού από τη βάση των ελάχιστων αποθεματικών του, εφόσον αποδείξει το πραγματικό ύψος αυτών των χρεογράφων. Εάν η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων δεν είναι δυνατή, το πιστωτικό ίδρυμα-εκδότης μπορεί να εφαρμόσει μια πάγια έκπτωση με τη μορφή καθορισμένου ποσοστού⁽⁷⁶⁾ επί της κατηγορίας αυτής.

Οι συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών καθορίζονται από την ΕΚΤ, εντός του ανώτατου ορίου που προβλέπει ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου. Στα περισσότερα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών η ΕΚΤ εφαρμόζει ενιαίο, όχι μηδενικό, συντελεστή. Ο συντελεστής αυτός προβλέπεται στον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά. Η ΕΚΤ καθορίζει μηδενικό συντελεστή για τις εξής κατηγορίες υποχρεώσεων: “καταθέσεις προθεσμίας με συμφωνημένη διάρκεια άνω των δύο ετών”, “καταθέσεις υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών”, “συμφωνίες επαναγοράς” και “χρεόγραφα με προθεσμία λιγότερα άνω των δύο ετών” (βλέπε Πλαίσιο 14). Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να μεταβάλει τους συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών. Οι μεταβολές των συντελεστών ανακοινώνονται από την ΕΚΤ πριν από την πρώτη περίοδο τήρησης κατά την οποία θα τεθούν σε ισχύ.

⁽⁷⁴⁾ Οι κατάλογοι διατίθενται στο κοινό μέσω του δικτυακού τόπου της ΕΚΤ (www.ecb.int).

⁽⁷⁵⁾ Το πλαίσιο υποβολής νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων στην ΕΚΤ παρουσιάζεται στο Παράρτημα 4.

⁽⁷⁶⁾ Βλέπε τον Κανονισμό ΕΚΤ/2003/9. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ποσοστό της πάγιας έκπτωσης δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int), καθώς και στους δικτυακούς τόπους του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

ΠΛΑΙΣΙΟ 14

Βάση υπολογισμού και συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών**A. Υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών και υπάγονται σε θετικό συντελεστή**

Καταθέσεις

- Καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας
- Καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια έως δύο έτη
- Καταθέσεις υπό προειδοποίηση έως δύο ετών

Εκδοθέντα χρεόγραφα

- Χρεόγραφα με προθεσμία λήξεως έως δύο έτη

B. Υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών και υπάγονται σε μηδενικό συντελεστή

Καταθέσεις

- Καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια άνω των δύο ετών
- Καταθέσεις υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών
- Συμφωνίες επαναγοράς

Εκδοθέντα χρεόγραφα

- Χρεόγραφα με προθεσμία λήξεως άνω των δύο ετών

Γ. Υποχρεώσεις που δεν περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών

- Υποχρεώσεις έναντι άλλων ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος
- Υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών

β) Υπολογισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

Για τον υπολογισμό των ελάχιστων αποθεματικών κάθε ιδρύματος, τα ποσά των στοιχείων του παθητικού που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών πολλαπλασιάζονται, ανά κατηγορία, επί τον αντίστοιχο συντελεστή.

Κάθε ίδρυμα αφαιρεί το ποσό των 100 000 ευρώ ("εφάπαξ απαλλαγή") από τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του σε κάθε κράτος-μέλος όπου έχει εγκατάσταση. Η χορήγηση αυτής της απαλλαγής δεν θίγει τις νομικές υποχρεώσεις των ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος⁽⁷⁷⁾.

Τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά για κάθε περίοδο τήρησης στρογγυλοποιούνται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

7.4. Τήρηση των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών**α) Περίοδος τήρησης**

Η ΕΚΤ δημοσιεύει ημερολογιακό πρόγραμμα των περιόδων τήρησης τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την αρχή κάθε έτους⁽⁷⁸⁾. Η περίοδος τήρησης αρχίζει κατά την ημερομηνία διακανονισμού της πρώτης πράξης κύριας αναχρηματοδότησης μετά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου κατά την οποία έχει προγραμματιστεί η μηνιαία αξιολόγηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το δημοσιευμένο ημερολογιακό πρόγραμμα μπορεί να τροποποιηθεί, π.χ. λόγω αλλαγής του προγράμματος των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

⁽⁷⁷⁾ Για τα ιδρύματα που επιτρέπεται να υποβάλλουν ομαδοποιημένα στατιστικά στοιχεία, σε ενοποιημένη βάση, σύμφωνα με τις διατάξεις του πλαισίου υποβολής νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων στην ΕΚΤ (βλέπε Παράρτημα 4), θα χορηγείται μία μόνο τέτοια απαλλαγή για ολόκληρο τον όμιλο, εκτός εάν τα ιδρύματα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τη βάση των ελάχιστων αποθεματικών και τα τηρούμενα αποθεματικά ώστε να μπορεί το Ευρωσύστημα να εξακριβώσει την ορθότητα και την ποιότητα τους και να καθορίσει τα ελάχιστα αποθεματικά για κάθε πιστωτικό ίδρυμα του ομίλου.

⁽⁷⁸⁾ Το πρόγραμμα αυτό συνήθως ανακοινώνεται από την ΕΚΤ με δελτίο τύπου, το οποίο δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.int). Το ίδιο πρόγραμμα δημοσιεύεται και στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στους δικτυακούς τόπους του Ευρωσυστήματος (βλέπε Παράρτημα 5).

β) Τηρούμενα αποθεματικά

Κάθε ίδρυμα πρέπει να τηρεί τα ελάχιστα αποθεματικά του σε έναν ή περισσότερους λογαριασμούς αποθεματικών στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένο. Για τα ιδρύματα που διαθέτουν περισσότερα καταστήματα σε ένα κράτος-μέλος, το κεντρικό κατάστημα έχει την ευθύνη να εκπληρώνει τη συνολική υποχρέωση για τα ελάχιστα αποθεματικά όλων των εγχώριων καταστημάτων του ιδρύματος⁽⁷⁹⁾. Εάν ένα ίδρυμα έχει εγκατάσταση σε περισσότερα κράτη-μέλη, υποχρεούται να τηρεί ελάχιστα αποθεματικά στην εθνική κεντρική τράπεζα κάθε κράτους-μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση, σύμφωνα με τη βάση ελάχιστων αποθεματικών του στο αντίστοιχο κράτος-μέλος.

Οι λογαριασμοί διακανονισμού τους οποίους τηρούν τα ιδρύματα στις εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιούνται ως λογαριασμοί αποθεματικών. Τα ποσά που τηρούνται στους λογαριασμούς αποθεματικών μπορούν να χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς του ενδοημερησίου διακανονισμού. Το ημερήσιο ύψος των τηρούμενων αποθεματικών ενός ιδρύματος υπολογίζεται ως το υπόλοιπο του λογαριασμού αποθεματικών, όπως διαμορφώνεται στο τέλος της ημέρας.

Ένα ίδρυμα μπορεί να ζητήσει από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους του οποίου είναι κάτοικος να του επιτρέψει να τηρεί όλα τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του μέσω ενδιάμεσου φορέα. Δυνατότητα τήρησης των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα έχουν κατά κανόνα μόνο τα ιδρύματα που η δομή τους είναι τέτοια ώστε τμήμα της διοίκησης τους (π.χ. διαχείριση διαθέσιμων) συνήθως ασκείται από ενδιάμεσο φορέα (π.χ. τα δίκτυα τραπεζών αποταμιεύσεων και οι συνεταιριστικές τράπεζες μπορούν να τηρούν λογαριασμούς ελάχιστων αποθεματικών σε κεντρικό επίπεδο). Η τήρηση αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα υπόκειται στις διατάξεις του Κανονισμού ΕΚΤ/2003/9.

γ) Τόκοι επί των τηρούμενων υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

Επί των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών καταβάλλονται τόκοι, με επιτόκιο ίσο προς το μέσο όρο, στη διάρκεια της περιόδου τήρησης, του επιτοκίου των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ (σταθμισμένου ως προς τον αριθμό των ημερών), σύμφωνα με τον τύπο που ορίζεται στο Πλαίσιο 15. Επί ποσών που τηρούνται καθ' υπέρβαση των απαιτούμενων ελάχιστων αποθεματικών δεν καταβάλλονται τόκοι. Οι τόκοι καταβάλλονται τη μεθεπόμενη εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ μετά το τέλος της περιόδου τήρησης την οποία αφορούν.

ΠΛΑΙΣΙΟ 15

Υπολογισμός των τόκων επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών

Οι τόκοι επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών υπολογίζονται με τον εξής τύπο:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

οπού:

R_t = πληρωτέοι τόκοι επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών κατά την περίοδο τήρησης t .

H_t = μέσο ημερήσιο υπόλοιπο του λογαριασμού αποθεματικών κατά την περίοδο τήρησης t .

n_t = αριθμός ημερών (συμπεριλαμβάνονται οι μη εργάσιμες) της περιόδου τήρησης t .

r_t = επιτόκιο επί των υποχρεωτικών αποθεματικών για την περίοδο τήρησης t . Εφαρμόζονται οι συνήθεις κανόνες στρογγυλοποίησης του επιτοκίου στα δύο δεκαδικά ψηφία.

i = ημέρα υπ' αριθ. i της περιόδου τήρησης t .

MR_i = οριακό επιτόκιο της τελευταίας πράξης κύριας αναχρηματοδότησης που διακανονίζεται κατά ή πριν από την ημέρα υπ' αριθ. i .

⁽⁷⁹⁾ Εάν ένα ίδρυμα δεν έχει κεντρικό κατάστημα σε ένα κράτος-μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένο, πρέπει να καθορίσει ένα κεντρικό υποκατάστημα το οποίο θα είναι υπεύθυνο για την εκπλήρωση των συνολικών υποχρεώσεων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών όλων των καταστημάτων του ιδρύματος στο εν λόγω κράτος-μέλος.

7.5. **Υποβολή πληροφοριών, αναγνώριση και επαλήθευση της βάσης υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών**

Τα στοιχεία παθητικού που περιλαμβάνονται στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών υπολογίζονται από τα ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και υποβάλλονται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με το γενικό πλαίσιο υποβολής νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων στην ΕΚΤ (βλέπε Παράρτημα 4). Το Άρθρο 5 του Κανονισμού ΕΚΤ/2003/9 ορίζει τις διαδικασίες για τη γνωστοποίηση και την αναγνώριση της βάσης υπολογισμού και του ύψους των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του ιδρύματος.

Η διαδικασία για τη γνωστοποίηση και αναγνώριση των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών ενός ιδρύματος είναι η εξής. Είτε η οικεία συμμετέχουσα εθνική κεντρική τράπεζα είτε το ίδρυμα αναλαμβάνει την πρωτοβουλία να υπολογίσει τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του ιδρύματος για τη συγκεκριμένη περίοδο τήρησης. Τα υπολογισθέντα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά γνωστοποιούνται από το ένα μέρος στο άλλο το αργότερο τρεις εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ πριν από την έναρξη της περιόδου τήρησης. Η ΕθνΚΤ δύναται να ορίσει συντομότερη προθεσμία για τη γνωστοποίηση των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών. Δύνανται επίσης να τάξει στο ίδρυμα επιπλέον προθεσμίες για γνωστοποίηση τυχόν αναθεωρήσεων της βάσης υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών, καθώς και των ήδη γνωστοποιηθέντων υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών. Ο ειδοποιηθείς αναγνωρίζει τα υπολογισθέντα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά το αργότερο μία εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ πριν από την έναρξη της περιόδου τήρησης. Αν ο ειδοποιηθείς δεν απαντήσει στη γνωστοποίηση μέχρι το τέλος της προηγούμενης εργάσιμης ημέρας της ΕθνΚΤ πριν από την έναρξη της περιόδου τήρησης, λογίζεται ότι έχει αναγνωρίσει το ύψος των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του ιδρύματος για την εν λόγω περίοδο τήρησης. Μετά την αναγνώριση, τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του ιδρύματος για τη σχετική περίοδο τήρησης δεν μπορούν να αναθεωρηθούν.

Στην περίπτωση των ιδρυμάτων που επιτρέπεται να ενεργούν ως ενδιάμεσοι φορείς για την έμμεση τήρηση αποθεματικών άλλων ιδρυμάτων, ο Κανονισμός ΕΚΤ/2003/9 προβλέπει ειδικές υποχρεώσεις υποβολής πληροφοριών. Η τήρηση αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα δεν μεταβάλλει τις υποχρεώσεις υποβολής στατιστικών στοιχείων εκ μέρους των ιδρυμάτων που τηρούν τα αποθεματικά τους μέσω ενδιάμεσου φορέα.

Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δικαιούνται, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου, να επαληθεύουν την ακρίβεια και την ποιότητα των πληροφοριών που συλλέγουν.

7.6. **Μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών**

Συντρέχει περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών εάν το μέσο ημερήσιο υπόλοιπο στο λογαριασμό (ή στους λογαριασμούς) αποθεματικών ενός ιδρύματος κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης υπολείπεται των υποχρεωτικών αποθεματικών του για την αντίστοιχη περίοδο τήρησης.

Εάν ένα ίδρυμα δεν εκπληρώνει συνολικά ή εν μέρει τις υποχρεώσεις του, η ΕΚΤ δύναται, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου, να επιβάλει διαζευκτικώς τις εξής κυρώσεις:

- χρηματική ποινή, υπολογιζόμενη ως ποσοστό ίσο με το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης προσαυξημένο κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες το μέγιστο επί του ποσού κατά το οποίο τα τηρούμενα αποθεματικά υπολείπονται των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος,
- χρηματική ποινή, υπολογιζόμενη ως ποσοστό έως και διπλάσιο του επιτοκίου οριακής χρηματοδότησης επί του ποσού κατά το οποίο τα τηρούμενα αποθεματικά υπολείπονται των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος,
- να υποχρεώσει το εν λόγω ίδρυμα να προβεί σε άτοκη κατάθεση στην ΕΚΤ ή στην εθνική κεντρική τράπεζα, ύψους έως και τριπλάσιου του ποσού των υποχρεωτικών αποθεματικών που υπολείπεται. Η διάρκεια της κατάθεσης δεν δύναται να υπερβαίνει την περίοδο κατά την οποία το ίδρυμα δεν συμμορφώνεται προς την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

Εάν ένα ίδρυμα δεν συμμορφώνεται προς άλλες υποχρεώσεις που απορρέουν από Κανονισμούς και Αποφάσεις της ΕΚΤ σχετικά με το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος (π.χ. εάν τα σχετικά στοιχεία δεν διαβιβαστούν εγκαίρως ή είναι ανακριβή), η ΕΚΤ δικαιούται να επιβάλλει κυρώσεις σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2532/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εξουσία της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις και τον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚ) αριθ. 2157/1999 της 23ης Σεπτεμβρίου 1999 σχετικά με τις εξουσίες της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις (ΕΚΤ/1999/4)⁽⁸⁰⁾. Η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ δύναται να ορίζει και να δημοσιεύει τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία θα επιβάλλονται οι κυρώσεις του Αρθρου 7 παράγραφος 1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου⁽⁸¹⁾.

Επιπλέον, σε περίπτωση σοβαρών παραβάσεων των υποχρεώσεων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, το Ευρωσύστημα δύναται να αναστέλλει το δικαίωμα συμμετοχής των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανοικτής αγοράς.

⁽⁸⁰⁾ ΕΕ L 264 της 12.10.1999, σ. 21.

⁽⁸¹⁾ Τα εν λόγω κριτήρια δημοσιεύθηκαν στην ανακοίνωση με τίτλο "Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με την επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών", ΕΕ C 39 της 11.2.2000, σ. 3.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Παραδείγματα πράξεων και διαδικασιών νομισματικής πολιτικής

Περιεχόμενα

- Παράδειγμα 1 Αντιστρεπτά συναλλαγή για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου
- Παράδειγμα 2 Αντιστρεπτά συναλλαγή για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
- Παράδειγμα 3 Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
- Παράδειγμα 4 Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων για απορρόφηση ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
- Παράδειγμα 5 Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
- Παράδειγμα 6 Μέτρα ελέγχου κινδύνων

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

Αντιστρεπτά συναλλαγή για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να προσφέρει ρευστότητα στην αγορά μέσω αντιστρεπτάς συναλλαγής που διενεργείται με δημοπρασία σταθερού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Αντισυμβαλλόμενος	Προσφορά (σε εκατ. ευρώ)
Τράπεζα 1	30
Τράπεζα 2	40
Τράπεζα 3	70
Σύνολο	140

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει συνολικά 105 εκατ. ευρώ.

Το ποσοστό κατανομής είναι:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75 \%$$

Η κατανομή προς τους αντισυμβαλλομένους έχει ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενος	Προσφορά (σε εκατ. ευρώ)	Κατανομή (σε εκατ. ευρώ)
Τράπεζα 1	30	22,5
Τράπεζα 2	40	30,0
Τράπεζα 3	70	52,5
Σύνολο	140	105,0

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2

Αντιστρεπτά συναλλαγή για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτόκιου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να προσφέρει ρευστότητα στην αγορά μέσω αντιστρεπτάς συναλλαγής που διενεργείται με δημοπρασία ανταγωνιστικού επιτόκιου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Επιτόκιο (%)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				Σωρευτικό ύψος προσφορών
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο προσφορών	
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Σύνολο	30	45	70	145	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει 94 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επιτόκιο 3,05 %.

Όλες οι προσφορές άνω του 3,05 % (σωρευτικού ύψους 80 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Στο επιτόκιο 3,05 %, το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40 \%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει του οριακού επιτόκιου είναι π.χ.:

$$0,4 \times 10 = 4$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
Σύνολο προσφορών	30,0	45,0	70,0	145
Σύνολο κατανομής	14,0	34,0	46,0	94

Εάν ακολουθείται μέθοδος κατανομής με ενιαίο επιτόκιο (δημοπρασία ολλανδικού τύπου), το επιτόκιο το οποίο εφαρμόζεται στα ποσά που κατανέμονται στους αντισυμβαλλομένους είναι 3,05 %.

Εάν ακολουθείται μέθοδος κατανομής με πολλαπλό επιτόκιο (δημοπρασία αμερικανικού τύπου), στα ποσά που κατανέμονται στους αντισυμβαλλομένους δεν εφαρμόζεται το ίδιο επιτόκιο. Παραδείγματος χάριν, η Τράπεζα 1 λαμβάνει 5 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,07 %, 5 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,06 % και 4 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,05 %.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 3

Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά εκδίδοντας πιστοποιητικά χρέους μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Επιτόκιο (%)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				Σωρευτικό ύψος προσφορών
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο προσφορών	
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Σύνολο	55	70	55	180	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να διαθέσει τίτλους ονομαστικής αξίας 124,5 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επιτόκιο 3,05 %.

Όλες οι προσφορές κάτω του 3,05 % (σωρευτικού ύψους 65 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Στο επιτόκιο 3,05 %, το ποσοστό κατανομής είναι:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85 \%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει του οριακού επιτοκίου είναι π.χ.:

$$0,85 \times 20 = 17$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
Σύνολο προσφορών	55,0	70,0	55,0	180,0
Σύνολο κατανομής	42,0	49,0	33,5	124,5

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 4

Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων για απορρόφηση ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά διενεργώντας πράξη ανταλλαγής νομισμάτων βάσει της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου. (Σημείωση: Στο παράδειγμα αυτό οι διαφορικές μονάδες ανταλλαγής είναι θετικές).

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Διαφορικές μονάδες ανταλλαγής (× 10.000)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				Σωρευτικό ύψος προσφορών
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο	
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Σύνολο	65	90	80	235	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να καταθέσει 158 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτουν οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής 6,63. Όλες οι προσφορές άνω του 6,63 (των οποίων το σωρευτικό ύψος είναι 65 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Στις διαφορικές μονάδες ανταλλαγής 6,63 το ποσοστό κατανομής είναι:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 στις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής είναι π.χ.:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Το συνολικό ποσό που κατανοείται στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
Σύνολο προσφορών	65,0	90,0	80,0	235,0
Σύνολο κατανομής	48,25	52,55	57,20	158,0

Η ΕΚΤ καθορίζει την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ/δολαρίου για την πράξη ανταλλαγής σε 1,1300.

Εάν ακολουθείται μέθοδος κατανομής με ενιαίο επιτόκιο (δημοπρασία ολλανδικού τύπου), κατά την ημερομηνία έναρξης της πράξης ανταλλαγής το Ευρωσύστημα αγοράζει 158 000 000 ευρώ και πωλεί 178 540 000 δολάρια ΗΠΑ. Κατά την ημερομηνία λήξεως της πράξης, το Ευρωσύστημα πωλεί 158 000 000 ευρώ και αγοράζει 178 644 754 δολάρια ΗΠΑ (η προθεσμιακή συναλλαγματική ισοτιμία είναι $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Εάν ακολουθείται μέθοδος κατανομής με πολλαπλό επιτόκιο (δημοπρασία αμερικανικού τύπου), το Ευρωσύστημα ανταλλάσσει τα ποσά ευρώ και δολαρίων ΗΠΑ που φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Άμεση συναλλαγή			Προθεσμική συναλλαγή		
Συναλλαγματική ισοτιμία	Αγορά ευρώ	Πώληση δολαρίων ΗΠΑ	Συναλλαγματική ισοτιμία	Πώληση ευρώ	Αγορά δολαρίων ΗΠΑ
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Σύνολο	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 5

Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να προσφέρει ρευστότητα στην αγορά διενεργώντας πράξη ανταλλαγής νομισμάτων βάσει της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου ΗΠΑ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου. (Σημείωση: Στο παράδειγμα αυτό οι διαφορικές μονάδες ανταλλαγής είναι θετικές).

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Διαφορικές μονάδες ανταλλαγής (× 10.000)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				Σωρευτικό ύψος προσφορών
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο	
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Σύνολο	60	85	75	220	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει 197 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτουν οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής 6,54. Όλες οι προσφορές κάτω του 6,54 (των οποίων το σωρευτικό ύψος είναι 195 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Στις διαφορικές μονάδες ανταλλαγής 6,54 το ποσοστό κατανομής είναι:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10 \%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 στις οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής είναι π.χ.:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
Σύνολο προσφορών	60,0	85,0	75,0	220
Σύνολο κατανομής	55,5	75,5	66,0	197

Η ΕΚΤ καθορίζει την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ/δολαρίου για την πράξη ανταλλαγής σε 1,1300.

Εάν ακολουθείται μέθοδος κατανομής με ενιαίο επιτόκιο (δημοπρασία ολλανδικού τύπου), κατά την ημερομηνία έναρξης της πράξης ανταλλαγής το Ευρωσύστημα πωλεί 197 000 000 ευρώ και αγοράζει 222 610 000 δολάρια ΗΠΑ. Κατά την ημερομηνία λήξεως της πράξης, το Ευρωσύστημα αγοράζει 197 000 000 ευρώ και πωλεί 222 738 838 δολάρια ΗΠΑ (η προθεσμιακή συναλλαγματική ισοτιμία είναι $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Εάν ακολουθείται μέθοδος κατανομής με πολλαπλό επιτόκιο (δημοπρασία αμερικανικού τύπου), το Ευρωσύστημα ανταλλάσσει τα ποσά ευρώ και δολαρίων ΗΠΑ που φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Άμεση συναλλαγή			Προθεσμική συναλλαγή		
Συναλλαγματική ισοτιμία	Πώληση ευρώ	Αγορά δολαρίων ΗΠΑ	Συναλλαγματική ισοτιμία	Αγορά ευρώ	Πώληση δολαρίων ΗΠΑ
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Σύνολο	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 6

Μέτρα ελέγχου κινδύνων

Σ' αυτό το παράδειγμα παρουσιάζεται το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων που εφαρμόζεται για τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία παρέχονται ως ασφάλεια στις πράξεις παροχής ρευστότητας του Ευρωσυστήματος ⁽¹⁾. Υποθέτουμε ότι ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει στις ακόλουθες πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος:

- Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 28 Ιουλίου 2004 και λήξη στις 4 Αυγούστου 2004, μέσω της οποίας κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο ποσό 50 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 4,24 %.
- Πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 29 Ιουλίου 2004 και λήξη στις 21 Οκτωβρίου 2004, μέσω της οποίας κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο ποσό 45 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 4,56 %.
- Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 4 Αυγούστου 2004 και λήξη στις 11 Αυγούστου 2004, μέσω της οποίας κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο ποσό 35 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 4,26 %.

Τα χαρακτηριστικά των περιουσιακών στοιχείων της πρώτης βαθμίδας που χρησιμοποιούνται από τον αντισυμβαλλόμενο ως ασφάλεια για τις εν λόγω πράξεις περιγράφονται στον Πίνακα 1 κατωτέρω.

Πίνακας 1 — Περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις συναλλαγές

Χαρακτηριστικά						
Όνομα	Είδος	Ημερομηνία λήξεως	Είδος τοκομεριδίου	Συχνότητα τοκομεριδίου	Εναπομένουσα διάρκεια	Περικοπή αποτίμησης
Τίτλος Α	Τίτλος καλυπτόμενος από περιουσιακά στοιχεία	29.8.2006	Σταθερό	6 μήνες	2 έτη	3,50 %
Τίτλος Β	Ομόλογο κεντρικής κυβέρνησης	19.11.2008	Κυμαινόμενο	12 μήνες	4 έτη	0,50 %
Τίτλος Γ	Εταιρικό ομόλογο	12.5.2015	Μηδενικό		>10 έτη	15,00 %

Τιμές σε ποσοστά % (συμπεριλαμβάνονται οι δεδουλευμένοι τόκοι) ⁽¹⁾						
28.7.2004	29.7.2004	30.7.2004	2.8.2004	3.8.2004	4.8.2004	5.8.2004
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
					55,01	54,87

⁽¹⁾ Οι τιμές που αναγράφονται για μια συγκεκριμένη ημερομηνία αποτίμησης αντιστοιχούν στην πιο αντιπροσωπευτική τιμή κατά την προηγούμενη εργάσιμη ημέρα.

Σύστημα εξειδίκευσης των ασφαλειών

Πρώτον, υποθέτουμε ότι η εθνική κεντρική τράπεζα εφαρμόζει σύστημα σύμφωνα με το οποίο γίνεται εξειδίκευση των περιουσιακών στοιχείων για κάθε συναλλαγή. Η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται σε καθημερινή βάση. Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων μπορεί να περιγραφεί ως εξής (βλέπε και τον Πίνακα 2):

1. Στις 28 Ιουλίου 2004 ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει στην πράξη κύριας αναχρηματοδότησης συνάπτοντας συμφωνία επαναγοράς με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 50,6 εκατ. ευρώ. Ο τίτλος Α είναι ομόλογο σταθερού επιτοκίου καλυπτόμενο από περιουσιακά στοιχεία και λήγει στις 29 Αυγούστου 2006. Έχει λοιπόν εναπομένουσα διάρκεια 2 ετών, οπότε απαιτείται περικοπή αποτίμησης 3,5 %. Η τρέχουσα τιμή του τίτλου Α στην αντιστοιχη αγορά αναφοράς αυτή την ημέρα είναι 102,63 % και περιλαμβάνει τους δεδουλευμένους τόκους. Ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να παραδώσει τίτλους Α αξίας τόσης ώστε, μετά την αφαίρεση του 3,5 % λόγω της περικοπής αποτίμησης, να υπερκαλύπτεται το ποσό των 50 εκατ. ευρώ που του έχει κατανεμηθεί. Έτσι, ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 50,6 εκατ. ευρώ, των οποίων η προσαρμοσμένη αγοραία αξία εκείνη την ημέρα είναι 50 113 203 ευρώ.
2. Στις 29 Ιουλίου 2004 ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει στην πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης συνάπτοντας συμφωνία επαναγοράς με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 21 εκατ. ευρώ (αγοραία τιμή 101,98 %, περικοπή αποτίμησης 3,5 %) και τίτλους Β ονομαστικής αξίας 25 εκατ. ευρώ

⁽¹⁾ Στο παράδειγμα υποθέσαμε ότι κατά τον υπολογισμό της ανάγκης για κάλυψη διαφορών αποτίμησης λαμβάνονται υπόψη οι δεδουλευμένοι τόκοι επί της παρεχόμενης ρευστότητας και εφαρμόζεται σημείο ενεργοποίησης 0,5 % της παρεχόμενης ρευστότητας.

(αγοραία τιμή 98,35 %). Ο τίτλος Β είναι ομόλογο του Δημοσίου με κυμαινόμενο επιτόκιο, επί του οποίου εφαρμόζεται περικοπή αποτίμησης 0,5 %. Η προσαρμοσμένη αγοραία αξία των τίτλων Α και Β αυτή την ημέρα είναι 45 130 810 ευρώ, συνεπώς υπερβαίνει το απαιτούμενο ποσό των 45 000 000 ευρώ.

Στις 29 Ιουλίου 2004 γίνεται νέα αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που δόθηκαν ως ασφάλεια για την πράξη κύριας αναχρηματοδότησης που διενεργήθηκε στις 28 Ιουλίου 2004. Η αγοραία τιμή του τίτλου Α είναι 101,98 %, οπότε η προσαρμοσμένη αγοραία τιμή του, μετά την εφαρμογή της περικοπής αποτίμησης, είναι μεταξύ του ανώτερου και του κατώτερου σημείου ενεργοποίησης. Η αρχικά συσταθείσα ασφάλεια θεωρείται συνεπώς ότι καλύπτει το ποσό της χορηγηθείσας ρευστότητας συν τους δεδουλευμένους τόκους οι οποίοι ανέρχονται σε 5 889 ευρώ.

3. Στις 30 Ιουλίου 2004 τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται εκ νέου: η αγοραία τιμή του τίτλου Α είναι 100,55 % και η αγοραία τιμή του τίτλου Β είναι 97,95 %. Οι δεδουλευμένοι τόκοι ανέρχονται σε 11 778 ευρώ για την πράξη κύριας αναχρηματοδότησης που διενεργήθηκε στις 28 Ιουλίου 2004 και σε 5 700 ευρώ για την πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης που διενεργήθηκε στις 29 Ιουλίου 2004. Κατά συνέπεια, η προσαρμοσμένη αγοραία αξία των τίτλων Α στην πρώτη συναλλαγή υπολείπεται του ποσού της συναλλαγής που πρέπει να καλυφθεί (δηλαδή του ύψους της παρασχεθείσας ρευστότητας συν τους δεδουλευμένους τόκους) κατά 914 218 ευρώ και είναι επίσης χαμηλότερη από το κατώτερο σημείο ενεργοποίησης, δηλ. τα 49 761 719 ευρώ. Ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 950 000 ευρώ ούτως ώστε, μετά την αφαίρεση της περικοπής αποτίμησης 3,5 % από την αγοραία αξία που υπολογίζεται βάσει της τιμής 100,55 %, να αποκαθίσταται το απαιτούμενο ύψος της ασφάλειας ⁽¹⁾.

Ο μηχανισμός κάλυψης των διαφορών αποτίμησης ενεργοποιείται και για τη δεύτερη συναλλαγή, εφόσον η προσαρμοσμένη αγοραία αξία των τίτλων που χρησιμοποιούνται για τη συναλλαγή (44 741 520 ευρώ) υπολείπεται του κατώτερου σημείου ενεργοποίησης (44 780 672 ευρώ). Έτσι ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει τίτλους Β αξίας 270 000 ευρώ, με προσαρμοσμένη αγοραία αξία 263 143 ευρώ.

4. Στις 2 και στις 3 Αυγούστου 2004 γίνονται νέες αποτιμήσεις των περιουσιακών στοιχείων, χωρίς να ενεργοποιείται ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης για τις συναλλαγές οι οποίες διενεργήθηκαν στις 28 και στις 29 Ιουνίου 2004.
5. Στις 4 Αυγούστου 2004 ο αντισυμβαλλόμενος αποπληρώνει τη ρευστότητα που του χορηγήθηκε μέσω της πράξης κύριας αναχρηματοδότησης της 28ης Ιουλίου 2004, μαζί με τους δεδουλευμένους τόκους που ανέρχονται σε 41 222 ευρώ. Η εθνική κεντρική τράπεζα του επιστρέφει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 51 550 000 ευρώ.

Την ίδια ημέρα ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει σε νέα πράξη κύριας αναχρηματοδότησης συνάπτοντας συμφωνία επαναγοράς με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει τίτλους Γ ονομαστικής αξίας 75 εκατ. ευρώ. Εφόσον ο τίτλος Γ είναι εταρικό ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 10 ετών, εφαρμόζεται περικοπή αποτίμησης 15 %, οπότε η αντίστοιχη προσαρμοσμένη αγοραία αξία αυτή την ημέρα είναι 35 068 875.

Από την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που παραδόθηκαν ως ασφάλεια για την πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης της 29ης Ιουλίου 2004 προκύπτει ότι η προσαρμοσμένη αγοραία αξία των παραδοθέντων περιουσιακών στοιχείων υπερβαίνει το ανώτερο σημείο ενεργοποίησης κατά 262 000 ευρώ περίπου, οπότε η εθνική κεντρική τράπεζα επιστρέφει στον αντισυμβαλλόμενο τίτλους Β ονομαστικής αξίας 262 000 ευρώ ⁽²⁾.

Σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών

Δεύτερον, υποθέτουμε ότι η εθνική κεντρική τράπεζα εφαρμόζει σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών. Τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο ασφαλειών του αντισυμβαλλομένου δεν εξειδικεύονται για συγκεκριμένες συναλλαγές.

Και σ' αυτή την περίπτωση ακολουθεί η ίδια σειρά ενεργειών, όπως και με το σύστημα εξειδίκευσης. Η βασική διαφορά είναι ότι, κατά τις ημερομηνίες αποτίμησης, η προσαρμοσμένη αγοραία αξία όλων των περιουσιακών στοιχείων του χαρτοφυλάκιου ασφαλειών πρέπει να καλύπτει το συνολικό ποσό όλων των εκκρεμών συναλλαγών του αντισυμβαλλομένου με την εθνική κεντρική τράπεζα. Το συμπληρωματικό περιθώριο που λόγω διαφοράς αποτίμησης πρέπει να καλυφθεί στις 30 Ιουλίου 2004 είναι και πάλι 1 178 398 ευρώ, δηλαδή ακριβώς το ίδιο όπως και με το σύστημα εξειδίκευσης. Ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει τίτλους Α ονομαστικής αξίας 1 300 000 ευρώ ούτως ώστε, μετά την αφαίρεση της περικοπής 3,5 % από την αγοραία αξία που υπολογίζεται βάσει της τιμής 100,55 %, να αποκαθίσταται το απαιτούμενο ύψος της ασφάλειας.

Επιπλέον, στις 4 Αυγούστου 2004, οπότε λήγει η πράξη κύριας αναχρηματοδότησης της 28ης Ιουλίου 2004, ο αντισυμβαλλόμενος είναι δυνατόν να διατηρήσει τους τίτλους στο χαρτοφυλάκιο ασφαλειών του ή να αντικαταστήσει ένα περιουσιακό στοιχείο με άλλο όπως φαίνεται στο παράδειγμα, όπου τίτλοι Α ονομαστικής αξίας 51,9 εκατ. ευρώ αντικαθίστανται με τίτλους Γ ονομαστικής αξίας 75,5 εκατ. ευρώ, για να καλυφθεί η χορηγηθείσα ρευστότητα συν τους δεδουλευμένους τόκους για όλες τις πράξεις αναχρηματοδότησης.

Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων στο σύστημα συγκέντρωσης περιγράφεται στον Πίνακα 3.

⁽¹⁾ Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ζητήσουν την κάλυψη της διαφοράς με καταβολή μετρητών και όχι τίτλων.

⁽²⁾ Εάν η εθνική κεντρική τράπεζα πρέπει να αποδώσει ένα περιθώριο στον αντισυμβαλλόμενο στο πλαίσιο της δεύτερης συναλλαγής, είναι δυνατόν σε ορισμένες περιπτώσεις να γίνει συμψηφισμός με το περιθώριο που καταβάλλεται στην εθνική κεντρική τράπεζα από τον αντισυμβαλλόμενο στο πλαίσιο της πρώτης συναλλαγής. Στην περίπτωση αυτή γίνεται μόνο μία καταβολή περιθωρίου.

Πίνακας 2 — Σύστημα εξειδίκευσης των ασφαλειών

Ημερομηνία	Εκκρεμείς συναλλαγές	Έναρξη	Λήξη	Επιτόκιο	Χορηγήθεια ρευστότητα
28.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
29.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
2.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
3.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
4.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
5.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

Δεδουλευμένοι τόκοι	Συνολικό ποσό που πρέπει να καλυφθεί	Κατώτερο σημείο ενεργοποίησης	Ανώτερο σημείο ενεργοποίησης	Προσαρμοσμένη αγοραία αξία	Συμπληρωματικό περιθώριο
—	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	—
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	—
—	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	—
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	- 914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	- 264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	—
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	—
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	—
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	—
—	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	—
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	—
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	—

Πίνακας 3 — Σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών

Ημερομηνία	Εκκρεμείς συναλλαγές	Έναρξη	Λήξη	Επιτόκιο	Χορηγηθείσα ρευστότητα
28.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
29.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.7.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
2.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
3.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
4.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
5.8.2004	Κύρια αναχρηματοδότηση	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

Δεδουλευμένοι τόκοι	Συνολικό ποσό που πρέπει να καλυφθεί	Κατώτερο σημείο ενεργοποίησης ⁽¹⁾	Ανώτερο σημείο ενεργοποίησης ⁽²⁾	Προσαρμοσμένη αγοραία αξία	Συμπληρωματικό περιθώριο
—	50 000 000	49 750 000	Δεν εφαρμόζεται	50 113 203	—
5 889	95 005 889	94 530 859	Δεν εφαρμόζεται	94 926 624	—
—					
11 778 5 700	95 017 478	94 542 390	Δεν εφαρμόζεται	93 839 080	- 1 178 398
29 444 22 800	95 052 244	94 576 983	Δεν εφαρμόζεται	95 487 902	—
35 333 28 500	95 063 833	94 588 514	Δεν εφαρμόζεται	95 399 949	—
— 34 200	80 034 200	79 634 029	Δεν εφαρμόζεται	80 333 458	—
4 142 39 900	80 044 042	79 643 821	Δεν εφαρμόζεται	80 248 396	—

⁽¹⁾ Στο σύστημα συγκέντρωσης, το κατώτερο σημείο ενεργοποίησης είναι το όριο κάτω από το οποίο ενεργοποιείται ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης. Στην πράξη οι περισσότερες εθνικές κεντρικές τράπεζες απαιτούν την παροχή πρόσθετης ασφάλειας οσάκις η προσαρμοσμένη (μετά την εφαρμογή της περικοπής αποτίμησης) αγοραία αξία του χαρτοφυλακίου ασφαλειών μειώνεται κάτω από το συνολικό ποσό που πρέπει να καλυφθεί.

⁽²⁾ Στο σύστημα συγκέντρωσης, το ανώτερο σημείο ενεργοποίησης στερείται νοήματος, εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος επιδιώκει να διατηρεί σταθερά ένα πλεονάζον ποσό ασφαλειών ώστε να ελαχιστοποιεί τις σχετικές δόσολημίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Γλωσσάριο

Αντιστρεπτά συναλλαγή (reverse transaction): συναλλαγή μέσω της οποίας η εθνική κεντρική τράπεζα αγοράζει ή πωλεί περιουσιακά στοιχεία με συμφωνία επαναγοράς ή χορηγεί πιστώσεις έναντι ενεχύρου.

Αντισυμβαλλόμενος (counterparty): ο άλλος συμβαλλόμενος σε μια χρηματοοικονομική συναλλαγή (π. χ. σε μια συναλλαγή με την κεντρική τράπεζα).

Ανώτατο επιτόκιο προσφοράς (maximum bid rate): το ανώτατο επιτόκιο το οποίο μπορούν να αναφέρουν στις προσφορές τους οι αντισυμβαλλόμενοι κατά τις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου. Όσες προσφορές αναφέρουν επιτόκιο υψηλότερο του ανώτατου επιτοκίου προσφοράς που ανακοινώνει η ΕΚΤ απορρίπτονται.

Ανώτατο όριο προσφοράς (maximum bid limit): το ανώτατο ποσό προσφοράς που μπορεί να υποβάλει κάθε αντισυμβαλλόμενος σε μια δημοπρασία. Το Ευρωσύστημα δύναται να επιβάλει ανώτατα όρια προσφοράς προκειμένου να αποτρέψει την υποβολή δυσανάλογα υψηλών προσφορών από μεμονωμένους αντισυμβαλλομένους.

Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας (collection of fixed-term deposits): μέσο νομισματικής πολιτικής το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το Ευρωσύστημα με σκοπό την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και στο πλαίσιο του οποίου το Ευρωσύστημα δέχεται έντοκες καταθέσεις καθορισμένης διάρκειας που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι σε λογαριασμούς στις εθνικές κεντρικές τράπεζες, προκειμένου να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά.

Αποθετήριο (depository): φορέας του οποίου ο πρωταρχικός ρόλος συνίσταται στην καταχώρηση τίτλων σε φυσική ή ηλεκτρονική μορφή και στην παρακολούθηση της κυριότητας των τίτλων.

Αποτίμηση με την τρέχουσα τιμή της αγοράς (marking to market): βλέπε περιθώριο διαφορών αποτίμησης.

Απουλοποίηση (dematerialisation): η κατάργηση του σώματος των τίτλων ή άλλων εγγράφων που ενσωματώνουν δικαίωμα κυριότητας επί χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, έτσι ώστε τα στοιχεία αυτά να υφίστανται μόνο ως λογιστικές εγγραφές.

Αρχικό περιθώριο (initial margin): μέτρο ελέγχου κινδύνων που δύναται να εφαρμόσει το Ευρωσύστημα στις αντιστρεπτές συναλλαγές και το οποίο συνεπάγεται ότι η αξία των περιουσιακών στοιχείων που απαιτούνται ως ασφάλεια για μια συναλλαγή πρέπει να ισούται με το ύψος της χρηματοδότησης που θα χορηγηθεί στον αντισυμβαλλόμενο συν την αξία του αρχικού περιθωρίου.

Βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών ή βάση των αποθεματικών (reserve base): το άθροισμα των στοιχείων της λογιστικής κατάστασης κάθε πιστωτικού ιδρύματος με βάση το οποίο υπολογίζονται τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του.

Δημοπρασία (tender procedure): διαδικασία κατά την οποία η κεντρική τράπεζα παρέχει ρευστότητα στην αγορά ή απορροφά ρευστότητα από την αγορά με βάση ανταγωνιστικές προσφορές που υποβάλλουν οι αντισυμβαλλόμενοι. Οι πλέον ανταγωνιστικές προσφορές ικανοποιούνται κατά σειρά προτεραιότητας μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό ρευστότητας που πρόκειται να παρασχεθεί ή να απορροφηθεί από την κεντρική τράπεζα.

Δημοπρασία αμερικανικού τύπου (American auction): βλέπε δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου.

Δημοπρασία ανταγωνιστικού επιτοκίου (variable rate tender): δημοπρασία κατά την οποία οι αντισυμβαλλόμενοι αναφέρουν στις προσφορές τους τόσο το χρηματικό ποσό με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στη συναλλαγή με την κεντρική τράπεζα όσο και το αντίστοιχο επιτόκιο.

Δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (δημοπρασία ολλανδικού τύπου) (single rate auction — Dutch auction): δημοπρασία κατά την οποία το επιτόκιο κατανομής (ή η τιμή ή, στην περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων, οι διαφορικές μονάδες ανταλλαγής) που εφαρμόζεται για όλες τις επιτυχείς προσφορές ισούται με το οριακό επιτόκιο.

Δημοπρασία ολλανδικού τύπου (Dutch auction): βλέπε δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου.

Δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (δημοπρασία αμερικανικού τύπου) (multiple rate auction — American auction): δημοπρασία κατά την οποία το επιτόκιο κατανομής (ή η τιμή ή, στην περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων, οι διαφορικές μονάδες ανταλλαγής) ισούται με το επιτόκιο κάθε μεμονωμένης προσφοράς.

Δημοπρασία ποσού (volume tender): βλέπε δημοπρασία σταθερού επιτοκίου.

Δημοπρασία σταθερού επιτοκίου (fixed rate tender): δημοπρασία όπου το επιτόκιο προκαθορίζεται από την κεντρική τράπεζα και οι αντισυμβαλλόμενοι αναφέρουν στις προσφορές τους το ποσό με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στη συναλλαγή με το καθορισμένο αυτό επιτόκιο.

Διαρθρωτική πράξη (structural operation): πράξη ανοικτής αγοράς την οποία διενεργεί το Ευρωσύστημα με κύριο σκοπό να προσαρμόζει τη διαρθρωτική θέση ρευστότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα έναντι του Ευρωσυστήματος.

Διασυνοριακός διακανονισμός (cross-border settlement): διακανονισμός που πραγματοποιείται σε χώρα διαφορετική από τη χώρα έδρας του ενός ή και των δύο συμβαλλομένων.

Διαφορική μονάδα ανταλλαγής (swap point): στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, η διαφορά της συναλλαγματικής ισοτιμίας του προθεσμιακού σκέλους της συναλλαγής από τη συναλλαγματική ισοτιμία του άμεσου σκέλους της συναλλαγής (την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία).

Διεθνής Κωδικός Αναγνώρισης Τίτλων (International Securities Identification Number) (ISIN): διεθνής κωδικός αναγνώρισης που δίδεται στους τίτλους οι οποίοι εκδίδονται στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (deposit facility): πάγια διευκόλυνση του Ευρωσυστήματος, την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι αντισυμβαλλόμενοι για να πραγματοποιούν καταθέσεις σε μια εθνική κεντρική τράπεζα, με διάρκεια μιας ημέρας και με προκαθορισμένο επιτόκιο.

Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (marginal lending facility): πάγια διευκόλυνση του Ευρωσυστήματος, την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι αντισυμβαλλόμενοι για να λαμβάνουν χρηματοδότηση από μια εθνική κεντρική τράπεζα, με διάρκεια μιας ημέρας και με προκαθορισμένο επιτόκιο, έναντι αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων.

Διμερής διαδικασία (bilateral procedure): διαδικασία μέσω της οποίας η κεντρική τράπεζα συναλλάσσεται απευθείας με έναν αντισυμβαλλόμενο ή με περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων, χωρίς να προσφεύγει σε δημοπρασία. Οι διμερείς διαδικασίες περιλαμβάνουν και πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου ή διαμεσολαβητών της αγοράς.

Δυνατότητα τήρησης των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών σε μέσο επίπεδα (averaging provision): ρύθμιση που επιτρέπει στους αντισυμβαλλομένους να εκπληρώνουν την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών σε μέσο επίπεδο κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης. Η δυνατότητα αυτή συμβάλλει στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος, καθώς παρέχει στα ιδρύματα κίνητρο να εξομαλύνουν τις επιδράσεις των προσωρινών διακυμάνσεων της ρευστότητας. Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος προβλέπει τέτοιου είδους δυνατότητα.

Εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) (national central bank — NCB): στο παρόν εγχειρίδιο, με τον όρο αυτό νοείται κεντρική τράπεζα κράτους-μέλους της ΕΕ το οποίο έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη.

Εκ των προτέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο (pre-fixed coupon): τοκομερίδιο τίτλων κυμανόμενου επιτοκίου, το οποίο καθορίζεται με βάση τις τιμές που λαμβάνει ο δείκτης αναφοράς σε ορισμένη ημερομηνία ή ορισμένες ημερομηνίες πριν από την έναρξη της τοκοφόρου περιόδου.

Εκ των υστέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο (post-fixed coupon): τοκομερίδιο τίτλων κυμανόμενου επιτοκίου, το οποίο καθορίζεται με βάση τις τιμές που λαμβάνει ο δείκτης αναφοράς σε ορισμένη ημερομηνία ή ορισμένες ημερομηνίες εντός της τοκοφόρου περιόδου.

Εκδότης (issuer): το πρόσωπο ή ο φορέας που αναλαμβάνει πρωτογενώς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από ένα τίτλο ή άλλο χρηματοδοτικό μέσο.

Έκτακτη δημοπρασία (quick tender): δημοπρασία την οποία χρησιμοποιεί το Ευρωσύστημα στις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας όταν κρίνεται επιθυμητός ο άμεσος επηρεασμός των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά. Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται εντός 90 λεπτών της ώρας και με τη συμμετοχή περιορισμένου αριθμού αντισυμβαλλομένων.

Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς (minimum bid rate): στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, το κατώτατο όριο του επιτοκίου που μπορούν να αναφέρουν στις προσφορές τους οι αντισυμβαλλόμενοι.

Ελάχιστο ποσό κατανομής (minimum allotment amount): το κατώτατο όριο του ποσού που θα κατανεμηθεί σε κάθε μειοψήφιστο αντισυμβαλλόμενο μέσω μιας δημοπρασίας. Το Ευρωσύστημα δύναται να αποφασίσει την εφαρμογή ελάχιστου ποσού σε κάθε αποδεκτή προσφορά.

Ελάχιστο ποσοστό κατανομής (minimum allotment ratio): το κατώτατο όριο του ποσοστού των προσφορών στο οριακό επιτόκιο που θα γίνουν αποδεκτές σε μια δημοπρασία. Το Ευρωσύστημα δύναται να αποφασίσει την εφαρμογή ελάχιστου ποσοστού κατανομής στις δημοπρασίες του.

Εναπομένουσα διάρκεια (residual maturity): ο χρόνος που απομένει μέχρι την ημερομηνία λήξεως ενός χρεογράφου.

Ενδοημερήσια πίστωση (intraday credit): πίστωση, με διάρκεια μικρότερη της μιας εργάσιμης ημέρας, που παρέχεται κατά τη διακριτική ευχέρεια των κεντρικών τραπεζών με σκοπό την κάλυψη των χρεωστικών υπολοίπων στους λογαριασμούς διακανονισμού. Μπορεί να έχει τη μορφή: i) υπεραναλήψεων έναντι ασφάλειας ή ii) δανείων έναντι ενεχύρου ή με συμφωνία επαναγοράς.

Ενιαίος κατάλογος (single list): κατάλογος περιουσιακών στοιχείων τα οποία πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια καταλληλότητας και τα οποία σταδιακά από το Μάιο του 2005 θα είναι τα μόνα αποδεκτά ως ασφάλεια για τις πράξεις παροχής ρευστότητας του Ευρωσυστήμ ατός.

ΕΟΧ (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος) (EEA — European Economic Area): περιλαμβάνει τα κράτη-μέλη της ΕΕ και επιπλέον την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία.

Εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ (NCB business day): οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η εθνική κεντρική τράπεζα ενός συγκεκριμένου κράτους-μέλους λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Σε ορισμένα κράτη-μέλη, κάποια υποκαταστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών ενδέχεται να είναι κλειστά τις εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ λόγω τοπικής ή περιφερειακής αργίας. Στις περιπτώσεις αυτές, η εθνική κεντρική τράπεζα έχει την ευθύνη να ενημερώνει εκ των προτέρων τους αντισυμβαλλομένους σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα ισχύουν για τις συναλλαγές με τα εν λόγω υποκαταστήματα.

Εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος (Eurosystem business day): οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η ΕΚΤ και τουλάχιστον μία εθνική κεντρική τράπεζα λειτουργούν για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) (European System of Central Banks — ESCB): αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της ΕΕ. Σημειώνεται ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών τα οποία δεν έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη διατηρούν τις αρμοδιότητες τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής, όπως αυτές προβλέπονται στο εθνικό τους δίκαιο, και ως εκ τούτου δεν συμμετέχουν στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Ευρωσύστημα (Eurosystem): αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ. Τα όργανα λήψεως αποφάσεων του Ευρωσυστήματος είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ.

Εφάπαξ απαλλαγή (lump-sum allowance): καθορισμένο ποσό το οποίο ένα ίδρυμα αφαιρεί κατά τον υπολογισμό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος.

Ζεύξη μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων (link between securities settlement systems): το σύνολο των διαδικασιών και συμφωνιών μεταξύ δύο συστημάτων διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) για τη μεταβίβαση τίτλων από το ένα ΣΔΤ στο άλλο μέσω λογιστικών εγγραφών.

Ζώνη του ευρώ (euro area): ζώνη αποτελούμενη από τα κράτη-μέλη της ΕΕ τα οποία έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως κοινό τους νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη και στα οποία ασκείται ενιαία νομισματική πολιτική με ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ.

Ημερομηνία αγοράς (purchase date): η ημερομηνία από την οποία η πώληση περιουσιακών στοιχείων από τον πωλητή προς τον αγοραστή παράγει ένομα αποτελέσματα.

Ημερομηνία αποτίμησης (valuation date): η ημερομηνία κατά την οποία αποτιμώνται τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις πιστοδοτικές πράξεις.

Ημερομηνία διακανονισμού (settlement date): η ημερομηνία κατά την οποία διακανονίζεται μία συναλλαγή. Ο διακανονισμός μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε κατά την ημερομηνία που συμφωνείται η συναλλαγή (αυθημερόν διακανονισμός) είτε σε μεταγενέστερη ημερομηνία [η ημερομηνία διακανονισμού ορίζεται ως η ημερομηνία συναλλαγής (T) πλέον τις ημέρες που μεσολαβούν μέχρι το διακανονισμό (settlement lag)].

Ημερομηνία έναρξης (start date): η ημερομηνία κατά την οποία διακανονίζεται το πρώτο σκέλος μιας πράξης νομισματικής πολιτικής. Στις πράξεις που βασίζονται σε συμφωνίες επαναγοράς και στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, η ημερομηνία έναρξης αντιστοιχεί στην ημερομηνία αγοράς.

Ημερομηνία επαναγοράς (repurchase date): η ημερομηνία κατά την οποία ο αγοραστής υποχρεούται να επαναπωλήσει τα περιουσιακά στοιχεία στον πωλητή στο πλαίσιο μιας συναλλαγής με βάση συμφωνία επαναγοράς.

Ημερομηνία λήξεως (maturity date): η ημερομηνία κατά την οποία λήγει μια πράξη νομισματικής πολιτικής. Στην περίπτωση των συμφωνιών επαναγοράς ή των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων, η ημερομηνία λήξεως αντιστοιχεί στην ημερομηνία επαναγοράς.

Ημερομηνία συναλλαγής (T) (trade date): η ημερομηνία κατά την οποία συμφωνείται μια χρηματοοικονομική συναλλαγή μεταξύ δύο αντισυμβαλλομένων. Η ημερομηνία συναλλαγής μπορεί να συμπίπτει με την ημερομηνία διακανονισμού (αυθημερόν διακανονισμός) ή να προηγείται της ημερομηνίας διακανονισμού κατά ένα ορισμένο αριθμό εργάσιμων ημερών [η ημερομηνία διακανονισμού ορίζεται ως T πλέον τις ημέρες που μεσολαβούν μέχρι το διακανονισμό (settlement lag)].

Θεματοφύλακας (custodian): φορέας που αναλαμβάνει για λογαριασμό άλλων την ασφαλή φύλαξη και τη διαχείριση τίτλων και λοιπών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια (deposits with agreed maturity): η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως καταθέσεις προθεσμίας οι οποίες, ανάλογα με την εθνική πρακτική, είτε δεν είναι μετατρέψιμες σε μετρητά πριν από τη λήξη τους είτε μπορούν να μετατραπούν σε μετρητά υπό τον όρο καταβολής ποινής. Επίσης περιλαμβάνει ορισμένα μη εμπορεύσιμα μέσα, όπως μη εμπορεύσιμα πιστοποιητικά καταθέσεων (ιδιωτών).

Καταθέσεις υπό προειδοποίηση (deposits redeemable at notice): καταθέσεις τις οποίες ο καταθέτης μπορεί να αναλάβει εφόσον ειδοποιήσει πριν από καθορισμένο χρονικό διάστημα. Σε μερικές περιπτώσεις υπάρχει δυνατότητα ανάληψης ενός ορισμένου ποσού εντός συγκεκριμένης περιόδου ή και ωριότερα υπό τον όρο καταβολής ποινής.

Κεντρικό αποθετήριο τίτλων (KAT) (central securities depository — CSD): φορέας που τηρεί και διαχειρίζεται τίτλους ή άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, τηρεί τους λογαριασμούς της έκδοσης και επιτρέπει τη διενέργεια συναλλαγών με τη μορφή λογιστικών εγγραφών. Τα περιουσιακά στοιχεία είναι δυνατόν να έχουν είτε υλική μορφή (αλλά να “ακίνητοποιούνται” στο πλαίσιο του KAT) είτε αυλή μορφή (δηλαδή να υφίστανται μόνο ως ηλεκτρονικές εγγραφές).

Κίνδυνος φερεγγυότητας (solvency risk): ο κίνδυνος ζημίας λόγω πτώχευσης του εκδότη χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή λόγω αφερεγγυότητας του αντισυμβαλλομένου.

Κλιμάκιο διάρκειας (maturity bucket): κατηγορία στην οποία κατατάσσονται τα χρεόγραφα (εντός της κατηγορίας ρευστότητας όπου ανήκουν ως περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας ή περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας) με βάση τα όρια εντός των οποίων κυμαίνεται η εναπομένονσα διάρκεια τους, π. χ. κλιμάκιο διάρκειας από 3 έως 5 έτη.

Κράτος-μέλος (Member State): στο παρόν εγχειρίδιο, με τον όρο αυτό νοείται κράτος-μέλος της ΕΕ που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη.

Λογαριασμός ασφαλούς φύλαξης (safe custody account): λογαριασμός τίτλων τον οποίο διαχειρίζεται η κεντρική τράπεζα και στον οποίο τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να καταθέτουν τίτλους που θεωρούνται αποδεκτοί ως ασφάλεια στις συναλλαγές τους με την κεντρική τράπεζα.

Λογαριασμός διακανονισμού (settlement account): λογαριασμός τον οποίο τηρεί στην κεντρική τράπεζα ένας άμεσος συμμετέχων σε εθνικό ΣΔΣΧ με σκοπό τη διεκπεραίωση πληρωμών.

Λογαριασμός ελάχιστων αποθεματικών (reserve account): λογαριασμός στην εθνική κεντρική τράπεζα στον οποίο κατατίθενται τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά κάθε αντισυμβαλλομένου. Οι λογαριασμοί διακανονισμού που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στις εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιούνται ως λογαριασμοί ελάχιστων αποθεματικών.

Μηχανισμός Διασύνδεσης (Interlinking mechanism): στο πλαίσιο του συστήματος TARGET, μηχανισμός που συνδέει με κοινές διαδικασίες και κοινή υποδομή τα εθνικά ΣΔΣΧ, έτσι ώστε να είναι δυνατή η μεταφορά εντολών πληρωμής από το ένα ΣΔΣΧ στο άλλο.

Μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (margin call): διαδικασία που συνδέεται με την εφαρμογή περιθωρίων διαφορών αποτίμησης, σύμφωνα με την οποία, αν η αξία των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, η κεντρική τράπεζα απαιτεί από τους αντισυμβαλλομένους να παραδώσουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Αντίστοιχα, αν η αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά την εκ νέου αποτίμηση τους, υπερβεί το οφειλόμενο ποσό συν το περιθώριο διαφορών αποτίμησης, ο αντισυμβαλλόμενος δύναται να ζητήσει από την κεντρική τράπεζα να του επιστρέψει τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά).

Μηχανισμός πληρωμών της ΕΚΤ (ECB payment mechanism — EPM): ρυθμίσεις πληρωμών που έχουν οργανωθεί εντός της ΕΚΤ και συνδέονται με το σύστημα TARGET με σκοπό τη διενέργεια: ι) πληρωμών μεταξύ λογαριασμών που τηρούνται στην ΕΚΤ και ιι) πληρωμών μέσω του ΥΑΣΗΕΥ μεταξύ λογαριασμών που τηρούνται στην ΕΚΤ και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

Νομισματικό Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα (NXI) (Monetary Financial Institution — MFI): τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία αποτελούν τον τομέα που εκδίδει χρήμα στη ζώνη του ευρώ. Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τις κεντρικές τράπεζες, τα πιστωτικά ιδρύματα (όπως ορίζονται στο κοινοτικό δίκαιο) που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ και όλα τα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ και των οποίων η δραστηριότητα συνίσταται στο να δέχονται καταθέσεις ή/και στενά υποκατάστατα καταθέσεων από άλλους φορείς πλην NXI και, για δικό τους λογαριασμό (τουλάχιστον από οικονομικής απόψεως), να χορηγούν πιστώσεις ή/και να επενδύουν σε τίτλους.

Ομόλογο με αποκομμένο τοκομερίδιο (strip — separate trading of interest and principal): ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου που δημιουργείται ώστε η διαπραγμάτευση των απαιτήσεων επί συγκεκριμένων εισοδηματικών ροών του τίτλου να γίνεται χωριστά από τη διαπραγμάτευση του κεφαλαίου του ίδιου τίτλου.

Ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου (zero coupon bond): χρεόγραφο που αποδίδει μόνο μία εισοδηματική ροή μέχρι τη λήξη του. Για τους σκοπούς του παρόντος εγχειριδίου, στα ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου περιλαμβάνονται και τα χρεόγραφα που εκδίδονται σε τιμή μικρότερη της ονομαστικής τους αξίας (υπό το άρτιο) και τα χρεόγραφα που φέρουν ένα και μοναδικό τοκομερίδιο, πληρωτέο κατά τη λήξη τους. Ειδική μορφή ομολόγου μηδενικού τοκομεριδίου είναι το ομόλογο με αποκομμένο τοκομερίδιο (strip).

Οριακές διαφορικές μονάδες ανταλλαγής (marginal swap point quotation): Οι διαφορικές μονάδες ανταλλαγής στις οποίες εξαντλείται το συνολικό ποσό ρευστότητας που κατανέμεται σε μια δημοπρασία.

Οριακό επιτόκιο (marginal interest rate): το επιτόκιο στο οποίο εξαντλείται το συνολικό ποσό ρευστότητας που κατανέμεται σε μια δημοπρασία.

Οριστική μεταβίβαση (final transfer): ανέκκλητη και άνευ αιρέσεων μεταβίβαση, με την οποία αποσβένεται η ενοχική υποχρέωση που αφορά την πραγματοποίηση της μεταβίβασης.

Οριστική συναλλαγή (outright transaction): συναλλαγή μέσω της οποίας η κεντρική τράπεζα αγοράζει ή πωλεί στην αγορά περιουσιακά στοιχεία χωρίς αναστροφή της αγοραπωλησίας (με άμεση ή προθεσμιακή παράδοση).

Πάγια διευκόλυνση (standing facility): διευκόλυνση που παρέχει η κεντρική τράπεζα στους αντισυμβαλλομένους και την οποία χρησιμοποιούν με δική τους πρωτοβουλία. Το Ευρωσύστημα προσφέρει δύο πάγιες διευκολύνσεις διάρκειας μίας ημέρας: τη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης και τη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων.

Πάγια έκπτωση (standardised deduction): καθορισμένο ποσοστό επί της αξίας των κυκλοφορούντων χρεογράφων με συμφωνημένη διάρκεια έως 2 ετών (συμπεριλαμβανομένων και τίτλων της αγοράς χρήματος), το οποίο τα πιστωτικά ιδρύματα ως εκδότες επιτρέπεται να αφαιρέσουν από τη βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών τους όταν δεν μπορούν να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ότι τα εν λόγω κυκλοφορούντα χρεόγραφα διακρατούνται από άλλα ιδρύματα που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, από την ΕΚΤ ή από μια εθνική κεντρική τράπεζα.

Παράδοση έναντι πληρωμής (delivery versus/against payment system): σε συστήματα διακανονισμού έναντι αντιτίμου (exchange for value), μηχανισμός που εξασφαλίζει ότι η οριστική μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων (τίτλων ή άλλων χρηματοδοτικών μέσων) επέρχεται εάν, και μόνον εάν, γίνει η οριστική μεταβίβαση ενός ή περισσότερων άλλων περιουσιακών στοιχείων.

Περιθώριο διαφορών αποτίμησης ή αποτίμηση με την τρέχουσα τιμή της αγοράς (variation margin — marking to market): το Ευρωσύστημα απαιτεί η αξία των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις αντιστρεπτές συναλλαγές του για την παροχή ρευστότητας να διατηρείται σε ένα καθορισμένο επίπεδο. Κατά συνέπεια, εάν η αξία των περιουσιακών στοιχείων, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από το καθορισμένο επίπεδο, η εθνική κεντρική τράπεζα απαιτεί από τον αντισυμβαλλόμενο να παραδώσει πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Αντίστοιχα, εάν η αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά τη νέα αποτίμηση τους, υπερβαίνει το καθορισμένο επίπεδο, ο αντισυμβαλλόμενος δύναται να ζητήσει να του αποδοθούν τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Βλέπε και Ενότητα 6.4.

Περικοπή (haircut): βλέπε περικοπή αποτίμησης.

Περικοπή αποτίμησης (valuation haircut): μέτρο ελέγχου κινδύνων το οποίο εφαρμόζεται στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις αντιστρεπτές συναλλαγές. Σύμφωνα με αυτό, η κεντρική τράπεζα υπολογίζει την αξία των περιουσιακών στοιχείων με βάση την αντίστοιχη τρέχουσα τιμή της αγοράς, μείον ένα ορισμένο ποσοστό (περικοπή). Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει περικοπές αποτίμησης ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων (π.χ. την εναπομένουσα διάρκεια τους).

Περίοδος τήρησης (maintenance period): το χρονικό διάστημα κατά το οποίο υπολογίζεται η συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Η ΕΚΤ δημοσιεύει ημερολογιακό πρόγραμμα των περιόδων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την αρχή κάθε έτους. Κάθε περίοδος τήρησης αρχίζει από την ημερομηνία διακανονισμού της πρώτης πράξης κύριας αναχρηματοδότησης μετά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου κατά την οποία διεξάγεται η προγραμματισμένη μηνιαία αξιολόγηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Κατά κανόνα λήγει μία ημέρα πριν από την αντίστοιχη ημερομηνία διακανονισμού του επόμενου μηνός. Σε έκτακτες περιπτώσεις, το δημοσιευμένο ημερολογιακό πρόγραμμα μπορεί να τροποποιηθεί, π.χ. λόγω αλλαγής του προγράμματος των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Περιουσιακό στοιχείο της δεύτερης βαθμίδας (tier two asset): περιουσιακό στοιχείο, εμπορεύσιμο ή μη, για το οποίο οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έχουν θεσπίσει ειδικά κριτήρια καταλληλότητας που υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ.

Περιουσιακό στοιχείο της πρώτης βαθμίδας (tier one asset): εμπορεύσιμο περιουσιακό στοιχείο που πληροί συγκεκριμένα κριτήρια καταλληλότητας τα οποία είναι ομοιόμορφα για όλη τη ζώνη του ευρώ και καθορίζονται από την ΕΚΤ.

Πιστωτικό ίδρυμα (credit institution): στο παρόν εγχειρίδιο, ως πιστωτικό ίδρυμα νοείται ίδρυμα που εμπίπτει στον ορισμό του Άρθρου 1 παράγραφος 1 της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2000/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2000. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό, πιστωτικό ίδρυμα είναι i) επιχείρηση ή δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στο να δέχεται καταθέσεις από το κοινό ή άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια και να χορηγεί πιστώσεις για λογαριασμό της ή ii) επιχείρηση ή άλλο νομικό πρόσωπο, εκτός αυτών που υπάγονται στο i) ανωτέρω, που εκδίδει μέσα πληρωμής με τη μορφή ηλεκτρονικού χρήματος. Ως “ηλεκτρονικό χρήμα” νοείται χρηματική αξία που αντιστοιχεί σε απαίτηση κατά του εκδότη και: α) αποθηκεύεται σε ηλεκτρονικό μέσο, β) εκδίδεται έναντι εισπράξεως κεφαλαίων τουλάχιστον ισόποσων με την εκδοθείσα χρηματική αξία και γ) γίνεται δεκτή ως μέσο πληρωμής από άλλες επιχειρήσεις εκτός από τον φορέα που την εκδίδει.

Πραγματικές ημέρες/360 (actual/360): τρόπος υπολογισμού των τόκων μιας πίστωσης, σύμφωνα με τον οποίο λαμβάνεται ως βάση ο πραγματικός αριθμός των συναπών ημερών κατά τις οποίες παρέχεται η πίστωση (πράγματι διαδραμών χρόνος) επί έτους 360 ημερών. Ο τρόπος αυτός χρησιμοποιείται στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Πράξη ανοικτής αγοράς (open market operation): συναλλαγή στη χρηματοπιστωτική αγορά που διενεργείται με πρωτοβουλία της κεντρικής τράπεζας. Με βάση το σκοπό τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις ακολουθούμενες διαδικασίες, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες: *πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και διαρθρωτικές πράξεις.* Όσον αφορά τα μέσα που χρησιμοποιούνται, οι αντιστρεπτές συναλλαγές είναι τα κυριότερα μέσα ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στις τέσσερις κατηγορίες πράξεων. Επιπλέον, οι διαρθρωτικές πράξεις μπορούν να λάβουν τη μορφή έκδοσης πιστοποιητικών χρέους και οριστικών συναλλαγών, ενώ οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να λάβουν τη μορφή οριστικών συναλλαγών, πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων και αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας.

Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων (foreign exchange swap): πράξη που περιλαμβάνει δύο ταυτόχρονες συναλλαγές, μία άμεση (δρoι) και μία προθεσμιακή (ιοπνακι), όπου ανταλλάσσεται ένα νόμισμα με άλλο. Το Ευρωσύστημα διενεργεί για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής *πράξεις ανοικτής αγοράς με τη μορφή πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων*, όπου οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή η ΕΚΤ) αγοράζουν (ή πωλούν) ευρώ με άμεση συναλλαγή έναντι ξένου νομίσματος και ταυτόχρονα τα επαναπωλούν (ή τα επαναγοράζουν) με προθεσμιακή συναλλαγή.

Πράξη εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας (fine-tuning operation): *πράξη ανοικτής αγοράς* την οποία διενεργεί εκτάκτως το Ευρωσύστημα, με κύριο σκοπό να αντιμετωπίσει αφνίδιες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά.

Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης (main refinancing operation): τακτική *πράξη ανοικτής αγοράς* που διενεργείται από το Ευρωσύστημα με τη μορφή *αντιστρεπτές συναλλαγές*. Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης διενεργούνται μέσω εβδομαδιαίων τακτικών δημοπρασιών και κατά κανόνα έχουν διάρκεια μιας εβδομάδας.

Πράξη με συμφωνία επαναγοράς (repo operation): *αντιστρεπτέα συναλλαγή*, με σκοπό την παροχή ρευστότητας, βάσει συμφωνίας επαναγοράς.

Πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (longer-term refinancing operation): τακτική *πράξη ανοικτής αγοράς* που διενεργείται από το Ευρωσύστημα με τη μορφή *αντιστρεπτές συναλλαγές*. Οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται μέσω μηνιαίων τακτικών δημοπρασιών και κατά κανόνα έχουν διάρκεια τριών μηνών.

ΣΔΣΧ (Σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο) (RTGS — real time gross settlement system): σύστημα διακανονισμού το οποίο επεξεργάζεται και διακανονίζει εντολές μία προς μία (χωρίς συμψηφισμό) σε πραγματικό (“συνεχή”) χρόνο. Βλέπε και TARGET.

Σημείο ενεργοποίησης (trigger point): προκαθορισμένο επίπεδο της αξίας της χορηγηθείσας ρευστότητας στο οποίο ενεργοποιείται ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης.

Στενοί δεσμοί (close links): κατάσταση κατά την οποία ο αντισυμβαλλόμενος συνδέεται με εκδότη χρεογράφων με μία από τις εξής σχέσεις: i) ο αντισυμβαλλόμενος κατέχει 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του εκδότη, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στις οποίες ο αντισυμβαλλόμενος κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου κατέχουν 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του εκδότη, ή ο αντισυμβαλλόμενος και μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στις οποίες ο αντισυμβαλλόμενος κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου κατέχουν μαζί 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του εκδότη, ii) ο εκδότης κατέχει 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου κατέχουν 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του αντισυμβαλλομένου, ή ο εκδότης και μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στις οποίες ο εκδότης κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου κατέχουν μαζί 20 % ή περισσότερο του κεφαλαίου του αντισυμβαλλομένου, iii) τρίτος κατέχει και την πλειοψηφία του κεφαλαίου του αντισυμβαλλομένου και την πλειοψηφία του κεφαλαίου του εκδότη, είτε άμεσα είτε έμμεσα, μέσω μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων στις οποίες ο εν λόγω τρίτος κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου.

Συμφωνία επαναγοράς (repurchase agreement): συμφωνία με την οποία πωλούνται περιουσιακά στοιχεία (τίτλοι) και ταυτόχρονα ο πωλητής αποκτά το δικαίωμα και αναλαμβάνει την υποχρέωση να τα επαναγοράσει με καθορισμένη τιμή σε κάποια μελλοντική ημερομηνία ή σε πρώτη ζήτηση. Η συμφωνία αυτή είναι παρόμοια με το δανεισμό έναντι ενεχύρου, με τη διαφορά ότι ο πωλητής δεν παρακρατεί την κυριότητα των τίτλων. Το Ευρωσύστημα χρησιμοποιεί συμφωνίες επαναγοράς με καθορισμένη διάρκεια στις αντιστρέφτες συναλλαγές του.

Συνθήκη (Treaty): η Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Συχνά καλείται “Συνθήκη της Ρώμης”, όπως ισχύει.

Συντελεστής ελάχιστων αποθεματικών (reserve ratio): συντελεστής τον οποίο καθορίζει η κεντρική τράπεζα για κάθε κατηγορία στοιχείων της λογιστικής κατάστασης που περιλαμβάνονται στη βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών. Οι συντελεστές αυτοί χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών.

Σύστημα ανταποκριτών κεντρικών τραπεζών (ΣΑΚΤ) (correspondent central banking model — CCBM): μηχανισμός που καθιερώθηκε από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) ώστε να επιτρέπει στους αντισυμβαλλόμενους τη χρήση περιουσιακών στοιχείων ως ασφαλειών σε διασυνοριακή βάση. Στο πλαίσιο του ΣΑΚΤ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ενεργούν ως θεματοφύλακες η μία για λογαριασμό της άλλης. Αυτό σημαίνει ότι κάθε εθνική κεντρική τράπεζα τηρεί ένα λογαριασμό διαχείρισης τίτλων για καθενιά από τις λοιπές εθνικές κεντρικές τράπεζες (και για την ΕΚΤ).

Σύστημα άυλων τίτλων (book-entry system): λογιστικό σύστημα μέσω του οποίου είναι δυνατή η μεταβίβαση τίτλων και άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων χωρίς τη μετακίνηση του σώματος των τίτλων ή άλλων παραστατικών (π. χ. ηλεκτρονική μεταβίβαση τίτλων). Βλέπε και απούλοποίηση.

Σύστημα διακανονισμού (gross settlement system): σύστημα μεταβίβασης κεφαλαίων ή τίτλων, όπου οι εντολές μεταβίβασης διακανονίζονται μία προς μία.

Σύστημα διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) (securities settlement system — SSS): σύστημα που επιτρέπει τη διακράτηση και μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, είτε χωρίς πληρωμή είτε έναντι πληρωμής (βλέπε παράδοση έναντι πληρωμής).

Σύστημα εξειδίκευσης των ασφαλειών (collateral earmarking system): σύστημα με το οποίο οι κεντρικές τράπεζες διαχειρίζονται τις παρεχόμενες ασφάλειες. Σύμφωνα με αυτό, τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια για τη χορήγηση ρευστότητας αντιστοιχίζονται προς κάθε μεμονωμένη συναλλαγή.

Σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών (collateral pooling system): σύστημα με το οποίο οι κεντρικές τράπεζες διαχειρίζονται τις παρεχόμενες ασφάλειες. Σύμφωνα με αυτό, οι αντισυμβαλλόμενοι ανοίγουν ένα λογαριασμό (χαρτοφυλάκιο ασφαλειών) όπου καταθέτουν περιουσιακά στοιχεία για να τα χρησιμοποιήσουν ως ασφάλεια στις συναλλαγές τους με την κεντρική τράπεζα. Αντίθετα με ό,τι συμβαίνει στο σύστημα εξειδίκευσης των ασφαλειών, στο σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών τα περιουσιακά στοιχεία δεν αντιστοιχίζονται προς επιμέρους συναλλαγές.

Τακτική δημοπρασία (standard tender): δημοπρασία την οποία χρησιμοποιεί το Ευρωσύστημα στις τακτικές πράξεις ανοικτής αγοράς που διενεργεί. Οι τακτικές δημοπρασίες διεξάγονται εντός 24 ωρών. Δικαίωμα υποβολής προσφορών στις τακτικές δημοπρασίες έχουν όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας.

TARGET (Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο) (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system): το σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο για πληρωμές σε ευρώ. Είναι ένα αποκεντρωμένο σύστημα που αποτελείται από 15 εθνικά ΣΔΣΧ, το μηχανισμό πληρωμών της ΕΚΤ και το Μηχανισμό Διασύνδεσης.

Τέλος της ημέρας (end-of-day): η ώρα της εργάσιμης ημέρας (μετά το κλείσιμο του συστήματος TARGET) κατά την οποία οι πληρωμές που διεκπεραιώνονται μέσω του συστήματος TARGET γίνονται οριστικές.

Τηρούμενα αποθεματικά (reserve holdings): τα ποσά που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στους λογαριασμούς ελάχιστων αποθεματικών τους για να εκπληρώσουν την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

Τιμή αγοράς (purchase price): η τιμή στην οποία πωλούνται ή πρόκειται να πωληθούν περιουσιακά στοιχεία από τον πωλητή προς τον αγοραστή.

Τιμή επαναγοράς (repurchase price): η τιμή στην οποία ο αγοραστής υποχρεούται να επαναπωλήσει τα περιουσιακά στοιχεία στον πωλητή στο πλαίσιο μιας συναλλαγής με βάση συμφωνία επαναγοράς. Η τιμή επαναγοράς ισούται με την τιμή αγοράς συν τη διαφορά τιμής η οποία αντιστοιχεί στους τόκους επί της χορηγηθείσας ρευστότητας μέχρι τη λήξη της πράξης.

Τίτλος αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου (inverse floating rate instrument): τίτλος μεταβλητής απόδοσης του οποίου το επιτόκιο κυμαίνεται αντιστρόφως ανάλογα προς τη μεταβολή ενός ορισμένου επιτοκίου αναφοράς.

Τίτλος κυμαινόμενου επιτοκίου (floating rate instrument): τίτλος του οποίου το τοκομερίδιο επανακαθορίζεται περιοδικά με βάση ένα δείκτη αναφοράς, ώστε να αντανακλά τις μεταβολές των βραχυπρόθεσμων ή μεσοπρόθεσμων επιτοκίων της αγοράς. Οι τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου έχουν είτε εκ των προτέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο είτε εκ των υστέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο.

Τίτλος σταθερού επιτοκίου (fixed rate instrument): τίτλος του οποίου το τοκομερίδιο είναι καθορισμένο για όλο το διάστημα μέχρι τη λήξη του.

Τραπεζικές εργασίες μέσω ανταποκριτών (correspondent banking): συμφωνία βάσει της οποίας ένα πιστωτικό ίδρυμα παρέχει σε ένα άλλο πιστωτικό ίδρυμα υπηρεσίες πληρωμών και άλλες υπηρεσίες. Οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται κυρίως σε διασυνοριακό επίπεδο, μπορούν όμως να παρέχονται και σε εθνικό επίπεδο, οπότε είναι γνωστές και ως σχέσεις πρακτόρευσης. Οι πληρωμές μέσω ανταποκριτών συχνά διενεργούνται μέσω αλληλόχρεων λογαριασμών ("nostro" και "loro"), επί των οποίων μπορούν να τεθούν πάγια πιστωτικά όρια. "Λογαριασμός loro" είναι για την ανταποκρίτρια τράπεζα ο λογαριασμός τον οποίο αυτή τηρεί επ' ονόματι ενός ξένου πιστωτικού ιδρύματος, ενώ το ξένο πιστωτικό ίδρυμα τον χαρακτηρίζει "λογαριασμό nostro".

Τρόπος υπολογισμού των τόκων (day-count convention): τρόπος με τον οποίο καθορίζονται οι ημέρες για τις οποίες λογίζονται οι τόκοι σε μια πίστωση. Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει τον τύπο *πραγματικές ημέρες/360* στις πράξεις νομισματικής πολιτικής που διενεργεί.

Υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών ή υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά (reserve requirement): η υποχρέωση των ιδρυμάτων να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά (υποχρεωτικές καταθέσεις) στην κεντρική τράπεζα. Στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, η εν λόγω υποχρέωση κάθε πιστωτικού ιδρύματος προσδιορίζεται ποσοτικά ως το γινόμενο των στοιχείων της λογιστικής του κατάστασης που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών του επί τον αντίστοιχο συντελεστή ελάχιστων αποθεματικών. Από το γινόμενο αυτό τα ιδρύματα αφαιρούν μια *εφάπαξ απαλλαγή*.

Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά (minimum reserves): βλέπε υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

Φορέας διακανονισμού (settlement agent): ίδρυμα που διευθύνει τη διαδικασία διακανονισμού (π.χ. τον καθορισμό των θέσεων διακανονισμού, την παρακολούθηση της ανταλλαγής των πληρωμών κ.λπ.) σε συστήματα μεταφοράς κεφαλαίων ή τίτλων ή σε άλλα συστήματα που απαιτούν διακανονισμό.

Ώρα ΕΚΤ (ECB time): η ώρα του τόπου όπου εδρεύει η ΕΚΤ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Επιλογή των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής

Κατά την επιλογή των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, ακολουθείται ομοίμορφη προσέγγιση, ανεξάρτητα από το επιλεγόμενο οργανωτικό σχήμα για τις εξωτερικές συναλλαγές του Ευρωσυστήματος. Αυτή η πολιτική δεν συνεπάγεται σημαντική απόκλιση από την υπάρχουσα πρακτική της αγοράς, εφόσον έχει προκύψει από την εναρμόνιση των βέλτιστων μεθόδων οι οποίες ακολουθούνται σήμερα από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Η επιλογή των αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος βασίζεται κατ' αρχήν σε δύο ομάδες κριτηρίων.

Η πρώτη ομάδα κριτηρίων είναι εμπνευσμένη από την αρχή της σύνεσης. Το πρώτο κριτήριο στο πλαίσιο της αρχής αυτής είναι το αξιόχρεο του αντισυμβαλλομένου, το οποίο αξιολογείται με συνδυασμό διαφόρων μεθόδων (π.χ. με βάση τις διαθέσιμες διαβαθμίσεις της πιστοληπτικής του ικανότητας από αρμόδιους οίκους αξιολόγησης και την ανάλυση, ενεργούμενη εσωτερικά στο Ευρωσύστημα, του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας και άλλων δεικτών που αφορούν την επιχείρηση). Ένα δεύτερο κριτήριο είναι ότι το Ευρωσύστημα απαιτεί από όλους τους δυνητικούς αντισυμβαλλομένους στις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος να υπόκεινται σε εποπτεία από αναγνωρισμένη εποπτική αρχή. Το τρίτο κριτήριο είναι ότι όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος στις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος πρέπει να τηρούν αυστηρούς δεοντολογικούς κανόνες και να χαιρούν καλής φήμης.

Εφόσον διαπιστωθεί ότι πληρούνται τα ελάχιστα κριτήρια που απορρέουν από την αρχή της σύνεσης, εφαρμόζεται η δεύτερη ομάδα κριτηρίων, τα οποία αφορούν την αποτελεσματικότητα. Το πρώτο κριτήριο αποτελεσματικότητας συνδέεται με την ανταγωνιστική τιμολόγηση και με την ικανότητα του αντισυμβαλλομένου να διενεργεί πράξεις μεγάλης αξίας, ακόμη και σε περιόδους αναταραχής στις αγορές. Στα κριτήρια αποτελεσματικότητας συγκαταλέγονται επίσης η ποιότητα και το εύρος κάλυψης των πληροφοριών που παρέχουν οι αντισυμβαλλόμενοι.

Το σύνολο των δυνητικών αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος χαρακτηρίζεται από πλήθος και ποικιλία που εγγυώνται την αναγκαία ευελιξία κατά τη διενέργεια των παρεμβάσεων. Έτσι, το Ευρωσύστημα είναι σε θέση να επιλέγει μεταξύ διαφόρων τρόπων παρέμβασης. Για να μπορεί να παρεμβαίνει αποτελεσματικά σε διάφορους γεωγραφικούς τόπους και χρονικές ζώνες, το Ευρωσύστημα έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί αντισυμβαλλομένους σε οποιοδήποτε διεθνές χρηματοπιστωτικό κέντρο. Στην πράξη πάντως, σημαντική μερίδα τείνουν να αποτελούν οι αντισυμβαλλόμενοι που είναι εγκατεστημένοι στη ζώνη του ευρώ. Για τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, οι αντισυμβαλλόμενοι συμπίπτουν ως ομάδα με αυτούς που ευρίσκονται στη ζώνη του ευρώ και επιλέγονται ως αντισυμβαλλόμενοι για τις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος.

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δύνανται να εφαρμόζουν συστήματα ορίων, ώστε να ελέγχουν τα χρηματοδοτικά ανοίγματα έναντι των επιμέρους αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Πλαίσιο υποβολής νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ⁽¹⁾

1. Εισαγωγή

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ⁽²⁾ ορίζει τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν την υποχρέωση να παρέχουν πληροφορίες (τα πρόσωπα αυτά καλούνται “πληθυσμός αναφοράς παροχής στοιχείων”), το καθεστώς απορρήτου και τις κατάλληλες διατάξεις επιβολής κυρώσεων σύμφωνα με το Άρθρο 5.4 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (“Καταστατικό του ΕΣΚΤ”. Επιπλέον, δίδει το δικαίωμα στην ΕΚΤ να χρησιμοποιεί την κανονιστική της εξουσία προκειμένου:

- να προσδιορίζει τον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων,
- να ορίζει τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων προς την ΕΚΤ και να τις επιβάλλει στον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων των συμμετεχόντων κρατών μελών και
- να προσδιορίζει υπό ποιες προϋποθέσεις ασκείται το δικαίωμα της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ να επαληθεύουν τις στατιστικές πληροφορίες ή να προβαίνουν στην υποχρεωτική συλλογή τους.

2. Γενικά

Σκοπός του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2423/ 2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13) ⁽³⁾ είναι να δίδει τη δυνατότητα στην ΕΚΤ και, σύμφωνα με το Άρθρο 5.2 του Καταστατικού, στις ΕθνΚΤ — οι οποίες εκτελούν, κατά το μέτρο του δυνατού, το έργο αυτό — να συλλέγουν το απαιτούμενο στατιστικό υλικό για την εκπλήρωση των καθηκόντων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και ιδίως του καθήκοντός του που αφορά τη χάραξη και την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής της Κοινότητας σύμφωνα με το Άρθρο 105 παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (“Συνθήκη”). Οι στατιστικές πληροφορίες που συλλέγονται βάσει του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13 χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση της ενοποιημένης λογιστικής κατάστασης του τομέα των Νομισματικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (ΝΧΙ), πρωτεύων σκοπός της οποίας είναι να παρέχει στην ΕΚΤ μια συνολική στατιστική εικόνα των νομισματικών εξελίξεων σε σχέση με όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού των ΝΧΙ στα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, τα οποία νοούνται ως ενιαία οικονομική επικράτεια.

Οι στατιστικές απαιτήσεις της ΕΚΤ όσον αφορά την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των ΝΧΙ βασίζονται σε τρεις άξονες.

Πρώτον, η ΕΚΤ πρέπει να λαμβάνει συγκρίσιμες, αξιόπιστες και επίκαιρες στατιστικές πληροφορίες, συλλεγόμενες υπό συγκρίσιμους όρους και προϋποθέσεις σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Μολονότι η συλλογή των στοιχείων γίνεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σε αποκεντρωμένη βάση σύμφωνα με τα Άρθρα 5.1 και 5.2 του Καταστατικού και, εφόσον είναι αναγκαίο, σε συνδυασμό με τις περαιτέρω στατιστικές απαιτήσεις σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο, απαιτείται επαρκής βαθμός εναρμόνισης και συμμόρφωσης προς τα ελάχιστα πρότυπα υποβολής πληροφοριών, δεδομένου ότι η χάραξη και η άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής προϋποθέτουν μια αξιόπιστη στατιστική βάση.

Δεύτερον, οι στατιστικές υποχρεώσεις που περιγράφονται στον Κανονισμό ΕΚΤ/2001/13 πρέπει να σέβονται τις αρχές της διαφάνειας και της ασφάλειας δικαίου. Και τούτο διότι ο εν λόγω Κανονισμός είναι δεσμευτικός στο σύνολο του και άμεσα εφαρμοστέος σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ο Κανονισμός αυτός επιβάλλει υποχρεώσεις απευθείας στα φυσικά και νομικά πρόσωπα στα οποία η ΕΚΤ δύναται να επιβάλλει κυρώσεις σε περίπτωση που δεν εκπληρώνουν τις στατιστικές τους υποχρεώσεις προς αυτήν [βλέπε το Άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου]. Ως εκ τούτου, οι στατιστικές υποχρεώσεις είναι καθορισμένες με σαφήνεια και τυχόν χρήση εκ μέρους της ΕΚΤ της διακριτικής της ευχέρειας κατά την επαλήθευση ή την υποχρεωτική συλλογή στατιστικών πληροφοριών βασίζεται σε αναγνωρίσιμες αρχές.

Τρίτον, η ΕΚΤ πρέπει να ελαχιστοποιεί το φόρτο εργασίας που συνδέεται με την παροχή στατιστικών στοιχείων (βλέπε Άρθρο 3 στοιχείο α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου). Γι' αυτό, το στατιστικό υλικό που συλλέγουν οι ΕθνΚΤ σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΚΤ/2001/13 χρησιμοποιείται και για τον υπολογισμό της βάσης των ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1745/2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/2003/9) ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Το περιεχόμενο του παρόντος παραρτήματος είναι απλώς ενημερωτικό.

⁽²⁾ ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 8.

⁽³⁾ ΕΕ L 333 της 17.12.2001, σ. 1. Ο Κανονισμός αυτός αντικατέστησε τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2819/98 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 1ης Δεκεμβρίου 1998 (ΕΚΤ/1998/16).

⁽⁴⁾ ΕΕ L 250 της 2.10.2003, σ. 10.

Τα άρθρα του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13 απλώς καθορίζουν γενικά τον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων, τις στατιστικές υποχρεώσεις του, καθώς και τις αρχές σύμφωνα με τις οποίες η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ασκούν υπό κανονικές συνθήκες την αρμοδιότητα επαλήθευσης ή υποχρεωτικής συλλογής των στατιστικών πληροφοριών. Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις στατιστικές πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στην ΕΚΤ, καθώς και τα ελάχιστα πρότυπα που πρέπει να τηρούνται, παρουσιάζονται στα Παραρτήματα I έως IV του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13.

3. Πραγματικός πληθυσμός παροχής στοιχείων — κατάλογος NXI για στατιστικούς σκοπούς

Τα NXI αποτελούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα, όπως ορίζονται στο κοινοτικό δίκαιο, που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ, καθώς και όλα τα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ η δραστηριότητα των οποίων είναι να δέχονται καταθέσεις ή/και στενά υποκατάστατα καταθέσεων από άλλους φορείς πλην των NXI και, για δικό τους λογαριασμό (τουλάχιστον από οικονομική άποψη), να χορηγούν πιστώσεις ή/και να επενδύουν σε τίτλους. Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο των ιδρυμάτων που εμπίπτουν στον παραπάνω ορισμό, σύμφωνα με τις αρχές κατάταξης που περιγράφονται στο Παράρτημα I του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13. Αρμόδια για την κατάρτιση και τήρηση του εν λόγω καταλόγου των NXI για στατιστικούς σκοπούς είναι η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ. Τα NXI της ζώνης του ευρώ αποτελούν τον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων.

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δικαιούνται να επιτρέπουν την εξαίρεση κάποιων μικρών ιδρυμάτων, εφόσον η καταρτιζόμενη μηνιαία ενοποιημένη λογιστική κατάσταση των NXI αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 95 % του συνόλου των NXI στο αντίστοιχο κράτος-μέλος.

4. Υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων

Για την κατάρτιση της ενοποιημένης λογιστικής κατάστασης των NXI, τα ιδρύματα που αποτελούν τον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων της ζώνης του ευρώ πρέπει σε μηνιαία βάση να υποβάλλουν στατιστικές πληροφορίες για τη λογιστική τους κατάσταση. Επίσης πρέπει να δίδουν περαιτέρω πληροφορίες σε τριμηνιαία βάση. Οι στατιστικές πληροφορίες που πρέπει να υποβάλλονται παρουσιάζονται αναλυτικότερα στο Παράρτημα I του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13.

Τα συναφή στατιστικά στοιχεία συλλέγονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, οι οποίες πρέπει να καθορίζουν και τις εφαρμοστέες διαδικασίες. Ο Κανονισμός ΕΚΤ/2001/13 δεν εμποδίζει τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συλλέγουν από τον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων τις στατιστικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των στατιστικών απαιτήσεων της ΕΚΤ ως μέρος ενός ευρύτερου πλαισίου στατιστικής πληροφόρησης το οποίο οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θεσπίζουν με δική τους ευθύνη σύμφωνα με το κοινοτικό ή το εθνικό δίκαιο ή τις ισχύουσες πρακτικές και το οποίο εξυπηρετεί άλλους στατιστικούς σκοπούς. Αυτό όμως δεν πρέπει να θίγει την εκπλήρωση των στατιστικών απαιτήσεων που προβλέπονται στον Κανονισμό ΕΚΤ/2001/13. Σε ειδικές περιπτώσεις, η ΕΚΤ, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες της, μπορεί να λαμβάνει υπόψη της στατιστικές πληροφορίες που έχουν συλλεχθεί για τέτοιους σκοπούς.

Σε περίπτωση που, όπως προαναφέρθηκε, η εθνική κεντρική τράπεζα έχει επιτρέψει την εξαίρεση μικρών NXI, αυτά υπόκεινται σε μειωμένες στατιστικές υποχρεώσεις (μεταξύ άλλων, ανακοινώνουν μόνο τριμηνιαία στοιχεία), οι οποίες πάντως είναι δεσμευτικές στο πλαίσιο της τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και καθορίζονται στο Παράρτημα II του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13. Οι υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων για τα μικρά NXI τα οποία δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα αναγράφονται στο Παράρτημα III του εν λόγω Κανονισμού. Ωστόσο, τα NXI που έχουν εξαιρεθεί έχουν τη διακριτική ευχέρεια να εκπληρώνουν στο ακέραιο τις στατιστικές υποχρεώσεις τους.

5. Χρησιμοποίηση των στατιστικών πληροφοριών βάσει του κανονισμού της ΕΚΤ σχετικά με τα ελάχιστα αποθεματικά

Για να ελαχιστοποιηθεί ο φόρτος εργασίας που συνδέεται με την παροχή στοιχείων και για να μη συλλέγονται δύο φορές οι ίδιες πληροφορίες, τα στατιστικά στοιχεία που υποβάλλονται από τα NXI για τους σκοπούς της ενοποιημένης λογιστικής κατάστασης βάσει του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13 χρησιμοποιούνται και για τους σκοπούς του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΚΤ/2003/9.

Πράγματι, για στατιστικούς σκοπούς, τα ιδρύματα πρέπει να υποβάλλουν στοιχεία στην εθνική κεντρική τράπεζα της χώρας τους, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 1 παρακάτω, ο οποίος περιέχεται στο Παράρτημα I του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13. Στον Πίνακα 1, τα τετραγωνίδια που σημειώνονται με αστερίσκο (“*”) χρησιμοποιούνται από τα ιδρύματα για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών τους (βλέπε Πλαίσιο 14 στο Κεφάλαιο 7 του παρόντος εγχειριδίου).

Για το σωστό υπολογισμό των στοιχείων του παθητικού που υπόκεινται σε θετικό συντελεστή αποθεματικών, απαιτείται λεπτομερής ανάλυση των καταθέσεων συμφωνημένης διάρκειας άνω των δύο ετών, των καταθέσεων υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών και των υποχρεώσεων από συμφωνίες επαναγοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων έναντι των τομέων: “NXI” (“εγχώρια” και “λοιπά συμμετέχοντα κράτη-μέλη”), “ΠΙ που υπόκεινται στην υποχρέωση ελάχιστων αποθεματικών, ΕΚΤ και ΕθνΚΤ” και “κεντρική κυβέρνηση”, καθώς και “υπόλοιπος κόσμος”.

	Βάση των αποθεματικών (εκτός των διαπραγματευσίμων μέσων) που υπολογίζεται ως το άθροισμα των εξής στηλών του Πίνακα 1: (α)-(β)+(γ)+(δ)+(ε)+(ι)-(ια)+(ιβ)+(ιγ)+(ιδ)+(ιθ)
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (ευρώ και ξένα νομίσματα μαζί)	
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
εκ των οποίων:	
9.2e + 9.2x με συμφωνημένη διάρκεια άνω των δύο ετών	
εκ των οποίων:	
9.3e + 9.3x υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών	Προαιρετική υποβολή στοιχείων
εκ των οποίων:	
9.4e + 9.4x συμφωνίες επαναγοράς	

Επιπλέον, ανάλογα με το σύστημα συλλογής στατιστικών πληροφοριών που εφαρμόζει κάθε χώρα και με την επιφύλαξη της πλήρους συμμόρφωσης με τους ορισμούς και τις αρχές κατάταξης της λογιστικής κατάστασης των ΝΧΙ, όπως καθορίζονται στον Κανονισμό ΕΚΤ/2001/13, τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών μπορούν, εναλλακτικά, να παρέχουν τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών, εκτός από εκείνες που αφορούν διαπραγματεύσιμα μέσα, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, υπό τον όρο ότι δεν επηρεάζονται θέσεις του προηγούμενου πίνακα που εμφανίζονται με έντονα τυπογραφικά στοιχεία.

Το Παράρτημα II του Κανονισμού ΕΚΤ/ 2001/13 περιλαμβάνει ειδικές και μεταβατικές διατάξεις, καθώς και διατάξεις σχετικά με συγχωνεύσεις όπου εμπλέκονται πιστωτικά ιδρύματα, όσον αφορά την εφαρμογή του συστήματος τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

Το Παράρτημα II του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13 περιλαμβάνει, ειδικότερα, διατάξεις για τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα που παραλείπονται από την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση των ΝΧΙ. Τα μικρά αυτά πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να υποβάλλουν, κατ' ελάχιστον, τριμηνιαίες πληροφορίες απαραίτητες για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών τους, σύμφωνα με τον Πίνακα 1. Τα εν λόγω ιδρύματα μεριμνούν ώστε η υποβολή πληροφοριών σύμφωνα με τον Πίνακα Ια να είναι πλήρως συμβατή με τους ορισμούς και τις αρχές κατάταξης που ισχύουν για τον Πίνακα 1. Τα στοιχεία για τη βάση των αποθεματικών των μικρών ιδρυμάτων για τρεις περιόδους τήρησης βασίζονται σε στοιχεία τέλους τριμήνου που συλλέγονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

Το παράρτημα περιλαμβάνει επίσης διατάξεις σχετικά με την υποβολή πληροφοριών σε ενοποιημένη βάση. Μετά από σχετική άδεια της ΕΚΤ, τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών δύνανται να υποβάλλουν στατιστικές πληροφορίες σε ενοποιημένη βάση, ως όμιλος πιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στην ως άνω υποχρέωση εντός της αυτής εθνικής επικράτειας, υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα ιδρύματα του ομίλου έχουν παραιτηθεί του ευεργετήματος της τυχόν εφάπαξ απαλλαγής. Ωστόσο, το ευεργέτημα αυτό εξακολουθεί να ισχύει για τον όμιλο ως σύνολο. Όλα τα ιδρύματα του ομίλου περιλαμβάνονται χωριστά στην κατάσταση των ΝΧΙ που τηρεί η ΕΚΤ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1Α

Στοιχεία που απαιτούνται από τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα ανά τρίμηνο για τους σκοπούς των ελάχιστων αποθεματικών

	Βάση των αποθεματικών που υπολογίζεται ως το άθροισμα των εξής στηλών του Πίνακα 1 (Παθητικό): (α)-(β)+(γ)+(δ)+(ε)+(ι)-(ια)+(ιβ)+(ιγ)+(ιδ)+(ιθ)
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (ευρώ και ξένα νομίσματα μαζί)	
9 ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ 9.1e + 9.1x 9.2e + 9.2x 9.3e + 9.3x 9.4e + 9.4x	
εκ των οποίων: 9.2e + 9.2x με προθεσμία λήξης άνω των δύο ετών	
εκ των οποίων: 9.3e + 9.3x υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών	Προαιρετική υποβολή στοιχείων
εκ των οποίων: 9.4e + 9.4x συμφωνίες επαναγοράς	
Εκκρεμή στοιχεία, στήλη (κ) στον Πίνακα 1 (Παθητικό)	
ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΑ ΜΕΣΑ (ευρώ και ξένα νομίσματα μαζί)	
11 ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ 11e + 11x με προθεσμία λήξεως έως δύο έτη	
11 ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ 11e + 11x με προθεσμία λήξεως άνω των δύο ετών	

Το παράρτημα επίσης περιλαμβάνει διατάξεις εφαρμοστέες σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων που αφορούν πιστωτικά ιδρύματα. Στο παράρτημα αυτό, οι όροι "συγχώνευση", "ιδρύματα που συγχωνεύονται" και "απορροφών ίδρυμα" έχουν την ίδια έννοια όπως ορίζεται στον Κανονισμό ΕΛΥ/2003/9. Για την περίοδο τήρησης εντός της οποίας τίθεται σε ισχύ η συγχώνευση, τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του απορροφώντα ιδρύματος και η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης υπολογίζονται όπως ορίζει το Άρθρο 13 του εν λόγω Κανονισμού. Για τις επόμενες περιόδους τήρησης, ως προς τον καθορισμό της βάσης των αποθεματικών του απορροφώντα ιδρύματος και τις απαιτούμενες στατιστικές πληροφορίες εφαρμόζονται ειδικοί κανόνες στις προβλεπόμενες περιπτώσεις (βλέπε τον πίνακα του Παραρτήματος II του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13). Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, εφαρμόζονται οι συνηθισμένοι κανόνες παροχής στατιστικών στοιχείων και υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών όπως καθορίζονται στο Άρθρο 3 του Κανονισμού ΕΛΥ /2003/9. Επιπλέον, η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα δύναται να επιτρέπει στο απορροφών ίδρυμα να εκπληρώνει τις στατιστικές του υποχρεώσεις μέσω προσωρινών διαδικασιών. Η παρέκκλιση αυτή από τις συνηθισμένες διαδικασίες υποβολής πληροφοριών πρέπει να περιορίζεται χρονικά στο ελάχιστο και πάντως να μην υπερβαίνει τους έξι μήνες από την έναρξη ισχύος της συγχώνευσης. Η εν λόγω παρέκκλιση δεν απαλλάσσει το απορροφών ίδρυμα από τις στατιστικές του υποχρεώσεις σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΚΤ/2001/13 και, κατά περίπτωση, από τις στατιστικές υποχρεώσεις που αναλαμβάνει για λογαριασμό απορροφώμενων ιδρυμάτων. Το απορροφών ίδρυμα υποχρεούται να γνωρίσει στην οικεία εθνική κεντρική τράπεζα, μόλις δημοσιοποιηθεί η πρόθεση για συγχώνευση και σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν τεθεί σε ισχύ η συγχώνευση, τις διαδικασίες που προτίθεται να εφαρμόσει για την εκπλήρωση της υποχρέωσης παροχής στατιστικών στοιχείων σε σχέση με τον καθορισμό των υποχρεωτικών αποθεματικών.

6. *Επαλήθευση και υποχρεωτική συλλογή*

Η ίδια η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες συνήθως ασκούν την αρμοδιότητα επαλήθευσης και υποχρεωτικής συλλογής στατιστικών πληροφοριών οσάκις δεν πληρούνται τα ελάχιστα πρότυπα ως προς τη διαβίβαση, την ακρίβεια, την εννοιολογική συμμόρφωση και τις αναθεωρήσεις. Αυτά τα ελάχιστα πρότυπα ορίζονται στο Παράρτημα IV του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13.

7. *Μη συμμετέχοντα κράτη-μέλη*

Ο Κανονισμός ΕΚΤ/2001/13 ισχύει μόνο για τα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, εφόσον ως κανονισμός βάσει του Άρθρου 34.1 του Καταστατικού δεν παρέχει δικαιώματα ούτε επιβάλλει υποχρεώσεις στα κράτη-μέλη με παρέκκλιση (Άρθρο 43.1 του Καταστατικού) και στη Δανία (Άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία) και επίσης δεν ισχύει για το Ηνωμένο Βασίλειο (Άρθρο 8 του Πρωτοκόλλου σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας).

Ωστόσο, το Άρθρο 5 του Καταστατικού σχετικά με τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ στο στατιστικό τομέα και ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου ισχύει για όλα τα κράτη-μέλη. Αυτό, σε συνδυασμό με το Άρθρο 10 (πρώην Άρθρο 5) της Συνθήκης, συνεπάγεται ότι τα μη συμμετέχοντα κράτη-μέλη υποχρεούνται να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν σε εθνικό επίπεδο κάθε πρόσφορο κατά την κρίση τους μέτρο ώστε να προβαίνουν στη συλλογή των στατιστικών πληροφοριών που απαιτούνται για την εκπλήρωση των στατιστικών απαιτήσεων της ΕΚΤ, καθώς και να προετοιμαστούν εγκαίρως στον τομέα της στατιστικής ώστε να γίνουν συμμετέχοντα κράτη-μέλη. Η υποχρέωση αυτή διατυπώθηκε ρητώς στο Άρθρο 4 και στην παράγραφο αριθ. 17 του σκεπτικού του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου. Για λόγους διαφάνειας, η εν λόγω ειδική υποχρέωση επαναλαμβάνεται στο σκεπτικό του Κανονισμού ΕΚΤ/2001/13.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Δικτυακοί τόποι του Ευρωσυστήματος

Κεντρική τράπεζα	Δικτυακός τόπος
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	www.ecb.int
Εθνική Τράπεζα του Βελγίου (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique)	www.nbb.be ή www.bnb.be
Ομοσπονδιακή Τράπεζα της Γερμανίας (Deutsche Bundesbank)	www.bundesbank.de
Τράπεζα της Ελλάδος	www.bankofgreece.gr
Τράπεζα της Ισπανίας (Banco de España)	www.bde.es
Τράπεζα της Γαλλίας (Banque de France)	www.banque-france.fr
Κεντρική Τράπεζα και Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών της Ιρλανδίας (Central Bank and Financial Services Authority of Ireland)	www.centralbank.ie
Τράπεζα της Ιταλίας (Banca d'Italia)	www.bancaditalia.it
Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου (Banque centrale du Luxembourg)	www.bcl.lu
Τράπεζα της Ολλανδίας (De Nederlandsche Bank)	www.dnb.nl
Εθνική Τράπεζα της Αυστρίας (Oesterreichische Nationalbank)	www.oenb.at
Τράπεζα της Πορτογαλίας (Banco de Portugal)	www.bportugal.pt
Τράπεζα της Φινλανδίας (Suomen Pankki — Finlands Bank)	www.bof.fi

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

Διαδικασίες και κυρώσεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους

1. Χρηματικές ποινές

Σε περίπτωση που ένας αντισυμβαλλόμενος παραβαίνει τους κανόνες της δημοπρασίας ⁽¹⁾, των διμερών συναλλαγών ⁽²⁾, τους κανόνες για τη χρήση περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλειας ⁽³⁾ ή τις διαδικασίες κλεισίματος τέλους ημέρας και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης ⁽⁴⁾, το Ευρωσύστημα επιβάλλει χρηματικές ποινές, ως εξής:

- α) Προκειμένου περί παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες, τις διμερείς συναλλαγές και τη χρήση ασφαλειών, για καθεμία από τις δύο πρώτες παραβάσεις που θα συμβούν μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο επιβάλλεται χρηματική ποινή. Οι χρηματικές ποινές που μπορούν να επιβληθούν υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης προσαυξημένο κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες.

Προκειμένου περί παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές, οι χρηματικές ποινές υπολογίζονται ως το γινόμενο του ύψους των υπολειπόμενων ασφαλειών ή των μετρητών που δεν ήταν σε θέση να προσφέρει ο αντισυμβαλλόμενος επί το συντελεστή 7/360.

Προκειμένου περί παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τη χρήση ασφαλειών, οι χρηματικές ποινές υπολογίζονται ως το γινόμενο της αξίας των μη αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων (ή των περιουσιακών στοιχείων που δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει ο συγκεκριμένος αντισυμβαλλόμενος) που i) παρέδωσε ο αντισυμβαλλόμενος σε μια ΕθνΚΤ ή στην ΕΚΤ ή ii) δεν απέσυρε ο αντισυμβαλλόμενος μετά από περίοδο χάριτος 20 εργάσιμων ημερών μετά την επέλευση του συμβάντος, συνεπεία του οποίου τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία κατέστησαν μη αποδεκτά ή δεν μπορούν πλέον να χρησιμοποιηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο, επί το συντελεστή 1/360.

- β) Κατά την πρώτη παράβαση των κανόνων που αφορούν τις διαδικασίες κλεισίματος τέλους ημέρας ή την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης, οι χρηματικές ποινές που μπορούν να επιβληθούν υπολογίζονται σε 5 εκατοστιαίες μονάδες. Σε περίπτωση επανειλημμένων παραβάσεων, το επιτόκιο ποινής προσαυξάνεται κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες για κάθε νέα παράβαση που σημειώνεται μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο και εφαρμόζεται επί του ποσού της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

2. Μη χρηματικές ποινές

Το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου σε περίπτωση παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές, καθώς και των κανόνων σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία ως ακολούθως:

2.1. Αναστολή μετά από παραβάσεις κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές

Σε περίπτωση που σημειώνεται και τρίτη ομοειδής παράβαση μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο, το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου στις προσεχείς ομοειδείς πράξεις ανοικτής αγοράς που θα εκτελεστούν με τις ίδιες διαδικασίες και με ημερομηνία έναρξης κατά τη διάρκεια ορισμένης χρονικής περιόδου, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με τους κανόνες που περιγράφονται στην Ενότητα 1. Η αναστολή εφαρμόζεται σύμφωνα με την εξής κλίμακα:

- α) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό έως και 40 % των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί ένα μήνα.
- β) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό μεταξύ 40 % και 80 % των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί δύο μήνες.

⁽¹⁾ Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια για το διακανονισμό του ποσού της ρευστότητας η οποία του κατανεμήθηκε με πράξη παροχής ρευστότητας ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών για το διακανονισμό του ποσού το οποίο του κατανεμήθηκε με πράξη απορρόφησης ρευστότητας.

⁽²⁾ Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να παραδώσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών για το διακανονισμό του ποσού που έχει συμφωνηθεί με διμερείς συναλλαγές.

⁽³⁾ Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι ή έχουν γίνει μη αποδεκτά (ή δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από το συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο) ως ασφάλεια για ανεξόφλητη πίστωση.

⁽⁴⁾ Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος έχει στο τέλος της ημέρας αρνητικό υπόλοιπο στο λογαριασμό διακανονισμού του και δεν πληροί τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

- γ) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό μεταξύ 80 % και 100 % των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί τρεις μήνες.

Οι παραπάνω χρηματικές ποινές και τα μέτρα αναστολής ισχύουν, με επιφύλαξη όσων προβλέπονται στην ενότητα 2.3 κατωτέρω, και για οποιαδήποτε άλλη διαδοχική παράβαση που σημειώνεται κατά τη διάρκεια εκάστου δωδεκαμήνου.

2.2. Αναστολή μετά από παραβάσεις των κανόνων που αφορούν την παροχή ασφάλειας

Εάν σημειωθεί και τρίτη παράβαση μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο, το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου στην προσηχή πράξη ανοικτής αγοράς, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με την ενότητα 1 ανωτέρω.

Οι παραπάνω χρηματικές ποινές και τα μέτρα αναστολής ισχύουν, με επιφύλαξη όσων προβλέπονται στην ενότητα 2.3 κατωτέρω, και για οποιαδήποτε άλλη διαδοχική παράβαση που σημειώνεται κατά τη διάρκεια εκάστου δωδεκαμήνου.

2.3. Αναστολή της προσβάσης σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής για ορισμένο χρονικό διάστημα σε εξαιρετικές περιπτώσεις

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν το απαιτεί η σοβαρότητα της παράβασης ή των παραβάσεων και λαμβανομένων ιδίως υπόψη των ποσών που αφορούν οι παραβάσεις, καθώς και της συχνότητας ή της διάρκειας των παραβάσεων, είναι δυνατόν να εξεταστεί το ενδεχόμενο, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με την ενότητα 1 ανωτέρω, να ανασταλεί και η πρόσβαση του αντισυμβαλλομένου σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής επί ένα τρίμηνο.

2.4. Ιδρύματα ευρίσκομενα σε άλλα κράτη-μέλη

Το Ευρωσύστημα δύναται επίσης με απόφαση του να ορίσει αν το μέτρο της αναστολής που προτείνεται να ληφθεί κατά του παραβάτη αντισυμβαλλομένου θα ισχύει και για τα υποκαταστήματα του ίδιου ιδρύματος που ευρίσκονται σε άλλα κράτη-μέλη.»
